
Έγγραφο συνόδου

A9-0004/2020

23.1.2020

***

ΣΥΣΤΑΣΗ

σχετικά με το σχέδιο απόφασης του Συμβουλίου που αφορά τη σύναψη της συμφωνίας για την αποχώρηση του Ηνωμένου Βασιλείου της Μεγάλης Βρετανίας και της Βόρειας Ιρλανδίας από την Ευρωπαϊκή Ένωση και την Ευρωπαϊκή Κοινότητα Ατομικής Ενέργειας (XT 21105/3/2018 – C9-0148/2019 – 2018/0427(NLE))

Επιτροπή Συνταγματικών Υποθέσεων

Εισηγητής: Guy Verhofstadt

Υπόμνημα για τα χρησιμοποιούμενα σύμβολα

- * Διαδικασία διαβούλευσης
- *** Διαδικασία έγκρισης
- ***I Συνήθης νομοθετική διαδικασία (πρώτη ανάγνωση)
- ***II Συνήθης νομοθετική διαδικασία (δεύτερη ανάγνωση)
- ***III Συνήθης νομοθετική διαδικασία (τρίτη ανάγνωση)

(Η ενδεικνυόμενη διαδικασία στηρίζεται στη νομική βάση που προτείνεται στο σχέδιο πράξης.)

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Σελίδα

ΣΧΕΔΙΟ ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΟΥ ΨΗΦΙΣΜΑΤΟΣ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ.....	5
ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ.....	7
ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ.....	40
ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΕΜΠΟΡΙΟΥ.....	43
ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ...	45
ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ, ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΤΩΝ ΤΡΟΦΙΜΩΝ.....	50
ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΗΣ ΑΓΟΡΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΩΝ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΩΝ.....	53
ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ ΚΑΙ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ.....	57
ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΓΕΩΡΓΙΑΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΗΣ ΥΠΑΙΘΡΟΥ.....	59
ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΝΟΜΙΚΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ.....	62
ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΕΛΕΥΘΕΡΙΩΝ, ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ ΚΑΙ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ.....	66
ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΑΝΑΦΟΡΩΝ.....	73
ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΤΗΣ ΑΡΜΟΔΙΑΣ ΕΠΙ ΤΗΣ ΟΥΣΙΑΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ.....	76
ΤΕΛΙΚΗ ΨΗΦΟΦΟΡΙΑ ΜΕ ΟΝΟΜΑΣΤΙΚΗ ΚΛΗΣΗ ΣΤΗΝ ΑΡΜΟΔΙΑ ΕΠΙ ΤΗΣ ΟΥΣΙΑΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗ.....	77

ΣΧΕΔΙΟ ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΟΥ ΨΗΦΙΣΜΑΤΟΣ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ

σχετικά με το σχέδιο απόφασης του Συμβουλίου που αφορά τη σύναψη της συμφωνίας για την αποχώρηση του Ηνωμένου Βασιλείου της Μεγάλης Βρετανίας και της Βόρειας Ιρλανδίας από την Ευρωπαϊκή Ένωση και την Ευρωπαϊκή Κοινότητα Ατομικής Ενέργειας

(ΧΤ 21105/3/2018 – C9-0148/2019 – 2018/0427(NLE))

(Εγκριση)

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο,

- έχοντας υπόψη την από 29ης Μαρτίου 2017 γνωστοποίηση από το Ηνωμένο Βασίλειο της πρόθεσής του να αποχωρήσει από την Ευρωπαϊκή Ένωση και την Ευρωπαϊκή Κοινότητα Ατομικής Ενέργειας, σύμφωνα με το άρθρο 50 παράγραφος 2 της Συνθήκης για την ΕΕ και το άρθρο 106α της Συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Ατομικής Ενέργειας·
- έχοντας υπόψη το σχέδιο απόφασης του Συμβουλίου σχετικά με τη σύναψη της συμφωνίας για την αποχώρηση του Ηνωμένου Βασιλείου της Μεγάλης Βρετανίας και της Βόρειας Ιρλανδίας από την Ευρωπαϊκή Ένωση και την Ευρωπαϊκή Κοινότητα Ατομικής Ενέργειας (ΧΤ 21105/3/2018),
- έχοντας υπόψη το σχέδιο συμφωνίας για την αποχώρηση του Ηνωμένου Βασιλείου της Μεγάλης Βρετανίας και της Βόρειας Ιρλανδίας από την Ευρωπαϊκή Ένωση και την Ευρωπαϊκή Κοινότητα Ατομικής Ενέργειας¹,
- έχοντας υπόψη την πολιτική διακήρυξη για τον καθορισμό του πλαισίου της μελλοντικής σχέσης μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του Ηνωμένου Βασιλείου²,
- έχοντας υπόψη τις αποφάσεις (ΕΕ) 2019/476 της 22ας Μαρτίου 2019³, (ΕΕ) 2019/584 της 11ης Απριλίου 2019⁴ και (ΕΕ) 2019/1810 της 29ης Οκτωβρίου 2019⁵, τις οποίες εξέδωσε το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο σε συμφωνία με το Ηνωμένο Βασίλειο, για την παράταση της προθεσμίας δυνάμει του άρθρου 50 παράγραφος 3 της ΣΕΕ έως τις 12 Απριλίου 2019, τις 31 Οκτωβρίου 2019 και τις 31 Ιανουαρίου 2020, αντίστοιχα·
- έχοντας υπόψη τα ψηφίσματά του, της 5ης Απριλίου 2017 σχετικά με τις διαπραγματεύσεις με το Ηνωμένο Βασίλειο σε συνέχεια της εκ μέρους του γνωστοποίησης ότι προτίθεται να αποχωρήσει από την Ευρωπαϊκή Ένωση⁶, της 3ης Οκτωβρίου 2017 σχετικά με την πορεία των διαπραγματεύσεων με το Ηνωμένο Βασίλειο⁷, της 13ης Δεκεμβρίου 2017 σχετικά με την πορεία των διαπραγματεύσεων με

¹ ΕΕ C 384 I της 12.11.2019, σ. 1.

² ΕΕ C 384 I της 12.11.2019, σ. 178.

³ ΕΕ L 80 I της 22.3.2019, σ. 1.

⁴ ΕΕ L 101 της 11.4.2019, σ. 1.

⁵ ΕΕ L 278 I της 30.10.2019, σ. 1.

⁶ ΕΕ C 298 της 23.8.2018, σ. 24.

⁷ ΕΕ C 346 της 27.9.2018, σ. 2.

το Ηνωμένο Βασίλειο⁸, της 14ης Μαρτίου 2018 σχετικά με το πλαίσιο των μελλοντικών σχέσεων ΕΕ-Ηνωμένου Βασιλείου⁹ και της 18ης Σεπτεμβρίου 2019 σχετικά με την κατάσταση όσον αφορά την αποχώρηση του Ηνωμένου Βασιλείου από την Ευρωπαϊκή Ένωση¹⁰,

- έχοντας υπόψη την αίτηση έγκρισης που υπέβαλε το Συμβούλιο σύμφωνα με το άρθρο 50 παράγραφος 2 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση (C9-0148/2019),
  - έχοντας υπόψη το άρθρο 105 παράγραφοι 1 και 4, καθώς και το άρθρο 88 του Κανονισμού του,
  - έχοντας υπόψη τις επιστολές της Επιτροπής Εξωτερικών Υποθέσεων, της Επιτροπής Διεθνούς Εμπορίου, της Επιτροπής Απασχόλησης και Κοινωνικών Υποθέσεων, της Επιτροπής Περιβάλλοντος, Δημόσιας Υγείας και Ασφάλειας των Τροφίμων, της Επιτροπής Εσωτερικής Αγοράς και Προστασίας των Καταναλωτών, της Επιτροπής Μεταφορών και Τουρισμού, της Επιτροπής Γεωργίας και Ανάπτυξης της Υπαίθρου, της Επιτροπής Νομικών Θεμάτων, της Επιτροπής Πολιτικών Ελευθεριών, Δικαιοσύνης και Εσωτερικών Υποθέσεων, και της Επιτροπής Αναφορών,
  - έχοντας υπόψη τη σύσταση της Επιτροπής Συνταγματικών Υποθέσεων (A9-0004/2020),
1. εγκρίνει τη σύναψη της συμφωνίας αποχώρησης·
  2. αναθέτει στον Πρόεδρό του να διαβιβάσει τη θέση του Κοινοβουλίου στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, στο Συμβούλιο και στην Επιτροπή, καθώς και στα εθνικά κοινοβούλια και στην κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου.

---

⁸ EE C 369 της 11.10.2018, σ. 32.

⁹ EE C 162 της 10.5.2019, σ. 40.

¹⁰ Κείμενα που εγκρίθηκαν, P9_TA(2019)0016.

ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

Εισαγωγή

Η διαδικασία αποχώρησης

Στο δημοψήφισμα που διεξήχθη στο Ηνωμένο Βασίλειο (ΗΒ) στις 23 Ιουνίου 2016 σχετικά με το αν η χώρα θα πρέπει να παραμείνει μέλος της ΕΕ ή να αποχωρήσει από αυτήν, η πλειοψηφία των πολιτών (51,9 %) ψήφισε υπέρ της αποχώρησης.

Στις 29 Μαρτίου 2017, το Ηνωμένο Βασίλειο γνωστοποίησε την πρόθεσή του να αποχωρήσει από την ΕΕ, σύμφωνα με το άρθρο 50 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΣΕΕ).

Στις 5 Απριλίου 2017, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ενέκρινε ψήφισμα σχετικά με τις διαπραγματεύσεις με το Ηνωμένο Βασίλειο σε συνέχεια της εκ μέρους του γνωστοποίησης ότι προτίθεται να αποχωρήσει από την Ευρωπαϊκή Ένωση¹¹, στο οποίο καθορίζει τη θέση του σχετικά με τις κατευθυντήριες γραμμές του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου δυνάμει του άρθρου 50 παράγραφος 2 της ΣΕΕ. Το ψήφισμα αυτό αποτελεί επίσης τη βάση για την αξιολόγηση της διαδικασίας διαπραγμάτευσης και οποιασδήποτε συμφωνίας συναφθεί μεταξύ της ΕΕ και του ΗΒ. Στο εν λόγω ψήφισμα, το Κοινοβούλιο καθόρισε τη θέση του σχετικά με όλα τα θεμελιώδη ζητήματα που αφορούν την αποχώρηση του ΗΒ: τις γενικές αρχές που διέπουν τις διαπραγματεύσεις, μεταξύ των οποίων η ανάγκη να εξασφαλιστούν η ομαλή έξοδος του ΗΒ από την ΕΕ, η προστασία των συμφερόντων των πολιτών της ΕΕ των 27 και η αρμοδιότητα της ΕΕ για τα ζητήματα που σχετίζονται με την αποχώρηση· την αλληλουχία των διαπραγματεύσεων· το πεδίο εφαρμογής της συμφωνίας αποχώρησης· μεταβατικές ρυθμίσεις και τη μελλοντική σχέση μεταξύ της ΕΕ και του ΗΒ.

Σύμφωνα με το άρθρο 50 παράγραφος 2 της ΣΕΕ, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο ενέκρινε κατευθυντήριες γραμμές για τις διαπραγματεύσεις στις 29 Απριλίου 2017¹², καθορίζοντας μια σταδιακή προσέγγιση ως προς αυτές: το πρώτο στάδιο αποσκοπεί στο να παρασχεθεί σαφήνεια και ασφάλεια δικαίου και να διευθετηθεί η αποδέσμευση του ΗΒ από την ΕΕ. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο δήλωσε ότι προτίθεται να παρακολουθεί στενά την πρόοδο που σημειώνεται και ότι θα κρίνει πότε έχει επιτευχθεί επαρκής πρόοδος, προκειμένου οι διαπραγματεύσεις να μπορέσουν να προχωρήσουν στο επόμενο στάδιο, κατά το οποίο θα διεξαχθούν προκαταρκτικές και προπαρασκευαστικές συζητήσεις σχετικά με το πλαίσιο της μελλοντικής σχέσης.

Οι διαπραγματεύσεις μεταξύ της ΕΕ και του ΗΒ ξεκίνησαν στις 19 Ιουνίου 2017, με την ΕΕ εκπροσωπούμενη από τον Michel Barnier, επικεφαλής διαπραγματευτή της ΕΕ για το Brexit, και το ΗΒ εκπροσωπούμενο από τον David Davis, Secretary of State for Exiting the European Union (υπουργό του ΗΒ αρμόδιο για την έξοδο από την Ευρωπαϊκή Ένωση).

Στις 8 Δεκεμβρίου 2017, οι διαπραγματευτές εξέδωσαν κοινή έκθεση σχετικά με την πρόοδο που σημειώθηκε κατά το πρώτο στάδιο των διαπραγματεύσεων, στην οποία δήλωσαν από

¹¹ ΕΕ C 298 της 23.8.2018, σ. 24

¹² Κατευθυντήριες Γραμμές που ενέκρινε το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο έπειτα από τη γνωστοποίηση του Ηνωμένου Βασιλείου βάσει του άρθρου 50 ΣΕΕ (EUCO XT 20004/17).

κοινού ότι, κατ' αρχήν, είχε επιτευχθεί συμφωνία αναφορικά με τους τρεις τομείς τους οποίους αφορούσε το πρώτο στάδιο των διαπραγματεύσεων: την προστασία των δικαιωμάτων των πολιτών της ΕΕ στο ΗΒ και των πολιτών του ΗΒ στην ΕΕ, το πλαίσιο για την αντιμετώπιση των μοναδικών περιστάσεων στη Βόρεια Ιρλανδία, και τον δημοσιονομικό διακανονισμό.

Στις 15 Δεκεμβρίου 2017, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο έκρινε ότι είχε σημειωθεί επαρκής πρόοδος ώστε οι διαπραγματεύσεις να μπορούν να προχωρήσουν στο δεύτερο στάδιο, σχετικά με τις μεταβατικές ρυθμίσεις και τη συνολική συναντίληψη για το πλαίσιο της μελλοντικής σχέσης, και ενέκρινε συμπληρωματικές κατευθυντήριες γραμμές. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο τόνισε ότι οι διαπραγματεύσεις κατά το δεύτερο στάδιο μπορούσαν να σημειώσουν πρόοδο, μόνο εάν οι υποχρεώσεις που είχαν αναληφθεί κατά το πρώτο στάδιο έγιναν πλήρως σεβαστές και μεταφράστηκαν πιστά σε νομικούς όρους.

Στις 23 Μαρτίου 2018 καθορίστηκαν από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο περαιτέρω κατευθυντήριες γραμμές αναφορικά με την έναρξη διαπραγματεύσεων σχετικά με τη συνολική συναντίληψη για το πλαίσιο της μελλοντικής σχέσης, οι οποίες θα αναπτύσσονταν περαιτέρω σε πολιτική διακήρυξη που θα συνοδεύει τη συμφωνία αποχώρησης και στην οποία αυτή θα παραπέμπει.

Μετά από έξι γύρους διαπραγματεύσεων και άλλες συναντήσεις σε επίπεδο διαπραγματευτών και σε τεχνικό επίπεδο, εγκρίθηκε στις 14 Νοεμβρίου 2018 σε επίπεδο διαπραγματευτών ένα σχέδιο συμφωνίας για την αποχώρηση του ΗΒ από την ΕΕ. Το σχέδιο πολιτικής διακήρυξης για τον καθορισμό του πλαισίου της μελλοντικής σχέσης μεταξύ της ΕΕ και του ΗΒ, το οποίο εγκρίθηκε σε επίπεδο διαπραγματευτών και, κατ' αρχήν, σε πολιτικό επίπεδο, διαβιβάστηκε από τον Πρόεδρο του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου στα 27 κράτη μέλη της ΕΕ στις 22 Νοεμβρίου 2018. Τέλος, στις 25 Νοεμβρίου 2018, οι ηγέτες της ΕΕ των 27 ενέκριναν τη συμφωνία αποχώρησης και την πολιτική διακήρυξη.

Κατά την ημερομηνία αυτή, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο κάλεσε την Επιτροπή, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο να λάβουν όλα τα αναγκαία μέτρα για να διασφαλίσουν ότι η συμφωνία μπορούσε να τεθεί σε ισχύ στις 30 Μαρτίου 2019, προκειμένου να εξασφαλιστεί η εύτακτη αποχώρηση του ΗΒ.

Στις 11 Ιανουαρίου 2019, το Συμβούλιο ενέκρινε την απόφαση (ΕΕ) 2019/274¹³ για την υπογραφή της συμφωνίας αποχώρησης, καθώς και σχέδιο απόφασης σχετικά με τη σύναψη της συμφωνίας για την αποχώρηση του Ηνωμένου Βασιλείου της Μεγάλης Βρετανίας και της Βόρειας Ιρλανδίας από την Ευρωπαϊκή Ένωση και την Ευρωπαϊκή Κοινότητα Ατομικής Ενέργειας, γεγονός που ανακοινώθηκε στην ολομέλεια στις 31 Ιανουαρίου του 2019.

Ωστόσο, η συμφωνία αποχώρησης, όπως εγκρίθηκε σε επίπεδο διαπραγματευτών, απορρίφθηκε από το βρετανικό Κοινοβούλιο σε τρεις διαδοχικές ψηφοφορίες: στις 15 Ιανουαρίου, στις 12 Μαρτίου και στις 29 Μαρτίου 2019.

---

¹³ Απόφαση (ΕΕ) 2019/274 του Συμβουλίου, της 11ης Ιανουαρίου 2019, για την υπογραφή, εξ ονόματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Ατομικής Ενέργειας, της συμφωνίας για την αποχώρηση του Ηνωμένου Βασιλείου της Μεγάλης Βρετανίας και της Βόρειας Ιρλανδίας από την Ευρωπαϊκή Ένωση και την Ευρωπαϊκή Κοινότητα Ατομικής Ενέργειας (ΕΕ 47 Ι της 19.2.2019, σ. 1). Το κείμενο της συμφωνίας αποχώρησης που προσαρτάται στην απόφαση (ΕΕ) 2019/274 δημοσιεύτηκε στην ΕΕ C 66 Ι της 19.2.2019, σ. 1.

Το αποτέλεσμα των διαφόρων ψηφοφοριών επί της συμφωνίας αποχώρησης μεταξύ της ΕΕ και του ΗΒ έδειξε μεν ότι υπήρχε σαφής πλειοψηφία κατά της αποχώρησης από την ΕΕ χωρίς συμφωνία, εντούτοις δεν υπήρχε θετική πλειοψηφία σχετικά με καμία εναλλακτική επιλογή, συμπεριλαμβανομένης της σύστασης μιας ολοκληρωμένης τελωνειακής ένωσης με την ΕΕ σε ολόκληρη την επικράτεια του ΗΒ ή της διεξαγωγής δημόσιας ψηφοφορίας για την επικύρωση της συμφωνίας αποχώρησης, γεγονός που οδήγησε σε αδιέξοδο.

Το ΗΒ υπέβαλε στην ΕΕ τρία διαδοχικά αιτήματα παράτασης της προθεσμίας που προβλέπεται στο άρθρο 50 παράγραφος 3 της ΣΕΕ. Η πρώτη παράταση χορηγήθηκε έως τις 12 Απριλίου (απόφαση (ΕΕ) 2019/476 του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου), η δεύτερη μέχρι τις 31 Οκτωβρίου 2019 (απόφαση (ΕΕ) 2019/584 του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου) και η τελευταία μέχρι τις 31 Ιανουαρίου 2020 (απόφαση (ΕΕ) 2019/1810 του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου).

Εν τω μεταξύ, οι συνομιλίες μεταξύ των διαπραγματευτών της ΕΕ και του ΗΒ συνεχίστηκαν, προκειμένου να καμφθούν οι αντιρρήσεις του ΗΒ όσον αφορά τη λύση ασφαλείας, με παράλληλη τήρηση των διαπραγματευτικών αρχών της ΕΕ. Η ΕΕ ήταν σαφής, ιδίως ως προς το ότι η συμφωνία αποχώρησης δεν μπορούσε να αποτελέσει αντικείμενο επαναδιαπραγμάτευσης και ως προς το ότι έπρεπε να προβλεφθεί μια νομικά δεσμευτική λύση, ώστε να αποφευχθεί η δημιουργία σκληρών συνόρων μεταξύ της Ιρλανδίας και της Βόρειας Ιρλανδίας.

Οι συνομιλίες εντατικοποιήθηκαν κατά τους μήνες Σεπτέμβριο και Οκτώβριο του 2019 και τελικά, στις 17 Οκτωβρίου 2019, επιτεύχθηκε συμφωνία για την αναθεώρηση του πρωτοκόλλου για την Ιρλανδία/Βόρεια Ιρλανδία που περιλαμβάνεται στο σχέδιο συμφωνίας αποχώρησης, καθώς και για τις αναγκαίες τεχνικές προσαρμογές των άρθρων 184 και 185 της συμφωνίας και την αναθεώρηση της πολιτικής διακήρυξης. Επίσης, στις 17 Οκτωβρίου 2019, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο ενέκρινε την τροποποιημένη συμφωνία αποχώρησης και το αναθεωρημένο κείμενο της πολιτικής διακήρυξης.

Με την απόφαση (ΕΕ) 2019/1750 της 21ης Οκτωβρίου 2019¹⁴ και την απόφαση (ΕΕ) 2020/48 της 21ης Ιανουαρίου 2020¹⁵ το Συμβούλιο τροποποίησε το σχέδιο απόφασής του για την υπογραφή της συμφωνίας αποχώρησης. Κατά την ίδια ημερομηνία¹⁶, αναθεωρημένη πρόταση απόφασης σχετικά με τη σύναψη της συμφωνίας αποχώρησης εγκρίθηκε από το Συμβούλιο και διαβιβάστηκε στο Κοινοβούλιο μαζί με το επικαιροποιημένο κείμενο της συμφωνίας, γεγονός που ανακοινώθηκε στην ολομέλεια στις 21 Οκτωβρίου 2019.

Η Διάσκεψη των Προέδρων του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου συνεδρίασε την ίδια ημέρα για

---

¹⁴ Απόφαση (ΕΕ) 2019/1750 του Συμβουλίου, της 21ης Οκτωβρίου 2019, για την τροποποίηση της απόφασης (ΕΕ) 2019/274 για την υπογραφή, εξ ονόματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Ατομικής Ενέργειας, της συμφωνίας για την αποχώρηση του Ηνωμένου Βασιλείου της Μεγάλης Βρετανίας και της Βόρειας Ιρλανδίας από την Ευρωπαϊκή Ένωση και την Ευρωπαϊκή Κοινότητα Ατομικής Ενέργειας (ΕΕ L 274 I της 28.10.2019, σ. 1). Το κείμενο της συμφωνίας αποχώρησης που προσαρτάται στην απόφαση (ΕΕ) 2019/1750 δημοσιεύτηκε στην ΕΕ C 384 I της 12.11.2019, σ. 1.

¹⁵ Απόφαση (ΕΕ) 2020/48 του Συμβουλίου, της 21ης Ιανουαρίου 2020, για την τροποποίηση της απόφασης (ΕΕ) 2019/274 για την υπογραφή, εξ ονόματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Ατομικής Ενέργειας, της συμφωνίας για την αποχώρηση του Ηνωμένου Βασιλείου της Μεγάλης Βρετανίας και της Βόρειας Ιρλανδίας από την Ευρωπαϊκή Ένωση και την Ευρωπαϊκή Κοινότητα Ατομικής Ενέργειας (ΕΕ L 161 της 21.1.2020, σ. 1).

¹⁶ Σχέδιο απόφασης του Συμβουλίου σχετικά με τη σύναψη της συμφωνίας για την αποχώρηση του Ηνωμένου Βασιλείου της Μεγάλης Βρετανίας και της Βόρειας Ιρλανδίας από την Ευρωπαϊκή Ένωση και την Ευρωπαϊκή Κοινότητα Ατομικής Ενέργειας, έγγραφο του Συμβουλίου XT 21105/3/18 REV 3.

να συζητήσει τα επόμενα διαδικαστικά βήματα, συμπεριλαμβανομένης της διαβίβασης του κειμένου στις αρμόδιες κοινοβουλευτικές επιτροπές.

Σύμφωνα με τον Κανονισμό του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, αρμόδια επί της ουσίας είναι η Επιτροπή Συνταγματικών Υποθέσεων (AFCO). Στο πλαίσιο αυτό, η Διάσκεψη των Προέδρων αποφάσισε ότι η διαδικασία έγκρισης θα μπορούσε να ολοκληρωθεί μόλις ολοκληρωνόταν η διαδικασία κύρωσης της συμφωνίας αποχώρησης από το βρετανικό κοινοβούλιο.

Η Διάσκεψη των Προέδρων αποφάσισε ότι οι υπόλοιπες επιτροπές τις οποίες αφορά η διαδικασία αποχώρησης μπορούσαν να υποβάλουν γνωμοδοτήσεις υπό μορφή επιστολών σχετικά με το σχέδιο σύστασης της AFCO για την έγκριση. Δέκα επιτροπές έχουν εκδώσει γνωμοδοτήσεις υπό μορφή επιστολών, οι οποίες επισυνάπτονται στην παρούσα σύσταση έγκρισης. Πρόκειται για τις Επιτροπές Εξωτερικών Υποθέσεων (AFET), Διεθνούς Εμπορίου (INTA), Απασχόλησης και Κοινωνικών Υποθέσεων (EMPL), Περιβάλλοντος, Δημόσιας Υγείας και Ασφάλειας των Τροφίμων (ENVI), Εσωτερικής Αγοράς και Προστασίας των Καταναλωτών (IMCO), Μεταφορών και Τουρισμού (TRAN), Γεωργίας και Ανάπτυξης της Υπαίθρου (AGRI), Νομικών Θεμάτων (JURI), Πολιτικών Ελευθεριών, Δικαιοσύνης και Εσωτερικών Υποθέσεων (LIBE), και Αναφορών (PETI).

Σύμφωνα με το άρθρο 88 του Κανονισμού του, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο εγκρίνει τη συμφωνία αποχώρησης με απλή πλειοψηφία. Βάσει του άρθρου 105 παράγραφος 4 του Κανονισμού του, το Κοινοβούλιο αποφασίζει σε μία μοναδική ψηφοφορία σχετικά με την έγκριση, ανεξαρτήτως του εάν συνιστάται η έγκριση ή η απόρριψη της πράξης. Δεν επιτρέπεται να κατατεθούν τροπολογίες. Στην ψηφοφορία σε επίπεδο επιτροπής και σε επίπεδο ολομέλειας, οι βουλευτές που έχουν εκλεγεί στο αποχωρούν κράτος δικαιούνται πλήρως να συμμετέχουν στη συζήτηση και να ψηφίζουν.

Για να συναφθεί από την ΕΕ, η συμφωνία αποχώρησης πρέπει ακόμη να εγκριθεί στο Συμβούλιο από τα υπόλοιπα 27 κράτη μέλη, με ειδική πλειοψηφία που ορίζεται σύμφωνα με το άρθρο 238 παράγραφος 3 στοιχείο β) της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ), ήτοι 20 κράτη μέλη που εκπροσωπούν το 65 % του συνολικού πληθυσμού της Ένωσης.

Ο ρόλος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο δεν συμμετέχει επισήμως στις διαπραγματεύσεις σχετικά με την αποχώρηση ενός κράτους μέλους. Ωστόσο, το Κοινοβούλιο δεν είναι απλώς ένα θεσμικό όργανο με αρμοδιότητες πολιτικού ελέγχου, όπως προβλέπεται στο άρθρο 14 της ΣΕΕ, αλλά συμμετέχει επίσης στη διαδικασία λήψης αποφάσεων δυνάμει του άρθρου 50 της ΣΕΕ, δεδομένου ότι η έγκρισή του αποτελεί προϋπόθεση για τη σύναψη μιας συμφωνίας αποχώρησης.

Συνεπώς, ήδη από την έναρξη της διαδικασίας αποχώρησης του ΗΒ, το Κοινοβούλιο διαδραμάτισε ισχυρό και ενεργό ρόλο στις διαπραγματεύσεις, δεδομένης της εξουσίας που διαθέτει για έγκριση της συμφωνίας αποχώρησης, όπως προβλέπεται στο άρθρο 50 της ΣΕΕ.

Το Κοινοβούλιο συζητά το θέμα ήδη από την ημέρα διεξαγωγής του δημοψηφίσματος. Πράγματι, αμέσως μετά το δημοψήφισμα, στις 24 Ιουνίου 2016, πραγματοποιήθηκε έκτακτη συνεδρίαση της Διάσκεψης των Προέδρων, με σκοπό να προετοιμαστεί η συνεδρίαση του

Πρόεδρου του Κοινοβουλίου με τους προέδρους των άλλων θεσμικών οργάνων κατόπιν του δημοψηφίσματος, καθώς και να εξεταστούν τα επόμενα βήματα του Κοινοβουλίου στη διαδικασία.

Κατά την εν λόγω συνεδρίαση της Διάσκεψης των Προέδρων, αποφασίστηκε να προγραμματιστεί έκτακτη περίοδος συνόδου για τις 28 Ιουνίου 2016, προκειμένου να συζητηθεί το αποτέλεσμα του δημοψηφίσματος στο ΗΒ.

Στην αρχή της εν λόγω περιόδου συνόδου, ο Πρόεδρος τόνισε τον έκτακτο χαρακτήρα της συνεδρίασης, η οποία είχε συγκληθεί μετά το δημοψήφισμα της 23ης Ιουνίου 2016 στο ΗΒ, το αποτέλεσμα του οποίου αφορούσε όλους τους πολίτες της ΕΕ.

Κατά την εν λόγω έκτακτη περίοδο συνόδου, και μετά τις δηλώσεις του Συμβουλίου και της Επιτροπής, το Κοινοβούλιο ενέκρινε ψήφισμα σχετικά με την απόφαση αποχώρησης από την ΕΕ ως αποτέλεσμα του δημοψηφίσματος στο ΗΒ¹⁷, με 395 ψήφους υπέρ, 200 κατά και 71 αποχές.

Στο ψήφισμά του, το Κοινοβούλιο υπενθύμισε ότι, δυνάμει των Συνθηκών, απαιτείτο έγκριση από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, και ότι το τελευταίο θα έπρεπε να συμμετέχει πλήρως σε όλα τα στάδια των διαφόρων διαδικασιών που αφορούν τη συμφωνία αποχώρησης και οποιαδήποτε μελλοντική σχέση.

Στην πράξη, η συμμετοχή του Κοινοβουλίου στη διαδικασία αποχώρησης έχει οδηγήσει στη δημιουργία, από πολύ νωρίς, πολύ στενών επαφών με τα άλλα θεσμικά όργανα και στη διατήρηση τακτικών ροών πληροφοριών σχετικά με την πρόοδο που σημειώνεται καθ' όλη τη διάρκεια των κύκλων προετοιμασίας και διαπραγματεύσεως.

Ο συντονισμός των εργασιών του Κοινοβουλίου συγκεντρώθηκε στο επίπεδο της Διάσκεψης των Προέδρων λόγω των περίπλοκων πολιτικών και οριζόντιων ζητημάτων νομικού και πολιτικού χαρακτήρα. Η Διάσκεψη των Προέδρων αποφάσισε να υιοθετήσει μια σταδιακή προσέγγιση όσον αφορά τη διαδικασία: ένα πρώτο στάδιο έως τον καθορισμό των κατευθυντήριων γραμμών του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, κατά τη διάρκεια του οποίου οι εργασίες θα εκτελούνταν σε επίπεδο Διάσκεψης, με τον Guy Verhofstadt (Ομάδα Renew Europe¹⁸, Βέλγιο) σε ρόλο συντονιστή για τις διαπραγματεύσεις σχετικά με την αποχώρηση του Ηνωμένου Βασιλείου κατόπιν του διορισμού του κατά τη συνεδρίαση της Διάσκεψης της 8ης Σεπτεμβρίου 2016· ένα δεύτερο στάδιο διαπραγματεύσεων, κατά τη διάρκεια του οποίου ο Guy Verhofstadt θα συντόνιζε τις εργασίες με τον/την Πρόεδρο της Επιτροπής Συνταγματικών Υποθέσεων (AFCO), και ένα τρίτο στάδιο, υπό την καθοδήγηση της επιτροπής AFCO και άλλων επιτροπών, το οποίο αντιστοιχεί στη διαδικασία έγκρισης.

Στο πλαίσιο αυτό και με τον ίδιο στόχο, δηλαδή να εξασφαλιστεί η διαρθρωμένη συμμετοχή του Κοινοβουλίου στη διαδικασία αποχώρησης, συγκροτήθηκε η συντονιστική ομάδα για το Brexit. Κατά τη συνεδρίασή της στις 6 Απριλίου 2017, η Διάσκεψη των Προέδρων σύστησε επίσημα τη συντονιστική ομάδα για το Brexit, προκειμένου να συντονίζονται και να προετοιμάζονται οι συζητήσεις, οι εκτιμήσεις και τα ψηφίσματα του Κοινοβουλίου σχετικά με την αποχώρηση του ΗΒ, υπό την αιγίδα της Διάσκεψης των Προέδρων. Επίσης, αποφάσισε ότι αυτή θα αποτελείτο από τον Guy Verhofstadt, σε ρόλο επικεφαλής της

¹⁷ ΕΕ C 91 της 9.3.2018, σ. 40.

¹⁸ Ομάδα ALDE κατά την προηγούμενη κοινοβουλευτική περίοδο, νυν Ομάδα Renew Europe.

συντονιστικής ομάδας, τον Elmar Brok (Ομάδα PPE, Γερμανία), τον Roberto Gualtieri (Ομάδα S&D), την Gabriele Zimmer (Ομάδα GUE/NGL, Γερμανία), τον Philippe Lamberts (Ομάδα Verts/ALE, Βέλγιο), και την Danuta Hübner, υπό την ιδιότητά της ως προέδρου της Επιτροπής Συνταγματικών Υποθέσεων (AFCO) (Ομάδα PPE, Πολωνία).

Μετά τις ευρωπαϊκές εκλογές του 2019, η σύνθεση της συντονιστικής ομάδας για το Brexit άλλαξε: η Ομάδα PPE εκπροσωπείτο πλέον από την Danuta Hübner, η Ομάδα S&D από τον Pedro Silva Pereira (Πορτογαλία), η Ομάδα GUE/NGL από τον Martin Schirdewan (Γερμανία), και η επιτροπή AFCO από τον πρόεδρό της, Antonio Tajani (Ομάδα PPE, Ιταλία).

Το Κοινοβούλιο συμμετείχε επίσης συνεχώς στις μεθόδους και στις δομές που αφορούσαν τις διαπραγματεύσεις, μέσω διαύλων ενημέρωσης και ενεργούς συμμετοχής. Σύμφωνα με τη δήλωση της 15ης Δεκεμβρίου 2016, η οποία εκδόθηκε μετά την άτυπη συνεδρίαση των αρχηγών κρατών και κυβερνήσεων των 27 κρατών μελών, «εκπρόσωποι του Κοινοβουλίου» κλήθηκαν να συμμετάσχουν στις προπαρασκευαστικές συνεδριάσεις του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου. Αυτό σήμαινε την ουσιαστική συμμετοχή του Κοινοβουλίου, μεταξύ άλλων στις συνεδριάσεις «Sherpa» και στις συνεδριάσεις του Συμβουλίου Γενικών Υποθέσεων.

Η συντονιστική ομάδα για το Brexit πραγματοποίησε περισσότερες από 100 συνεδριάσεις, στις περισσότερες από τις οποίες συμμετείχε ο επικεφαλής διαπραγματευτής της ΕΕ Michel Barnier, και συνέβαλε αποτελεσματικά στη συστηματική συμμετοχή και στον διαρκή πρωταγωνιστικό ρόλο του Κοινοβουλίου στη διαδικασία, εκδίδοντας εγκαίρως ψηφίσματα και δηλώσεις με τεκμηριωμένες θέσεις σχετικά με τις διαπραγματεύσεις και τις σημαντικότερες εξελίξεις μετά τη γνωστοποίηση από το ΗΒ της πρόθεσής του να αποχωρήσει.

Αναγνωρίζοντας τη σημασία όλων των επιτροπών που διασφαλίζουν τη διεξαγωγή συνεχούς ανεπίσημου διαλόγου, τεχνική εμπειρογνωμοσύνη και συνεργασία κατά τη διαδικασία αποχώρησης, διοργανώθηκαν διάφορες συνεδριάσεις της συντονιστικής ομάδας για το Brexit, καθώς και τεχνικά σεμινάρια με τη συμμετοχή των επιτροπών που είναι άμεσα αρμόδιες για τις τομεακές πολιτικές που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της συμφωνίας αποχώρησης. Ο διάλογος αυτός πραγματοποιήθηκε επίσης μέσω της Διάσκεψης των Προέδρων των Επιτροπών, η οποία συζήτησε τη διαδικασία αποχώρησης σε ορισμένες συνεδριάσεις.

Ως επικεφαλής της συντονιστικής ομάδας για το Brexit, ο Guy Verhofstadt συμμετείχε σε συνεδριάσεις με διάφορους ενδιαφερόμενους φορείς (θεσμικούς φορείς, εκπροσώπους της κοινωνίας των πολιτών, πολίτες και εκπροσώπους επιχειρήσεων, εθνικά κοινοβούλια κ.λπ.), κατά τα τελευταία δύο έτη δε έλαβε και απάντησε σε περισσότερα από 4 500 ηλεκτρονικά μηνύματα και επιστολές σχετικά με το Brexit.

Ο ρόλος της επιτροπής AFCO

Σύμφωνα με τον Κανονισμό του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, η επιτροπή AFCO είναι η αρμόδια επιτροπή για την προετοιμασία της έγκρισης του Κοινοβουλίου σύμφωνα με το άρθρο 50 της ΣΕΕ. Πράγματι, το άρθρο 88 του Κανονισμού του Κοινοβουλίου, σχετικά με την αποχώρηση από την Ένωση, ορίζει ότι «εάν κράτος μέλος αποφασίσει να αποχωρήσει από την Ένωση, σύμφωνα με το άρθρο 50 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση, το ζήτημα διαβιβάζεται στην αρμόδια επιτροπή». Σύμφωνα με το παράρτημα VI τμήμα XVIII του Κανονισμού του Κοινοβουλίου, σχετικά με τις αρμοδιότητες των μόνιμων

κοινοβουλευτικών επιτροπών, η επιτροπή AFCO είναι η αρμόδια επιτροπή για τις θεσμικές επιπτώσεις της αποχώρησης και, συνεπώς, είναι αρμόδια για τη διαδικασία έγκρισης μετά την ολοκλήρωση των διαπραγματεύσεων.

Η επιτροπή AFCO διαδραματίζει οριζόντιο ρόλο, με την επιφύλαξη των ειδικών αρμοδιοτήτων άλλων επιτροπών επί τομεακών ζητημάτων, που σχετίζονται με τους τομείς πολιτικής για τους οποίους είναι αρμόδιες. Η επιτροπή AFCO είναι αρμόδια για την έκδοση σύστασης περί έγκρισης ή απόρριψης μιας συμφωνίας αποχώρησης, η οποία αποτέλεσε αντικείμενο διαπραγμάτευσης μεταξύ της ΕΕ και του αποχωρούντος κράτους μέλους.

Στο πλαίσιο των εκτενών και διεξοδικών προπαρασκευαστικών εργασιών της, η επιτροπή AFCO συνέλεξε αποδεικτικά στοιχεία, συμβουλές και εμπειρογνομosύνη από διάφορους δημόσιους ή ιδιωτικούς τομείς και ενδιαφερόμενους φορείς, είτε στην ηπειρωτική Ευρώπη είτε στο ΗΒ. Η επιτροπή AFCO, καθώς και άλλες κοινοβουλευτικές επιτροπές, διοργάνωσαν συζητήσεις και ακροάσεις σχετικά με τις επιπτώσεις της αποχώρησης του ΗΒ από την ΕΕ σε τομείς πολιτικής που υπάγονται στα αντίστοιχα πεδία αρμοδιοτήτων τους, σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές που παρασχέθηκαν από τη Διάσκεψη των Προέδρων.

Από τις 3 Σεπτεμβρίου 2015 και έπειτα, η επιτροπή AFCO έχει διοργανώσει περισσότερες από 20 εκδηλώσεις, μεταξύ των οποίων ακροάσεις, εργαστήρια και παρουσιάσεις μελετών ή ενημερωτικών εγγράφων, σχετικά με ποικίλα ζητήματα: από την επαναδιαπραγμάτευση της συνταγματικής σχέσης του ΗΒ με την Ευρωπαϊκή Ένωση και τη συμφωνία στην οποία κατέληξε το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο στις 18 και 19 Φεβρουαρίου 2016¹⁹ μέχρι τη μελλοντική συνταγματική σχέση του ΗΒ με την Ευρωπαϊκή Ένωση, τα δικαιώματα των πολιτών και τις επιπτώσεις του Brexit για τα σύνορα της Ιρλανδίας/Βόρειας Ιρλανδίας. Η επιτροπή AFCO συμμετείχε επίσης, έμμεσα ή άμεσα, σε ακροάσεις άλλων επιτροπών σχετικά με ζητήματα που αφορούν την αποχώρηση ή τη μελλοντική σχέση μεταξύ της ΕΕ και του ΗΒ.

Επιπλέον των ειδικών αυτών εκδηλώσεων, τα ζητήματα της αποχώρησης και, ειδικότερα, η τρέχουσα κατάσταση της διαδικασίας αποτέλεσαν αντικείμενο συζήτησης σχεδόν σε κάθε συνεδρίαση της επιτροπής κατόπιν της γνωστοποίησης της πρόθεσης για αποχώρηση.

Ο πρόεδρος της επιτροπής AFCO και τα μέλη της συντονιστικής ομάδας για το Brexit συμμετείχαν σε περισσότερες από 500 διμερείς συναντήσεις με ενδιαφερόμενους φορείς του δημόσιου και του ιδιωτικού τομέα σχετικά με θέματα που αφορούν την αποχώρηση και τον αντίκτυπό της στην ΕΕ και το ΗΒ.

Η άμεση και πλήρης συμμετοχή του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και των οργάνων του ήταν ζωτικής σημασίας, καθώς η συμφωνία αποχώρησης μπορεί να συναφθεί μόνο με την έγκρισή του σύμφωνα με το άρθρο 50 της ΣΕΕ.

Άρθρο 50 της ΣΕΕ

Στο άρθρο 50 της ΣΕΕ προβλέπεται η διαδικασία νόμιμης αποχώρησης ενός κράτους μέλους της ΕΕ μέσω της διεξαγωγής διαπραγματεύσεων και της σύναψης με την ΕΕ συμφωνίας που καθορίζει τις λεπτομερείς ρυθμίσεις για την αποχώρησή του, λαμβάνοντας υπόψη το πλαίσιο των μελλοντικών του σχέσεων με την Ένωση.

---

¹⁹ «Νέα διευθέτηση για το Ηνωμένο Βασίλειο εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης», ΕΕ C 69 I της 23.2.2016, σ. 1.

Το Κοινοβούλιο έχει επαναλάβει με συνέπεια ότι η αποχώρηση του ΗΒ από την ΕΕ είναι ένα πρωτόγνωρο και λυπηρό γεγονός, και ότι θα ήταν προτιμότερο το ΗΒ να συνεχίσει να συμμετέχει στην εσωτερική αγορά και την τελωνειακή ένωση, ιδίως εάν επιθυμεί να διατηρήσει το απρόσκοπτο εμπόριο ή άλλα οφέλη που συνδέονται στενά με την ιδιότητα του μέλους της ΕΕ.

Το Κοινοβούλιο έχει επίσης σημειώσει εξ αρχής ότι σκοπός της συμφωνίας αποχώρησης είναι η εύτακτη αποχώρηση του ΗΒ από την ΕΕ, μέσω της αντιμετώπισης των εξής τριών βασικών ζητημάτων διαχωρισμού: των δικαιωμάτων των πολιτών της ΕΕ που διαμένουν στο ΗΒ και των πολιτών του ΗΒ που διαμένουν στην ΕΕ-27, των συνόρων μεταξύ της Ιρλανδίας και της Βόρειας Ιρλανδίας, και του διακανονισμού των οικονομικών υποχρεώσεων του ΗΒ έναντι της ΕΕ.

Όσον αφορά το πλαίσιο των μελλοντικών σχέσεων, όπως προβλέπεται στο άρθρο 50 παράγραφος 2 της ΣΕΕ, το Κοινοβούλιο έχει καταστήσει σαφές ότι οιαδήποτε σχετική συμφωνία θα πρέπει να αντιμετωπιστεί ως αναπόσπαστο μέρος της συνολικής συμφωνίας αποχώρησης, το δε περιεχόμενό της θα πρέπει, επομένως, να αξιολογηθεί επίσης από το Κοινοβούλιο στο πλαίσιο της διαδικασίας έγκρισης, παρόλο που, από νομική άποψη, αντικείμενο της έγκρισης αποτελεί μόνον η συμφωνία αποχώρησης.

Εύτακτη αποχώρηση

Κατά το Κοινοβούλιο, η εύτακτη αποχώρηση είχε ουσιώδη σημασία προκειμένου να προστατευτούν τα συμφέροντα της Ευρωπαϊκής Ένωσης και των πολιτών της. Αυτό σημαίνει ότι, όπως προβλέπεται στο άρθρο 50 της ΣΕΕ, οι διαπραγματεύσεις αφορούσαν τις ρυθμίσεις για την αποχώρηση του ΗΒ, λαμβανομένου παράλληλα υπόψη του πλαισίου των μελλοντικών σχέσεων του ΗΒ με την ΕΕ, και είχαν ως στόχο την παροχή νομικής σταθερότητας και την ελαχιστοποίηση των διαταράξεων.

Μέσω των ψηφισμάτων του, το Κοινοβούλιο έχει σταδιακά διαμορφώσει την ερμηνεία του αναφορικά με τις διατάξεις του άρθρου 50 της ΣΕΕ, συμπεριλαμβανομένων ορισμένων βασικών απαιτήσεων για τις διαπραγματεύσεις, όσον αφορά τόσο την έκταση τους όσο και τη σταδιακή προσέγγιση σε αυτές.

Κατά το Κοινοβούλιο, όπως αναφέρεται στο ψήφισμά του, της 5ης Απριλίου 2017, σχετικά με τις διαπραγματεύσεις με το Ηνωμένο Βασίλειο σε συνέχεια της εκ μέρους του γνωστοποίησης ότι προτίθεται να αποχωρήσει από την Ευρωπαϊκή Ένωση, τα ζητήματα που έπρεπε να αντιμετωπιστούν κατά προτεραιότητα ήταν τα εξής:

- το νομικό καθεστώς των πολιτών της ΕΕ-27 που ζουν ή έχουν ζήσει στο ΗΒ και των πολιτών του ΗΒ που ζουν ή έχουν ζήσει σε άλλα κράτη μέλη, συμπεριλαμβανομένων της δίκαιης μεταχείρισής τους και της διασφάλισης του ότι το καθεστώς τους θα διέπεται από τις αρχές της αμοιβαιότητας, της ισότητας, της συμμετρίας και της αποφυγής των διακρίσεων·
- ο δημοσιονομικός διακανονισμός μεταξύ του ΗΒ και της ΕΕ, βάσει των ετήσιων λογαριασμών της ΕΕ κατά τον έλεγχο του Ελεγκτικού Συνεδρίου, ο οποίος θα περιλαμβάνει όλες τις νομικές ευθύνες του που απορρέουν από εκκρεμείς υποχρεώσεις, και θα περιέχει επίσης πρόβλεψη για στοιχεία εκτός ισολογισμού, ενδεχόμενες υποχρεώσεις και λοιπά χρηματοδοτικά έξοδα που προκύπτουν άμεσα ως

αποτέλεσμα της αποχώρησης του ΗΒ·

- η αναγνώριση της ιδιαίτερης θέσης της νήσου της Ιρλανδίας και των ειδικών περιστάσεων που αυτή αντιμετωπίζει, προκειμένου να μετριαστούν οι επιπτώσεις της αποχώρησης στα σύνορα μεταξύ της Ιρλανδίας και της Βόρειας Ιρλανδίας, να διασφαλιστούν η συνέχεια και η σταθερότητα της ειρηνευτικής διαδικασίας και να αποφευχθεί η σκλήρυνση των συνόρων.

Άλλα σχετικά, κατά την άποψη του Κοινοβουλίου, ζητήματα ήταν η αποσαφήνιση του καθεστώτος των διεθνών δεσμεύσεων που έχει αναλάβει το ΗΒ ως κράτος μέλος, η παροχή ασφάλειας δικαίου στις νομικές οντότητες, συμπεριλαμβανομένων των εταιρειών, και ο ρόλος του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΔΕΕ).

Στο ψήφισμά του, της 3ης Οκτωβρίου 2017²⁰, σχετικά με την πορεία των διαπραγματεύσεων με το Ηνωμένο Βασίλειο²¹, το Κοινοβούλιο διευκρίνισε ότι, προκειμένου να καταστεί δυνατή η έναρξη του δεύτερου σταδίου συνομιλιών για μια νέα και στενή εταιρική σχέση μεταξύ της ΕΕ και του ΗΒ, χρειάζόταν να σημειωθεί σημαντική πρόοδος όσον αφορά τα δικαιώματα των πολιτών, την Ιρλανδία και τη Βόρεια Ιρλανδία, και τη διευθέτηση των οικονομικών υποχρεώσεων του Ηνωμένου Βασιλείου. Επιπλέον, το Κοινοβούλιο υπογράμμισε ότι η σύναψη συμφωνίας ως προς τη μελλοντική σχέση θα ήταν δυνατή μόνον μετά την αποχώρηση του ΗΒ από την ΕΕ.

Η προσέγγιση αυτή επιβεβαιώθηκε από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο στα συμπεράσματά του με ημερομηνία 15 Δεκεμβρίου 2017. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο τόνισε ότι οι διαπραγματεύσεις μπορούσαν να προχωρήσουν στο δεύτερο στάδιο μόνο εάν οι υποχρεώσεις που είχαν αναληφθεί κατά το πρώτο στάδιο έγιναν πλήρως σεβαστές και μεταφράστηκαν πιστά σε νομικούς όρους.

Όπως ανέφερε η Επιτροπή στην ανακοίνωσή της προς το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο (άρθρο 50), της 8ης Δεκεμβρίου 2017, σχετικά με την πρόοδο των διαπραγματεύσεων με το Ηνωμένο Βασίλειο βάσει του άρθρου 50 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση²², κατά το πρώτο στάδιο των διαπραγματεύσεων δόθηκε προτεραιότητα σε «τρία ζητήματα που έχουν προσδιοριστεί ως ιδιαίτερα σημαντικά για τη διασφάλιση της εύτακτης αποχώρησης»:

- α) τα δικαιώματα των πολιτών·
- β) τον διάλογο για την Ιρλανδία/Βόρεια Ιρλανδία· και
- γ) τον δημοσιονομικό διακανονισμό.»

Το σχέδιο συμφωνίας αποχώρησης ασχολείται με όλα αυτά τα ζητήματα, περιλαμβάνει δε ένα μέρος για τα δικαιώματα των πολιτών (δεύτερο μέρος), ένα μέρος για τις δημοσιονομικές διατάξεις (πέμπτο μέρος), καθώς και ένα πρωτόκολλο σχετικά με την Ιρλανδία/Βόρεια Ιρλανδία και τα παραρτήματά του. Όσον αφορά το ζήτημα του ρόλου του ΔΕΕ, όπως θα συζητηθεί στη συνέχεια στο τμήμα σχετικά με τη διακυβέρνηση, στη συμφωνία αποχώρησης

²⁰ ΕΕ C 346 της 27.9.2018, σ. 2.

²¹ ΕΕ C 346 της 27.9.2018, σ. 2.

²² COM(2017)0784.

προβλέπεται ότι το ΔΕΕ διατηρεί τη δικαιοδοσία του σε διάφορα επίπεδα.

Όσον αφορά το καθεστώς των διεθνών δεσμεύσεων που έχει αναλάβει το ΗΒ ως κράτος μέλος, στη συμφωνία αποχώρησης διευκρινίζεται ότι το ΗΒ θα εξακολουθήσει να δεσμεύεται από τις διεθνείς συμφωνίες της ΕΕ κατά τη διάρκεια της μεταβατικής περιόδου. Ωστόσο, το ΗΒ θα δύναται να διαπραγματευτεί, να υπογράψει και να κυρώσει διεθνείς συμφωνίες αυτόνομα στους τομείς αποκλειστικής αρμοδιότητας της ΕΕ, υπό τον όρο ότι οι εν λόγω συμφωνίες δεν τίθενται σε ισχύ ούτε εφαρμόζονται κατά τη διάρκεια της μεταβατικής περιόδου, εκτός εάν λάβει σχετική εξουσιοδότηση από την ΕΕ.

Ομοίως, στο τρίτο μέρος της συμφωνίας αποχώρησης, σχετικά με τις διατάξεις διαχωρισμού, οι οποίες επιτρέπουν την ομαλή ολοκλήρωση όλων των εν εξελίξει διαδικασιών και συναλλαγών (που σχετίζονται με την πρόσβαση στην αγορά για εμπορεύματα, τελωνειακά θέματα, θέματα ΦΠΑ και ειδικών φόρων κατανάλωσης, τη διανοητική ιδιοκτησία, την αστυνομική και δικαστική συνεργασία τόσο σε ποινικές όσο και σε αστικές/εμπορικές υποθέσεις, την προστασία των δεδομένων που έχουν ληφθεί πριν από τη λήξη της μεταβατικής περιόδου, τις διαδικασίες σύναψης δημόσιων συμβάσεων, ζητήματα Ευρατόμ και δικαστικές/διοικητικές διαδικασίες της ΕΕ, προνόμια και ασυλίες) υπάρχει κατάλληλη πρόβλεψη για την παροχή ασφάλειας δικαίου στις νομικές οντότητες.

Ως εκ τούτου, η συμφωνία αποχώρησης διασφαλίζει την εύτακτη αποχώρηση, η οποία αποτελεί τον στόχο που επιδιώκουν οι διαπραγματευτές της ΕΕ και του ΗΒ κατά την τελευταία τριετία.

Επίσης, η σύναψη και η κύρωση της συμφωνίας αποχώρησης απέκλεισαν το ενδεχόμενο αποχώρησης χωρίς συμφωνία. Αυτό έχει εξαιρετική σημασία, δεδομένου ότι οι επιπτώσεις της αποχώρησης χωρίς συμφωνία θα ήταν πολύ σημαντικές τόσο για την ΕΕ όσο και για το ΗΒ.

Δικαιώματα των πολιτών

Το άρθρο 50 της ΣΕΕ δεν παρέχει εγγυήσεις για το καθεστώς των πολιτών της ΕΕ. Ωστόσο, τα εν λόγω δικαιώματα μπορούν να προστατευθούν στο πλαίσιο της συμφωνίας αποχώρησης που συνάφθηκε δυνάμει του άρθρου 50 της ΣΕΕ. Στο ψήφισμά του, της 14ης Μαρτίου 2018, σχετικά με το πλαίσιο των μελλοντικών σχέσεων ΕΕ-ΗΒ²³, το Κοινοβούλιο έκρινε ότι η ΕΕ και το ΗΒ είχαν πρωταρχική υποχρέωση να διασφαλίσουν μια σφαιρική και αμοιβαία προσέγγιση για την προστασία των δικαιωμάτων των πολιτών της ΕΕ που διαμένουν στο ΗΒ και των Βρετανών πολιτών που διαμένουν στην ΕΕ των 27.

Ήδη στο ψήφισμά του, της 28ης Ιουνίου 2016, σχετικά με την απόφαση για αποχώρηση από την ΕΕ ως αποτέλεσμα του δημοψηφίσματος του Ηνωμένου Βασιλείου, το Κοινοβούλιο κατέστησε σαφές ότι βασική προτεραιότητά του αποτελεί η προστασία των πολιτών της ΕΕ²⁴, γεγονός που επαναλαμβάνεται έκτοτε σε όλα τα ψηφίσματά του σχετικά με το Brexit. Ως το θεσμικό όργανο που εκπροσωπεί όλους τους πολίτες της ΕΕ, το Κοινοβούλιο δεσμεύτηκε να λάβει μέτρα για την προστασία των συμφερόντων τους καθ' όλη τη διάρκεια της διαδικασίας αποχώρησης και απαίτησε οι διαπραγματεύσεις να διεξαχθούν με στόχο την παροχή νομικής σταθερότητας και την ελαχιστοποίηση των διαταράξεων, καθώς και την παροχή στους

²³ ΕΕ C 162 της 10.5.2019, σ. 40.

²⁴ ΕΕ C 91 της 9.3.2018, σ. 40.

πολίτες και τα νομικά πρόσωπα ενός σαφούς οράματος για το μέλλον.

Κύριος στόχος του Κοινοβουλίου ήταν η προστασία των πολιτών, τόσο υπό την έννοια του σεβασμού της βούλησής τους, όπως εκφράστηκε δημοκρατικά στο δημοψήφισμα του ΗΒ, όσο και, κυρίως, υπό την έννοια του μετριασμού της αβεβαιότητας που προκύπτει από την αποχώρηση και της διατήρησης, στο μέτρο του δυνατού, των δικαιωμάτων που απορρέουν από το προ αποχώρησης καθεστώς τους. Αυτό αποκτά ακόμη μεγαλύτερη σημασία, καθώς υπάρχουν πάνω από 3 εκατομμύρια πολίτες της ΕΕ στο ΗΒ και πάνω από ένα εκατομμύριο υπήκοοι του ΗΒ στην ΕΕ.

Η προστασία των δικαιωμάτων των πολιτών που θίγονται από την αποχώρηση του ΗΒ από την ΕΕ αποτελεί επίσης προτεραιότητα των θεσμικών οργάνων που συμμετέχουν πιο στενά στη διαδικασία αποχώρησης.

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο υιοθέτησε παρόμοια στάση με το Κοινοβούλιο, αναγάγοντας την προστασία των πολιτών που έχτισαν τη ζωή τους με βάση τα δικαιώματα που απορρέουν από το γεγονός ότι το ΗΒ αποτελεί μέλος της Ένωσης σε κύρια προτεραιότητα των διαπραγματεύσεων.

Με το σειρά του, το Συμβούλιο κατέστησε σαφές στην εντολή για τις διαπραγματεύσεις ότι «η διασφάλιση του καθεστώτος και των δικαιωμάτων των πολιτών της Ένωσης των 27 και των οικογενειών τους στο Ηνωμένο Βασίλειο και των πολιτών του Ηνωμένου Βασιλείου και των οικογενειών τους στην Ένωση των 27 είναι η πρώτη προτεραιότητα για τις διαπραγματεύσεις, λόγω του αριθμού των ατόμων που θίγονται άμεσα και της σοβαρότητας των συνεπειών της αποχώρησης γι' αυτά. Η συμφωνία θα πρέπει να παρέχει τις αναγκαίες εγγυήσεις για τα δικαιώματα των εν λόγω πολιτών οι οποίες να είναι αποτελεσματικές, να μπορούν να εκτελεστούν, να μην εισάγουν διακρίσεις και να είναι περιεκτικές, μεταξύ άλλων και όσον αφορά το δικαίωμα μόνιμης διαμονής έπειτα από συνεχή περίοδο νόμιμης διαμονής πέντε ετών και τα δικαιώματα που συνδέονται με αυτό».

Στην κοινή έκθεσή τους, με ημερομηνία 8 Δεκεμβρίου 2017, σχετικά με την πρόοδο που σημειώθηκε κατά το πρώτο στάδιο των διαπραγματεύσεων δυνάμει του άρθρου 50 ΣΕΕ για την εύτακτη αποχώρηση του Ηνωμένου Βασιλείου από την Ευρωπαϊκή Ένωση, οι διαπραγματευτές προέβησαν σε λεπτομερή επισκόπηση της κοινής αντίληψης που διαμορφώθηκε όσον αφορά τα δικαιώματα των πολιτών.

Στις 26 Ιουνίου 2017, το ΗΒ δημοσίευσε έγγραφο με τίτλο «The United Kingdom's exit from the European Union – Safeguarding the Position of EU Citizens Living in the UK and UK Nationals Living in the EU» (Η έξοδος του Ηνωμένου Βασιλείου από την Ευρωπαϊκή Ένωση – Διασφάλιση της θέσης των πολιτών της ΕΕ που ζουν στο ΗΒ και των υπηκόων του ΗΒ που ζουν στην ΕΕ), στο οποίο η κυβέρνηση ανέφερε ότι πρωταρχικό μέλημά της ήταν να επιτευχθεί συμφωνία σχετικά με τη θέση, μετά την έξοδο, των πολιτών της ΕΕ που ζουν στο ΗΒ και των υπηκόων του ΗΒ που ζουν σε άλλες χώρες της ΕΕ, και εξέφρασε την πρόθεση να δώσει προτεραιότητα σε αυτούς του πολίτες.

Επομένως, από τα πρώτα στάδια κιόλας των διαπραγματεύσεων, αμφότερα τα μέρη έδωσαν ιδιαίτερη προσοχή στο ζήτημα των δικαιωμάτων των πολιτών. Πράγματι, όσον αφορά το κεφάλαιο για τα δικαιώματα των πολιτών, επιτεύχθηκε συμφωνία αρκετά νωρίς, καθώς η αρχική έκδοση του σχεδίου συμφωνίας αποχώρησης που δημοσιεύθηκε στις 19 Μαρτίου 2018 περιελάμβανε ένα εξ ολοκλήρου συμφωνημένο δεύτερο μέρος σχετικά με τα

δικαιώματα των πολιτών, καθώς και σχετικά με το άμεσο αποτέλεσμα των διατάξεών του και τη δικαιοδοσία του ΔΕΕ όσον αφορά τις οικείες διατάξεις για τα δικαιώματα των πολιτών.

Στα ψηφίσματά του, το Κοινοβούλιο είχε καθορίσει ορισμένες ελάχιστες απαιτήσεις όσον αφορά το περιεχόμενο του κεφαλαίου της συμφωνίας αποχώρησης για τα δικαιώματα των πολιτών, στις οποίες συμπεριλαμβάνονται οι εξής:

α) Οι πολίτες της ΕΕ που κατοικούν στο Ηνωμένο Βασίλειο και τα παιδιά που θα γεννηθούν μετά την αποχώρηση του Ηνωμένου Βασιλείου θα πρέπει να εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της συμφωνίας αποχώρησης ως μέλη οικογενείας και όχι ως ανεξάρτητοι κάτοχοι δικαιώματος. Επιπλέον, τα μελλοντικά μέλη οικογενειών θα πρέπει να συνεχίσουν να απολαύουν του δικαιώματος παραμονής υπό τους ίδιους όρους όπως και τα μέλη οικογενείας.

Στο προσωπικό πεδίο εφαρμογής, που ορίζεται στο άρθρο 10 παράγραφος 1 στοιχεία ε) και στ) της συμφωνίας αποχώρησης, εμπίπτουν αυτόνομα τα μέλη της οικογένειας, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που γεννήθηκαν ή υιοθετήθηκαν νομίμως μετά τη λήξη της μεταβατικής περιόδου από τους ίδιους τους κατόχους των δικαιωμάτων σύμφωνα με τις προϋποθέσεις που ορίζονται στο εν λόγω άρθρο. Το καθεστώς των μελών της οικογένειας ενισχύεται περαιτέρω από το άρθρο 17 παράγραφος 2 της συμφωνίας αποχώρησης, το οποίο προβλέπει ότι τα δικαιώματα των συντηρούμενων μελών της οικογένειας εξακολουθούν να ισχύουν ακόμη και αφού τα μέλη αυτά πάψουν να είναι συντηρούμενα.

β) Η διοικητική διαδικασία θα πρέπει να είναι απλή, δηλωτική και δωρεάν, και να επιτρέπει στις οικογένειες να κινήσουν τη διαδικασία μέσω μιας ενιαίας δήλωσης, το δε βάρος της απόδειξης θα πρέπει να το φέρουν οι αρχές του ΗΒ.

Η συμφωνία επιτρέπει στο κράτος υποδοχής να επιλέξει να εφαρμόσει είτε ένα «δηλωτικό» είτε ένα «συστατικό» σύστημα. Το ΗΒ και περίπου το ήμισυ των κρατών μελών επέλεξαν, μέχρι σήμερα, να εφαρμόσουν ένα συστατικό σύστημα.

Το άρθρο 18 της συμφωνίας αποχώρησης ορίζει την εφαρμοστέα διοικητική διαδικασία, προβλέποντας ότι ο σκοπός της διαδικασίας υποβολής αίτησης είναι να εξακριβωθεί αν ο αιτών δικαιούται τα δικαιώματα διαμονής που προβλέπονται στη συμφωνία αποχώρησης. Καθορίζει απαιτήσεις για τη διαδικασία υποβολής αίτησης, επιδιώκοντας παράλληλα να διασφαλίσει ότι η διαδικασία είναι όσο το δυνατόν απλούστερη και πιο φιλική για τον αιτούντα.

Για παράδειγμα, οι αιτήσεις που υποβάλλονται ταυτόχρονα από τα μέλη μιας οικογένειας εξετάζονται μαζί.

Επιπλέον, σύμφωνα με το άρθρο 18 παράγραφος 1 στοιχεία ζ) και η) της συμφωνίας αποχώρησης, τα έγγραφα που αποδεικνύουν το καθεστώς των ατόμων που καλύπτονται από τη συμφωνία αποχώρησης εκδίδονται ατελώς.

γ) Όλες οι παροχές που ορίζονται στη νομοθεσία της ΕΕ θα πρέπει να είναι εξαγωγίμες.

Σύμφωνα με το άρθρο 31 της συμφωνίας αποχώρησης, ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 883/2004 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 29ης Απριλίου 2004, για το

συντονισμό των συστημάτων κοινωνικής ασφάλειας²⁵, θα εξακολουθήσει να ισχύει για τα πρόσωπα που καλύπτονται από τη συμφωνία αποχώρησης.

Τα πρόσωπα που καλύπτονται από τη συμφωνία αποχώρησης θα διατηρήσουν το δικαίωμά τους σε παροχές κοινωνικής ασφάλισης και, εάν έχουν δικαίωμα σε παροχή σε μια χώρα και μετακομίσουν σε άλλη χώρα, θα έχουν κατ' αρχήν το δικαίωμα να λαμβάνουν την εν λόγω παροχή.

δ) Οι αποφάσεις του ΔΕΕ σχετικά με την ερμηνεία των διατάξεων για τα δικαιώματα των πολιτών θα πρέπει να είναι δεσμευτικές.

Οι πολίτες της ΕΕ και οι υπήκοοι του ΗΒ μπορούν να επικαλούνται τη συμφωνία αποχώρησης όσον αφορά τα δικαιώματα των πολιτών ενώπιον των δικαστηρίων του ΗΒ και ενώπιον των δικαστηρίων των κρατών μελών της ΕΕ, αντίστοιχα.

Επιπλέον, σύμφωνα με το άρθρο 4 παράγραφος 4 της συμφωνίας αποχώρησης, τα δικαστήρια του ΗΒ πρέπει να ερμηνεύουν με συνέπεια τη νομολογία του ΔΕΕ που έχει εκδοθεί πριν από τη λήξη της μεταβατικής περιόδου και να λαμβάνουν δεόντως υπόψη τη νομολογία που έχει εκδοθεί μετά την εν λόγω ημερομηνία (άρθρο 4 παράγραφος 5 της συμφωνίας αποχώρησης). Τα δικαστήρια του ΗΒ μπορούν επίσης να υποβάλουν στο ΔΕΕ αιτήσεις για την έκδοση προδικαστικών αποφάσεων σχετικά με την ερμηνεία του μέρους της συμφωνίας αποχώρησης που αφορά τους πολίτες για περίοδο οκτώ ετών από τη λήξη της μεταβατικής περιόδου. Τα έννομα αποτελέσματα των εν λόγω αποφάσεων στο ΗΒ είναι τα ίδια με τα έννομα αποτελέσματα των προδικαστικών αποφάσεων που εκδίδονται σύμφωνα με το άρθρο 267 της ΣΛΕΕ (άρθρο 158 παράγραφος 2 της συμφωνίας αποχώρησης).

ε) Πρόβλεψη σχετικά με τον ρόλο της μελλοντικής ανεξάρτητης εθνικής αρχής που θα συσταθεί για να δίνει συνέχεια στις καταγγελίες των πολιτών.

Σύμφωνα με το άρθρο 159 της συμφωνίας αποχώρησης, η εκτέλεση και η εφαρμογή του μέρους της συμφωνίας αποχώρησης που αφορά τα δικαιώματα των πολιτών θα παρακολουθείται από την Επιτροπή και, στο ΗΒ, από μια αρχή με αρμοδιότητες ισοδύναμες με εκείνες της Επιτροπής. Η αρχή αυτή θα πρέπει να είναι ένας πραγματικά ανεξάρτητος φορέας. Σε κάθε περίπτωση, βάσει του άρθρου 159 παράγραφος 2 της συμφωνίας αποχώρησης, η Επιτροπή και η ανεξάρτητη αρχή παρακολούθησης υποχρεούνται να ενημερώνουν την ειδική επιτροπή για τα δικαιώματα των πολιτών (άρθρο 165 παράγραφος 1 της συμφωνίας αποχώρησης) σχετικά με την εκτέλεση του μέρους της συμφωνίας που αφορά τα δικαιώματα των πολιτών στην ΕΕ και στο ΗΒ, αντίστοιχα.

Ωστόσο, το καταστατικό, η σύνθεση και τα καθήκοντα της ανεξάρτητης αρχής δεν ρυθμίζονται στη συμφωνία αποχώρησης, αλλά στο νομοσχέδιο του ΗΒ για την Ευρωπαϊκή Ένωση (νομοσχέδιο για τη συμφωνία αποχώρησης). Στο ψήφισμα που ενέκρινε στις 15 Ιανουαρίου 2020 για την εφαρμογή και την παρακολούθηση των διατάξεων σχετικά με τα δικαιώματα των πολιτών στη συμφωνία αποχώρησης²⁶, το Κοινοβούλιο εξέφρασε τον προβληματισμό του για τις διατάξεις του νομοσχεδίου σχετικά με την εν λόγω αρχή, ιδίως

²⁵ ΕΕ L 166 της 30.4.2004, σ. 1.

²⁶ Κείμενα που εγκρίθηκαν, P9_TA(2020)0006, ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 15ης Ιανουαρίου 2020 σχετικά με την εφαρμογή και την παρακολούθηση των διατάξεων σχετικά με τα δικαιώματα των πολιτών στη συμφωνία αποχώρησης (2020/2505(RSP)).

όσον αφορά την πραγματική ανεξαρτησία της.

Η συμφωνία συνεργασίας αποτελεί έναν συμβιβασμό μεταξύ της ΕΕ και του ΗΒ, μεταξύ άλλων όσον αφορά τα δικαιώματα των πολιτών. Οι διατάξεις που περιέχει σχετικά με τα δικαιώματα των πολιτών δεν θα μπορούσαν να αποσκοπούν στη χορήγηση του πλήρους καθεστώτος που αναγνωρίζεται στους πολίτες της ΕΕ δυνάμει της ΣΕΕ και της ΣΛΕΕ, το οποίο βασίζεται στη συμμετοχή στην ΕΕ. Κύριος στόχος της συμφωνίας είναι να διασφαλιστούν και να κατοχυρωθούν τα περισσότερα από τα εν λόγω δικαιώματα, και ιδίως εκείνα που επιτρέπουν στην πλειοψηφία των θιγόμενων πολιτών να διατηρήσουν επιλογές ζωής που έχουν γίνει με βάση την ελεύθερη κυκλοφορία πριν από τη λήξη της μεταβατικής περιόδου.

Στις 12 Νοεμβρίου 2019, η συντονιστική ομάδα για το Brexit εξέδωσε δήλωση σχετικά με την εκτέλεση, στο ΗΒ και στην ΕΕ των 27, των διατάξεων της συμφωνίας αποχώρησης για τα δικαιώματα των πολιτών, θεωρώντας ότι υπήρχαν ορισμένοι τομείς που προκαλούν ανησυχία όσον αφορά το σύστημα εγκατάστασης των πολιτών της ΕΕ στο ΗΒ. Οι προβληματισμοί αυτοί επιβεβαιώθηκαν από το Κοινοβούλιο στο προαναφερθέν ψήφισμά του, της 15ης Ιανουαρίου 2020, σχετικά με την εφαρμογή του δεύτερου μέρους της συμφωνίας αποχώρησης, και ειδικότερα όσον αφορά τα ακόλουθα θέματα:

- το υψηλό ποσοστό αιτούντων για το εν λόγω σύστημα εγκατάστασης, οι οποίοι έχουν λάβει μόνο καθεστώς προσωρινής εγκατάστασης·
- την ανεξαρτησία της ανεξάρτητης αρχής παρακολούθησης που αναφέρεται στο άρθρο 159 της συμφωνίας αποχώρησης·
- τις πιθανές συνέπειες για τους πολίτες της ΕΕ που δεν έχουν υποβάλει αίτηση για το πρόγραμμα εγκατάστασης της ΕΕ εντός της προθεσμίας της 30ής Ιουνίου 2021·
- την απουσία φυσικού εγγράφου που να έχει εκδοθεί στο τέλος της διαδικασίας υποβολής αίτησης, γεγονός που αυξάνει τους κινδύνους για αβεβαιότητα όσον αφορά την απόδειξη του καθεστώτος, καθώς και για διακρίσεις σε βάρος των πολιτών της ΕΕ των 27·
- τα μέτρα που εφαρμόζονται για την αντιμετώπιση της κατάστασης των ευάλωτων πολιτών στο πλαίσιο της διαδικασίας υποβολής αίτησης·
- τη δυνατότητα εφαρμογής του προγράμματος εγκατάστασης της ΕΕ στους πολίτες της ΕΕ των 27 στη Βόρεια Ιρλανδία, οι οποίοι δεν έχουν ζητήσει τη βρετανική ιθαγένεια δυνάμει της συμφωνίας της Μεγάλης Παρασκευής.

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο θα συνεχίσει να παρακολουθεί εκ του σύνεγγυς την εφαρμογή της συμφωνίας αποχώρησης συνολικά, και ιδίως του κεφαλαίου για τα δικαιώματα των πολιτών.

Ιρλανδία και Βόρεια Ιρλανδία

Διασφάλιση της τήρησης της Συμφωνίας της Μεγάλης Παρασκευής

Η Ευρωπαϊκή Ένωση και τα θεσμικά της όργανα, ιδίως το Κοινοβούλιο, εξέφρασαν ιδιαίτερη

ανησυχία όσον αφορά τις συνέπειες της αποχώρησης του Ηνωμένου Βασιλείου για τη Βόρεια Ιρλανδία και τις μελλοντικές σχέσεις της με την Ιρλανδία. Πράγματι, η έξοδος από την ΕΕ ενός εκ των συνεγγυητών της Συμφωνίας της Μεγάλης Παρασκευής θα μπορούσε να προκαλέσει οικονομικές και νομικές αποκλίσεις οι οποίες θα μπορούσαν να δυσχεράνουν την εφαρμογή της εν λόγω συμφωνίας ως ουσιαστικού πλαισίου για την ειρήνη, τη συνεργασία και την κατανοήση στη νήσο της Ιρλανδίας.

Το Brexit θα μπορούσε να έχει καταστροφικές συνέπειες, κυρίως όσον αφορά τρεις παραμέτρους: τη σταθερότητα της ειρηνευτικής διαδικασίας, τη φύση των συνόρων και τη διασυνοριακή συνεργασία, καθώς και την ισότητα και τα δικαιώματα²⁷.

Το Κοινοβούλιο έχει καταστήσει σαφές ότι είναι ζωτικής σημασίας να διασφαλιστεί η ειρήνη και να διατηρηθεί η Συμφωνία της Μεγάλης Παρασκευής ως προς όλα τα μέρη της, καθώς και να καταβληθεί κάθε δυνατή προσπάθεια για να αποφευχθεί η σκλήρυνση των συνόρων. Συνεπώς, στα ψηφίσματά του και στις δηλώσεις του μέσω της συντονιστικής ομάδας για το Brexit, έχει τονίσει επανειλημμένως ότι η συμφωνία αποχώρησης θα πρέπει να περιλαμβάνει έναν αποτελεσματικό, νομικά λειτουργικό και μόνιμο μηχανισμό ασφαλείας για τα σύνορα Ιρλανδίας/Βόρειας Ιρλανδίας ο οποίος θα αντιμετωπίζει την ιδιαίτερη περίπτωση της νήσου της Ιρλανδίας.

Το Κοινοβούλιο έχει επίσης τονίσει πόσο σημαντικό είναι να δεσμευτεί το ΗΒ να διασφαλίσει ότι δεν θα υπάρξει περιορισμός των δικαιωμάτων, των εγγυήσεων και της ισότητας ευκαιριών, όπως ορίζεται στη Συμφωνία της Μεγάλης Παρασκευής, ενώ επιμένει ότι όλα τα στοιχεία της Κοινής Ταξιδιωτικής Περιοχής και τα δικαιώματα ελεύθερης κυκλοφορίας των πολιτών της ΕΕ, όπως κατοχυρώνονται στο δίκαιο της ΕΕ και στη Συμφωνία της Μεγάλης Παρασκευής, πρέπει να μεταφερθούν στο εσωτερικό δίκαιο²⁸.

Από την πλευρά του, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, στις κατευθυντήριες γραμμές που ενέκρινε στις 29 Απριλίου 2017, ζήτησε «ευέλικτες και δημιουργικές λύσεις» για την αντιμετώπιση «των μοναδικών περιστάσεων στη νήσο της Ιρλανδίας, μεταξύ άλλων με στόχο να αποφευχθεί η δημιουργία σκληρών συνόρων, με παράλληλο σεβασμό της ακεραιότητας της ενωσιακής έννομης τάξης».

Η Συμφωνία της Μεγάλης Παρασκευής, η οποία τέθηκε σε ισχύ το 1998, δημιούργησε «τους όρους που έθεσαν τέλος σε σχεδόν τρεις δεκαετίες συγκρούσεων στη Βόρεια Ιρλανδία» [και] «προλείανε το έδαφος για μια παρατεταμένη περίοδο σχετικής ειρήνης που χαρακτηρίστηκε από την εκλογή της Συνέλευσης της Βόρειας Ιρλανδίας, την εγκαθίδρυση εκτελεστικής εξουσίας ασκούμενης από κοινού, τη σημαντική βελτίωση των πολιτικών σχέσεων μεταξύ της Βόρειας Ιρλανδίας και της Ιρλανδίας, την προαγωγή των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και της ισότητας, την εντυπωσιακή αύξηση της διασυνοριακής συνεργασίας και σημαντικά παραδείγματα αυξημένης οικονομικής ολοκλήρωσης και αλληλεξάρτησης στη νήσο της

---

²⁷ «UK Withdrawal (Brexit) and the Good Friday Agreement» (Η αποχώρηση του ΗΒ (Brexit) και η Συμφωνία της Μεγάλης Παρασκευής), Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, Θεματικό Τμήμα Δικαιωμάτων των Πολιτών και Συνταγματικών Υποθέσεων, Γενική Διεύθυνση Εσωτερικών Πολιτικών της Ένωσης, Νοέμβριος 2017. Διατίθεται στον δικτυακό τόπο:

[https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2017/596826/IPOL_STU\(2017\)596826_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2017/596826/IPOL_STU(2017)596826_EN.pdf)

²⁸ Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 14ης Μαρτίου 2018 σχετικά με το πλαίσιο των μελλοντικών σχέσεων ΕΕ-ΗΒ, ΕΕ C 162 της 10.5.2019, σ. 40.

Ιρλανδίας»²⁹.

Παρόλο που, κατά τη διάρκεια των διαπραγματεύσεων για την αποχώρηση, αμφότερα τα μέρη τόνισαν επανειλημμένα τη δέσμευσή τους να διασφαλίσουν την τήρηση της Συμφωνίας της Μεγάλης Παρασκευής ως προς όλα τα μέρη της, το ζήτημα της Ιρλανδίας/Βόρειας Ιρλανδίας αποδείχθηκε η πιο ευαίσθητη από πολιτική άποψη και η πιο περίπλοκη από τις τρεις κύριες προτεραιότητες για την εύτακτη αποχώρηση.

Η αρχική λύση ασφαλείας

Στην κοινή έκθεσή τους, της 8ης Δεκεμβρίου 2017, σχετικά με την πρόοδο που σημειώθηκε κατά το πρώτο στάδιο των διαπραγματεύσεων, η ΕΕ και το ΗΒ επιβεβαίωσαν ότι τα επιτεύγματα, τα οφέλη και οι δεσμεύσεις της ειρηνευτικής διαδικασίας θα εξακολουθήσουν να έχουν ύψιστη σημασία για την ειρήνη, τη σταθερότητα και τη συμφιλίωση, συμφώνησαν δε ότι η Συμφωνία της Μεγάλης Παρασκευής θα πρέπει να προστατευτεί ως προς όλα τα μέρη της. Πρόκειται για κοινές δεσμεύσεις που συμφωνήθηκαν από αμφότερα τα μέρη.

Ωστόσο, η εξεύρεση λύσης για τα ζητήματα που διακυβεύονται αποδείχθηκε εξαιρετικά πολύπλοκη λόγω του ιδιαίτερα πολιτικοποιημένου πλαισίου και των πρακτικών δυσκολιών. Μια μεγάλη δυσκολία ήταν η εξεύρεση λειτουργικών μεθόδων³⁰ που θα τηρούσαν, αφενός, τις κόκκινες γραμμές του ΗΒ – δηλαδή τη μη συμμετοχή, πλέον, του ΗΒ στην ενιαία αγορά και τη τελωνειακή ένωση – χωρίς να οδηγούν ταυτόχρονα σε σκλήρυνση των συνόρων, και αφετέρου, τις κατευθυντήριες αρχές της ΕΕ στις διαπραγματεύσεις. Όπως ορίζεται στις κατευθυντήριες γραμμές του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, της 29 Απριλίου 2017, επρόκειτο ουσιαστικά για την «[αποφυγή της δημιουργίας] σκληρών συνόρων, με παράλληλο σεβασμό της ακεραιότητας της ενωσιακής έννομης τάξης».

Στην προαναφερθείσα κοινή έκθεση, της 8ης Δεκεμβρίου 2017, αμφότερα τα μέρη συμφώνησαν ότι, εάν η συνολική μελλοντική σχέση ΕΕ-ΗΒ δεν ανταποκρινόταν στην πρόθεση του Ηνωμένου Βασιλείου να επιτύχει τους στόχους του για την Ιρλανδία/Βόρεια Ιρλανδία, το ΗΒ θα πρότεινε, εναλλακτικά, συγκεκριμένες λύσεις για την αντιμετώπιση της ιδιαίτερης περίπτωσης της νήσου της Ιρλανδίας.

Ελλείψει τέτοιας αμοιβαία αποδεκτής λύσης, η τρίτη επιλογή θα ήταν το ΗΒ να διατηρήσει πλήρη ευθυγράμμιση με τους κανόνες της εσωτερικής αγοράς και της τελωνειακής ένωσης,

---

²⁹ «UK Withdrawal (Brexit) and the Good Friday Agreement» (Η αποχώρηση του ΗΒ (Brexit) και η Συμφωνία της Μεγάλης Παρασκευής), Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, Θεματικό Τμήμα Δικαιωμάτων των Πολιτών και Συνταγματικών Υποθέσεων, Γενική Διεύθυνση Εσωτερικών Πολιτικών της Ένωσης, Νοέμβριος 2017.

Διατίθεται στον δικτυακό τόπο:

[https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2017/596826/IPOL_STU\(2017\)596826_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2017/596826/IPOL_STU(2017)596826_EN.pdf)

³⁰ Στο πλαίσιο αυτό, έχουν υποβληθεί αρκετές προτάσεις στη σχετική βιβλιογραφία, μεταξύ των οποίων η πρόταση για «Ευφυή Σύνορα 2.0», η οποία «προτείνει την εφαρμογή μιας νέας συνοριακής λύσης που θα εξυπηρετεί και τις δύο πλευρές των συνόρων με μέγιστη προβλεψιμότητα, ταχύτητα και ασφάλεια και με ελάχιστη επιβάρυνση και κόστος για τους εμπόρους και τους ταξιδιώτες», χρησιμοποιώντας «έναν συνδυασμό διεθνών προτύπων, διεθνών βέλτιστων πρακτικών και τεχνολογίας αιχμής». Ευφυή Σύνορα 2.0: Avoiding a hard border on the island of Ireland for Customs control and the free movement of persons (Ευφυή Σύνορα 2.0: Αποφυγή της δημιουργίας σκληρών συνόρων στη νήσο της Ιρλανδίας για τους τελωνειακούς ελέγχους και την ελεύθερη κυκλοφορία των προσώπων), Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, Θεματικό Τμήμα Δικαιωμάτων των Πολιτών και Συνταγματικών Υποθέσεων, Γενική Διεύθυνση Εσωτερικών Πολιτικών της Ένωσης, Νοέμβριος 2017.

Διατίθεται στη διεύθυνση

[https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2017/596828/IPOL_STU\(2017\)596828_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2017/596828/IPOL_STU(2017)596828_EN.pdf)

που υποστηρίζουν τη συνεργασία Βορρά-Νότου, την οικονομία ολόκληρης της νήσου και τον σεβασμό της Συμφωνίας της Μεγάλης Παρασκευής. Σε κάθε περίπτωση, το Ηνωμένο Βασίλειο θα συνεχίσει να διασφαλίζει την ίδια απρόσκοπτη πρόσβαση των επιχειρήσεων της Βόρειας Ιρλανδίας στη βρετανική εσωτερική αγορά.

Το σχέδιο συμφωνίας αποχώρησης, όπως δημοσιεύθηκε στις 19 Μαρτίου 2018, σχεδιάστηκε με βάση την τρίτη επιλογή της κοινής έκθεσης – τη λεγόμενη λύση ασφαλείας – που αποσκοπούσε στην προστασία της συνεργασίας Βορρά-Νότου και στην αποφυγή της δημιουργίας σκληρών συνόρων. Το κείμενο προέβλεπε την προστασία της Κοινής Ταξιδιωτικής Περιοχής, σχετικά με τη διατήρηση της οποίας υπήρξε συμφωνία μεταξύ της ΕΕ και του ΗΒ.

Η λύση που προτάθηκε για την αποφυγή ελέγχων στα σύνορα περιελάμβανε την πλήρη ευθυγράμμιση με τη νομοθεσία της ΕΕ για τα εμπορεύματα, τους κτηνιατρικούς και φυτοϋγειονομικούς κανόνες, καθώς και την εφαρμογή του τελωνειακού κώδικα της ΕΕ στη Βόρεια Ιρλανδία.

Η δέσμευση εξακολουθούσε ωστόσο να συνίσταται στο να συζητηθούν και οι τρεις επιλογές που προβλέπονται στην παράγραφο 49 της κοινής έκθεσης. Εντούτοις, σχετικά με ένα σημαντικό μέρος του κειμένου του πρωτοκόλλου, όπως εισήχθη τότε, δεν επιτεύχθηκε συμφωνία.

Η λύση ασφαλείας που πρότεινε η κυβέρνηση του ΗΒ

Η εξεύρεση «ευέλικτης και δημιουργικής» λύσης αποτελούσε δύσκολο εγχείρημα, τόσο για πολιτικούς λόγους που συνδέονται με τις κόκκινες γραμμές της κυβέρνησης του ΗΒ όσο και για νομικούς λόγους που απορρέουν από τη συνταγματική αρχιτεκτονική της ΕΕ και του ΗΒ.

Δεδομένης της «πρόθεσης της βρετανικής κυβέρνησης να εγκαταλείψει την ενιαία αγορά, την τελωνειακή ένωση και τη δικαιοδοσία του Δικαστηρίου της ΕΕ (ΔΕΕ)», η πρόκληση ήταν σημαντική από πολιτική άποψη³¹. Από νομική άποψη, η ακεραιότητα της έννομης τάξης της ΕΕ και, για το ΗΒ, η ακεραιότητα του ΗΒ ως ενιαίου τελωνειακού εδάφους, αποτελούσαν σημαντικά όρια για διαφοροποιημένες λύσεις. Πράγματι, στην κοινή έκθεση της 8ης Δεκεμβρίου 2017, τα μέρη δεσμεύτηκαν να θεσπίσουν μηχανισμούς που θα διασφαλίζουν ότι η εφαρμογή και η εποπτεία τυχόν ειδικών ρυθμίσεων θα εγγυώνται την ακεραιότητα της εσωτερικής αγοράς της ΕΕ και της τελωνειακής ένωσης. Το Ηνωμένο Βασίλειο υπενθύμισε επίσης τη δέσμευσή του να διατηρήσει την ακεραιότητα της εσωτερικής αγοράς του και τη θέση της Βόρειας Ιρλανδία σε αυτήν, καθώς εγκαταλείπει την εσωτερική αγορά της ΕΕ και την τελωνειακή ένωση.

Οι εργασίες συνεχίστηκαν βάσει μιας άσκησης για τη χαρτογράφηση της διασυνοριακής συνεργασίας Βορρά-Νότου³² και αφορούσαν την οριοθέτηση του πεδίου εφαρμογής των

³¹ Ευφυή Σύνορα 2.0: Avoiding a hard border on the island of Ireland for Customs control and the free movement of persons (Ευφυή Σύνορα 2.0: Αποφυγή της δημιουργίας σκληρών συνόρων στη νήσο της Ιρλανδίας για τους τελωνειακούς ελέγχους και την ελεύθερη κυκλοφορία των προσώπων), Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, Θεματικό Τμήμα Δικαιωμάτων των Πολιτών και Συνταγματικών Υποθέσεων, Γενική Διεύθυνση Εσωτερικών Πολιτικών της Ένωσης, Νοέμβριος 2017. Διατίθεται στη διεύθυνση [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2017/596828/IPOL_STU\(2017\)596828_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2017/596828/IPOL_STU(2017)596828_EN.pdf)

³² Στόχος της άσκησης χαρτογράφησης ήταν «να αξιολογηθούν το εύρος και το βάθος αυτής της συνεργασίας, καθώς και ο ρόλος της συμμετοχής στην ΕΕ στη λειτουργία και ανάπτυξη της. (...) Η συνεργασία Βορρά-Νότου

διατάξεων που είναι αναγκαίες για την εξασφάλιση ενός νομοθετικά λειτουργικού κειμένου σχετικά με το ζήτημα της Ιρλανδίας/Βόρειας Ιρλανδίας. Στην κοινή δήλωσή τους, της 19 Ιουνίου 2018, τα μέρη αναγνώρισαν ότι η εφαρμογή της λύσης ασφαλείας στην περίπτωση της Ιρλανδίας/Βόρειας Ιρλανδίας απαιτούσε να θεσπιστούν διατάξεις σχετικά με την τελωνειακή και κανονιστική ευθυγράμμιση σύμφωνα με την παράγραφο 49 της κοινής έκθεσης του Δεκεμβρίου 2017.

Ο μηχανισμός ασφαλείας σχεδιάστηκε με βάση τις προτάσεις της βρετανικής κυβέρνησης, η οποία ζητούσε «εξειδικευμένες λύσεις» στις «μοναδικές περιστάσεις της Βόρειας Ιρλανδίας» ως «αναπόσπαστο μέρος της οικονομίας του Ηνωμένου Βασιλείου (...) πλήρως ενσωματωμένου στην οικονομία της Ιρλανδίας, ιδίως σε τομείς όπως ο αγροδιατροφικός τομέας», αναγνωρίζοντας ταυτόχρονα ότι ήταν «δύσκολο να φανταστεί κανείς με ποιον τρόπο θα μπορούσε η Βόρεια Ιρλανδία να παραμείνει στην ΕΕ ενώ η υπόλοιπη χώρα θα έχει αποχωρήσει»³³.

Το κείμενο που συμφωνήθηκε τελικά σε επίπεδο διαπραγματευτών στις 14 Νοεμβρίου 2018, στο τέλος των διαπραγματεύσεων, είχε ως στόχο να ανταποκριθεί στις προαναφερθείσες προκλήσεις που έθεταν στην ΕΕ και το ΗΒ οι μοναδικές περιστάσεις της Ιρλανδίας και της Βόρειας Ιρλανδίας.

Το κείμενο προέβλεπε μια λύση ασφαλείας βάσει της πρότασης του ΗΒ για ενιαίο τελωνειακό έδαφος μεταξύ της ΕΕ και του ΗΒ στο σύνολό του. Η λύση θα ετίθετο σε ισχύ μόνον εφόσον η ΕΕ και το ΗΒ δεν είχαν συνάψει επακόλουθη συμφωνία για τη μελλοντική σχέση έως την 1η Ιουλίου 2020.

Το σχέδιο συμφωνίας αποχώρησης, του Νοεμβρίου 2018, ορίζει την κοινή πρόθεση των μερών να διαπραγματευτούν μια μελλοντική συμφωνία που θα αντικαταστήσει το πρωτόκολλο, με αποτέλεσμα να υποχρεούνται να καταβάλλουν προσπάθειες για τη σύναψη και κύρωση μιας τέτοιας συμφωνίας.

Ο μηχανισμός ασφαλείας ενσωματώθηκε στο σχέδιο συμφωνίας αποχώρησης ως δικλείδα ασφαλείας που σχεδιάστηκε για να ενεργοποιηθεί μόνον εάν δεν συναφθεί μελλοντική συμφωνία έως τη λήξη της μεταβατικής περιόδου.

Πρόθεση των μερών, σαφώς διατυπωμένη και επαρκώς διατυπωμένη σε νομικό κείμενο, ήταν, αφενός, ο μηχανισμός ασφαλείας να μην χρειαστεί να ενεργοποιηθεί, και αφετέρου, τα μέρη να δεσμευτούν να εργαστούν ταχέως για τη σύναψη συμφωνίας για τη μελλοντική σχέση.

Λόγω της αντιπαράθεσης σχετικά με τον μηχανισμό ασφαλείας μετά την ολοκλήρωση των διαπραγματεύσεων, η Ευρωπαϊκή Ένωση κατέβαλε κάθε δυνατή προσπάθεια για να διευκρινίσει στους Βρετανούς ομολόγους του τη σημασία των διατάξεων του πρωτοκόλλου,

---

αφορά συγκεκριμένα τη νήσο της Ιρλανδίας και εμπίπτει στην αρμοδιότητα της κυβέρνησης της Ιρλανδίας και της εκτελεστικής εξουσίας της Βόρειας Ιρλανδίας. Η συνεργασία προβλέπεται από τον δεύτερο άξονα της συμφωνίας του Μπέλφαστ/της Μεγάλης Παρασκευής». Βλέπε: «Mapping of North-South cooperation & Implementation Bodies (Χαρτογράφηση των συνεργασίας Βορρά-Νότου & Φορείς υλοποίησης) – Έκθεση και βασικές διαπιστώσεις, Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Ειδική ομάδα για την προετοιμασία και τη διεξαγωγή των διαπραγματεύσεων με το Ηνωμένο Βασίλειο σύμφωνα με το άρθρο 50 της ΣΕΕ», 21 Ιουνίου 2019.

³³ Ομιλία του James Brokenshire, Υπουργού Βόρειας Ιρλανδίας, στο Κέντρο Ευρωπαϊκής Πολιτικής στις 6 Νοεμβρίου 2017.

ακόμη και μέχρι την παραμονή της πρώτης ουσιαστικής ψήφου στη Βουλή των Κοινοτήτων του Ηνωμένου Βασιλείου, ενώ απέρριψε τη δυνατότητα επανέναρξης των διαπραγματεύσεων, όπως κατέστη σαφές από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο (άρθρο 50) κατά την ειδική συνεδρίασή του στις 13 Δεκεμβρίου 2018.

Πράγματι, με επιστολή του Προέδρου του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου και του Προέδρου της Ευρωπαϊκής Επιτροπής προς την πρωθυπουργό Theresa May, με ημερομηνία 14 Ιανουαρίου 2019, παρασχέθηκαν διευκρινίσεις σχετικά με τον μηχανισμό ασφαλείας, με τις οποίες το ΗΒ διαβεβαιώνεται ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση δεν επιθυμεί να τεθεί σε ισχύ ο μηχανισμός ασφαλείας και ότι είναι αποφασισμένη να αντικαταστήσει τον μηχανισμό ασφαλείας με επακόλουθη συμφωνία το συντομότερο δυνατόν.

Ωστόσο, η εν λόγω έκδοση της συμφωνίας αποχώρησης απορρίφθηκε από το βρετανικό Κοινοβούλιο σε τρεις διαδοχικές ψηφοφορίες: στις 15 Ιανουαρίου, στις 12 Μαρτίου και στις 29 Μαρτίου 2019.

Αλλαγή προσέγγισης από την κυβέρνηση του ΗΒ

Μετά την παραίτηση της πρωθυπουργού Theresa May και τη σύσταση νέας βρετανικής κυβέρνησης, ο νέος πρωθυπουργός Boris Johnson, στην από 25ης Ιουλίου 2019 δήλωσή του σχετικά με τις προτεραιότητες της κυβέρνησης, ανέφερε ότι το ΗΒ δεν μπορούσε να δεχθεί τη συμφωνία που αποτέλεσε αντικείμενο διαπραγματεύσεων με την προηγούμενη πρωθυπουργό. Ο νέος πρωθυπουργός θεώρησε ότι οι διατάξεις σχετικά με τον μηχανισμό ασφαλείας έπρεπε να απαλειφθούν και το ζήτημα των ιρλανδικών συνόρων έπρεπε να επιλυθεί στο πλαίσιο μελλοντικής συμφωνίας ΕΕ-ΗΒ.

Στα συμπεράσματά του, της 10ής Απριλίου 2019, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο ανέφερε ότι «δεν μπορεί να ανοίξει η συμφωνία για την αποχώρηση και ότι κάθε μονομερής δέσμευση, δήλωση ή άλλη πράξη θα πρέπει να είναι συμβατή με το γράμμα και το πνεύμα της συμφωνίας για την αποχώρηση και δεν πρέπει να παρακωλύει την εφαρμογή της». Στο πλαίσιο αυτό, ο επικεφαλής διαπραγματευτής της ΕΕ, Michel Barnier, επιβεβαίωσε ότι η ΕΕ παρέμενε ανοικτή στην ανάλυση των λειτουργικών από νομική άποψη προτάσεων του ΗΒ που θα ήταν συμβατές με τη συμφωνία αποχώρησης. Οι συνομιλίες μεταξύ της ΕΕ και του ΗΒ συνεχίστηκαν συνεπώς με σκοπό την εξεύρεση εναλλακτικών ρυθμίσεων που θα επέτρεπαν τη συμπερίληψη στη συμφωνία αποχώρησης μιας πρακτικής και λειτουργικής από νομική άποψη λύσης όσον αφορά την ιδιόζουσα κατάσταση στη νήσο της Ιρλανδίας.

Στις αρχές Οκτωβρίου 2019, η κυβέρνηση του ΗΒ υπέβαλε νέες προτάσεις για αναθεωρημένο πρωτόκολλο σχετικά με την Ιρλανδία/Βόρεια Ιρλανδία, συγκεκριμένα δε πρότεινε, μεταξύ άλλων: (1) να θεσπιστεί μια ενιαία ρυθμιστική ζώνη για τα εμπορεύματα στη νήσο της Ιρλανδίας, (2) η ΕΕ και το ΗΒ να αποτελέσουν δύο ξεχωριστά τελωνειακά εδάφη και όλοι οι τελωνειακοί έλεγχοι να πραγματοποιούνται μακριά από τα σύνορα μεταξύ Ιρλανδίας και Βόρειας Ιρλανδίας, και (3) η Συνέλευση της Βόρειας Ιρλανδίας και η εκτελεστική της εξουσία να είναι αρμόδιες να εγκρίνουν, αρχικά, την έναρξη ισχύος της ενιαίας ρυθμιστικής ζώνης και, έπειτα, τη συνέχισή της ανά 4 έτη.

Κύριοι στόχοι της κυβέρνησης του ΗΒ ήταν να εξασφαλιστεί ότι το ΗΒ στο σύνολό του θα βρίσκεται σε ενιαίο τελωνειακό έδαφος, να ανακτηθεί ο έλεγχος της πολιτικής της στον τομέα του εξωτερικού εμπορίου και να δοθεί λιγότερη έμφαση στη συνέχιση των απρόσκοπτων εμπορικών συναλλαγών μεταξύ της ΕΕ και του ΗΒ εν γένει.

Ο επικεφαλής διαπραγματευτής της ΕΕ, Michel Barnier, θεώρησε ότι οι προτάσεις του ΗΒ δημιουργούσαν σοβαρά προβλήματα, καθώς δεν προέβλεπαν τη διεξαγωγή επιχειρησιακών και αξιόπιστων τελωνειακών και ρυθμιστικών ελέγχων στα σύνορα μεταξύ της Ιρλανδίας και της Βόρειας Ιρλανδίας, οι οποίες θα αποτελούσαν ουσιαστικά δύο διακριτές περιοχές, με αποτέλεσμα να θέτουν την ενιαία αγορά της ΕΕ και την ακεραιότητα της τελωνειακής ένωσης σε σοβαρό κίνδυνο.

Ως προς τη δημοκρατική συναίνεση, ενώ αποδέχθηκε να εξετάσει την ιδέα να δοθεί στα θεσμικά όργανα της Βόρειας Ιρλανδίας σημαντικότερος ρόλος όσον αφορά την εφαρμογή του πρωτοκόλλου, ο επικεφαλής διαπραγματευτής της ΕΕ έκρινε ότι η πρόταση εξαρτούσε την εφαρμογή του πρωτοκόλλου από τη λήψη μονομερούς απόφασης από τα θεσμικά όργανα της Βόρειας Ιρλανδίας.

Για τους λόγους αυτούς, οι εν λόγω προτάσεις δεν μπορούσαν να γίνουν δεκτές, καθώς θα συνεπάγονταν την αντικατάσταση της λειτουργικής, πρακτικής και νόμιμης λύσης με μια αμιγώς υποθετική και προσωρινή λύση.

Μέσω της συντονιστικής ομάδας για το Brexit, το Κοινοβούλιο απάντησε στις προτάσεις του ΗΒ με δήλωση που εξέδωσε στις 3 Οκτωβρίου 2019, στην οποία ανέφερε ότι οι προτάσεις του ΗΒ δεν αποτελούσαν τη βάση για μια συμφωνία την οποία το Κοινοβούλιο θα μπορούσε να εγκρίνει. Οι προβληματισμοί της συντονιστικής ομάδας για το Brexit συνίσταντο ουσιαστικά στο ότι οι προτάσεις του ΗΒ για τα τελωνεία και τις κανονιστικές πτυχές περιείχαν ρητές προβλέψεις σχετικά με την υποδομή και τους ελέγχους, που δυνητικά θα έβλαπταν την οικονομία ολόκληρης της νήσου. Όσον αφορά την απαίτηση για έγκριση από τη Συνέλευση της Βόρειας Ιρλανδίας, αυτό θα καθιστούσε τη συμφωνία αβέβαιη και ταυτόχρονα θα την εξαρτούσε από προσωρινές και μονομερείς αποφάσεις, αντί να παρέχει την ασφάλεια που προβλέπεται από τον μηχανισμό ασφαλείας. Ωστόσο, το Κοινοβούλιο παρέμεινε ανοικτό σε όλες τις προτάσεις, υπό την προϋπόθεση ότι αυτές είναι αξιόπιστες και νομικά εφικτές και έχουν το ίδιο αποτέλεσμα με τους συμβιβασμούς που έχουν επιτευχθεί στη συμφωνία αποχώρησης.

Τελικώς συμφωνηθέν κείμενο

Οι εντατικές συνομιλίες συνεχίστηκαν κατά τις επόμενες ημέρες, μέχρι τις 17 Οκτωβρίου 2019, ημερομηνία κατά την οποία η Επιτροπή ανακοίνωσε ότι είχε συμβουλευσει το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο (άρθρο 50) να εγκρίνει τη συμφωνία που επιτεύχθηκε σε επίπεδο διαπραγματευτών σχετικά με αναθεωρημένο κείμενο της συμφωνίας αποχώρησης, συμπεριλαμβανομένου ενός αναθεωρημένου πρωτοκόλλου για την Ιρλανδία/Βόρεια Ιρλανδία, και να εγκρίνει αναθεωρημένη πολιτική διακήρυξη σχετικά με το πλαίσιο των μελλοντικών σχέσεων ΕΕ-ΗΒ.

Ο επικεφαλής διαπραγματευτής [της ΕΕ] δήλωσε ότι οι διαπραγματευτές «κατάφεραν να βρουν λύσεις που σέβονται πλήρως την ακεραιότητα της ενιαίας αγοράς, δημιούργησαν [δε] μια νέα και νομικά λειτουργική λύση ώστε να αποφευχθεί η σκλήρυνση των συνόρων και να προστατευθούν η ειρήνη και η σταθερότητα στη νήσο της Ιρλανδίας. Πρόκειται για μια λύση που λειτουργεί για την ΕΕ, για το ΗΒ και για τους πολίτες και τις επιχειρήσεις στη Βόρεια Ιρλανδία».

Η σημαντικότερη αλλαγή είναι ότι το αναθεωρημένο πρωτόκολλο δεν περιείχε τη λύση «ασφαλείας» ούτε την ενιαία τελωνειακή ένωση ΕΕ-ΗΒ. Βάσει του αναθεωρημένου

πρωτοκόλλου, η Βόρεια Ιρλανδία αποτελεί αναπόσπαστο μέρος του τελωνειακού εδάφους του ΗΒ, ενώ εφαρμόζει την τελωνειακή νομοθεσία της ΕΕ (άρθρο 5 παράγραφος 3 του πρωτοκόλλου για την Ιρλανδία/Βόρεια Ιρλανδία). Δεν επιβάλλονται δασμοί για τα εμπορεύματα που μεταφέρονται από τη Μεγάλη Βρετανία στη Βόρεια Ιρλανδία, εκτός εάν τα εν λόγω εμπορεύματα κινδυνεύουν να μεταφερθούν στην ΕΕ, οπότε θα υπόκεινται σε τελωνειακούς δασμούς της ΕΕ και στους κανόνες της ΕΕ περί ΦΠΑ. Αυτό θα διασφαλίσει μεν ότι δεν απαιτούνται τελωνειακοί έλεγχοι, εντούτοις θα απαιτούνται διοικητικές διαδικασίες προκειμένου να εξασφαλιστεί ότι η μεταφορά εμπορευμάτων εντός της ΕΕ πραγματοποιείται σύμφωνα με τη σχετική νομοθεσία της ΕΕ.

Η μη συμπερίληψη του ενιαίου τελωνειακού εδάφους μεταξύ της ΕΕ και του ΗΒ οδήγησε στην απαλοιφή των κανόνων περί ισότιμων όρων ανταγωνισμού. Ωστόσο, για να αποτρέψει τη σκλήρυνση των συνόρων, η Βόρεια Ιρλανδία θα εξακολουθήσει να ευθυγραμμίζεται με ένα προσδιορισμένο σύνολο κανόνων που σχετίζονται με την ενιαία αγορά, μεταξύ των οποίων νομοθεσία σχετικά με τα προϊόντα, υγειονομικοί κανόνες για κτηνιατρικούς ελέγχους, κανόνες για την παραγωγή και εμπορία γεωργικών προϊόντων, για τον ΦΠΑ και τους ειδικούς φόρους κατανάλωσης επί των εμπορευμάτων, και κανόνες για τις κρατικές ενισχύσεις. Οι κανόνες της ΕΕ για τις κρατικές ενισχύσεις θα ισχύουν επίσης για το ΗΒ όσον αφορά τα μέτρα που επηρεάζουν το εμπόριο μεταξύ της Βόρειας Ιρλανδίας και της ΕΕ.

Οι αναγκαίοι έλεγχοι των εμπορευμάτων θα «πραγματοποιούνται στα σύνορα της Βόρειας Ιρλανδίας με τον υπόλοιπο κόσμο ή στις εμπορικές συναλλαγές μεταξύ της Μεγάλης Βρετανίας και της Βόρειας Ιρλανδίας [...]». Οι διαδικασίες αυτές θα έχουν σε μεγάλο βαθμό ηλεκτρονική μορφή και τυχόν έλεγχοι επί των εμπορευμάτων θα αφορούν κυρίως την κανονιστική ευθυγράμμιση και όχι την τελωνειακή συμμόρφωση³⁴.

Το ΗΒ θα είναι υπεύθυνο για την εφαρμογή των διατάξεων του δικαίου της ΕΕ που καθίστανται εφαρμοστές με το πρωτόκολλο, αλλά οι εκπρόσωποι της ΕΕ θα έχουν το δικαίωμα να εποπτεύουν τις δραστηριότητες του ΗΒ στο πλαίσιο αυτό. Το ΔΕΕ θα διατηρήσει τη δικαιοδοσία του όσον αφορά την εφαρμογή των διατάξεων του πρωτοκόλλου σχετικά με την τελωνειακή και κανονιστική ευθυγράμμιση³⁵.

Οι λύσεις που προτείνονται στο νέο πρωτόκολλο αποσκοπούν στην αποφυγή της διεξαγωγής ελέγχων στα σύνορα μεταξύ της Ιρλανδίας και της Βόρειας Ιρλανδίας, και εξασφαλίζουν ότι δεν θα υπάρξουν σκληρά σύνορα μεταξύ τους, προστατεύοντας παράλληλα την ακεραιότητα της ενιαίας αγοράς και της τελωνειακής ένωσης της ΕΕ. Το νέο πρωτόκολλο προβλέπει καθεστώς μονιμότητας και όχι μια «δικλείδα ασφαλείας» η ενεργοποίηση της οποίας τελεί υπό την προϋπόθεση ότι έχει συναφθεί συμφωνία για τη μελλοντική σχέση.

---

³⁴ Explainer for the New Ireland/Northern Ireland Protocol and the Political Declaration on the Future Relationship (Διευκρινίσεις σχετικά με το νέο πρωτόκολλο για την Ιρλανδία/Βόρεια Ιρλανδία και την πολιτική διακήρυξη για τη μελλοντική σχέση), Department for Exiting the European Union (Υπουργείο Εξόδου από την Ευρωπαϊκή Ένωση), Κυβέρνηση του ΗΒ, 18 Οκτωβρίου 2019. Διατίθεται στη διεύθυνση: https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/840653/EXPLAINER_FOR_THE_NEW_IRELAND_NORTHERN_IRELAND_PROTOCOL_AND_THE_POLITICAL_DECLARATION_ON_THE_FUTURE_RELATIONSHIP.pdf

³⁵ Για περισσότερες λεπτομέρειες σχετικά με τις διατάξεις του αναθεωρημένου πρωτοκόλλου, βλ. «Brexit: What did you agree with the UK today?» (Brexit: Τι συμφωνήσατε σήμερα με το ΗΒ;), Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Ερωτήσεις και απαντήσεις, 17 Οκτωβρίου 2019. Διατίθεται στη διεύθυνση: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/QANDA_19_6122

Μια σημαντική καινοτομία του αναθεωρημένου πρωτοκόλλου είναι ότι εξαρτάται από τη «συγκατάθεση» των μελών της Συνέλευσης της Βόρειας Ιρλανδίας, τα οποία θα αποφασίσουν εάν η εφαρμογή της σχετικής νομοθεσίας της ΕΕ θα συνεχιστεί και στη Βόρεια Ιρλανδία. Ωστόσο, οι όροι για τη συγκατάθεση διαφέρουν σημαντικά από εκείνους που είχαν αρχικά προταθεί από το ΗΒ, με αποτέλεσμα το κείμενο να εξασφαλίζει προβλεψιμότητα και σταθερότητα για μερικά έτη τουλάχιστον.

Σύμφωνα με το άρθρο 185 παράγραφος 5 της συμφωνίας αποχώρησης, το πρωτόκολλο θα τεθεί σε ισχύ όταν λήξει η μεταβατική περίοδος. Ωστόσο, σύμφωνα με το άρθρο 18 του πρωτοκόλλου, σε συνδυασμό με τη μονομερή δήλωση του ΗΒ σχετικά με τη λειτουργία της διάταξης του πρωτοκόλλου για τη «δημοκρατική συγκατάθεση στη Βόρεια Ιρλανδία»³⁶, εντός 4 ετών από τη λήξη της μεταβατικής περιόδου, η Συνέλευση της Βόρειας Ιρλανδίας θα αποφασίσει σχετικά με τη συνέχιση της εφαρμογής των άρθρων 5 έως 10 του πρωτοκόλλου (κανονιστικές, και τελωνειακές ρυθμίσεις, και ρυθμίσεις της κεφαλαιαγοράς). Σε περίπτωση έγκρισης μετά την εν λόγω αρχική περίοδο, η συγκατάθεση θα ανανεωθεί μετά από 4 έτη, εφόσον εγκριθεί αρχικά από την πλειοψηφία των μελών της Συνέλευσης της Βόρειας Ιρλανδίας, ή μετά από 8 έτη, εάν εγκριθεί με διακοινοτική στήριξη, κατά την έννοια του άρθρου 18 παράγραφος 6 στοιχείο α) του πρωτοκόλλου. Σε περίπτωση που η εφαρμογή των εν λόγω διατάξεων απορριφθεί, αυτές θα παύσουν να ισχύουν δύο έτη μετά την ψηφοφορία.

Παρόλο που το πρωτόκολλο δεν τελεί πλέον υπό την προϋπόθεση μιας μελλοντικής συμφωνίας, στο άρθρο 13 παράγραφος 8 καθιστά σαφές ότι μπορεί να αντικατασταθεί από μια τέτοια συμφωνία, εν όλω ή εν μέρει.

Το πρωτόκολλο παρέχει μια νομικά λειτουργική και μόνιμη λύση που αποτρέπει τη δημιουργία σκληρών συνόρων και προστατεύει την οικονομία ολόκληρης της νήσου και τη Συμφωνία της Μεγάλης Παρασκευής σε όλες της τις διαστάσεις, διασφαλίζοντας παράλληλα την ακεραιότητα της ενιαίας αγοράς.

Επιπλέον, προβλέπει τη διατήρηση της Κοινής Ταξιδιωτικής Περιοχής, με πλήρη σεβασμό των δικαιωμάτων των Ιρλανδών πολιτών που απορρέουν από το δίκαιο της ΕΕ.

Διακανονισμός των οικονομικών υποχρεώσεων του ΗΒ

Ήδη από την έναρξη της διαδικασίας, ο διακανονισμός των οικονομικών υποχρεώσεων αμφοτέρων των μερών ως αποτέλεσμα της αποχώρησης του ΗΒ προκάλεσε μεγάλη αντιπαράθεση, λόγω του προς εκκαθάριση ποσού που αναφέρθηκε στον Τύπο (60 δισ. EUR), θεωρήθηκε δε από ορισμένους ότι αποτελεί «πιθανώς το μεγαλύτερο εμπόδιο για την ομαλή αποχώρηση»³⁷.

³⁶ Η διακήρυξη διατίθεται στη διεύθυνση:

https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/840232/Unilateral_Declaration_on_Consent.pdf

³⁷ «Ο λογαριασμός περιλαμβάνει χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις που εκτείνονται σε δεκαετίες στο μέλλον, δηλαδή σε χρονική κλίμακα που υπερβαίνει, πράγματι, τα 40 έτη συμμετοχής του ΗΒ στην ΕΕ. Δεσμεύσεις για συντάξεις, σχέδια δαπανών για υποδομές, παροπλισμός πυρηνικών εγκαταστάσεων, ακόμη και περιουσιακά στοιχεία όπως δορυφόροι και το κτίριο Berlaymont – όλα αυτά πρέπει να διαχωριστούν με ορθό τρόπο, εάν θέλουμε να αποφύγουμε μια δύσκολη, ανεξέλεγκτη και μη φιλική έξοδο», στο «The €60 billion Brexit bill: How to disentangle Britain from the EU budget» (Ο λογαριασμός του Brexit ύψους 60 δισ. EUR: Πώς να αποδεσμευτεί η Βρετανία από τον προϋπολογισμό της ΕΕ), Alex Barker, Έγγραφο πολιτικής, Κέντρο για την

Στόχος της ΕΕ δεν ήταν απλώς να καταλήξει σε ένα ποσό αλλά να καθορίσει μια μεθοδολογία που θα διασφαλίζει ότι τόσο η ΕΕ όσο και το ΗΒ θα τηρούν όλες τις υποχρεώσεις που απορρέουν από τη συνολική περίοδο συμμετοχής του ΗΒ στην ΕΕ, με βάση την αρχή ότι οι δεσμεύσεις που αναλαμβάνονται από 28 κράτη μέλη πρέπει να τηρούνται επίσης από 28 κράτη μέλη. Η μεθοδολογία αυτή συμφωνήθηκε σε πρώιμο στάδιο των διαπραγματεύσεων.

Στην πραγματικότητα, η τότε πρωθυπουργός του ΗΒ, Theresa May, στην ομιλία της στη Φλωρεντία στις 22 Σεπτεμβρίου 2017, διευκρίνισε ξεκάθαρα ότι το ΗΒ θα τηρήσει τις δεσμεύσεις που ανέλαβε κατά τη διάρκεια της συμμετοχής του στην ΕΕ.

Από την πλευρά της ΕΕ, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, στις κατευθυντήριες γραμμές που ενέκρινε στις 29 Απριλίου 2017, διαπίστωσε ότι η εύτακτη αποχώρηση απαιτεί έναν ενιαίο δημοσιονομικό διακανονισμό που θα εξασφαλίζει ότι τόσο η ΕΕ όσο και το ΗΒ τηρούν τις υποχρεώσεις που απορρέουν από τη συνολική περίοδο συμμετοχής του ΗΒ στην ΕΕ, και θα καλύπτει όλες τις δεσμεύσεις και τις υποχρεώσεις.

Για το Κοινοβούλιο, ήταν σαφές ότι το ΗΒ οφείλει να τιμήσει όλες τις νομικές, δημοσιονομικές και χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις του, συμπεριλαμβανομένων των δεσμεύσεων που έχει αναλάβει στο πλαίσιο του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου (ΠΔΠ) 2014-2020, μέχρι την ημερομηνία της αποχώρησής του και μετά από αυτήν. Η συμφωνία αποχώρησηςπραγματεύεται τις εν λόγω υποχρεώσεις, μεταξύ των οποίων εκείνες που έχει αναλάβει η ΕΕ, μέσω ενός εφάπαξ δημοσιονομικού διακανονισμού βάσει των ετήσιων λογαριασμών της Ευρωπαϊκής Ένωσης κατά τον έλεγχο του Ελεγκτικού Συνεδρίου, ο οποίος περιλαμβάνει όλες τις νομικές ευθύνες που απορρέουν από εκκρεμείς υποχρεώσεις, και περιέχει πρόβλεψη για στοιχεία εκτός ισολογισμού, ενδεχόμενες υποχρεώσεις και λοιπά χρηματοδοτικά έξοδα που προκύπτουν άμεσα ως αποτέλεσμα της αποχώρησης.

Στην εντολή για τις διαπραγματεύσεις που εγκρίθηκε από το Συμβούλιο στις 22 Μαΐου 2017 προσδιορίστηκαν οι αρχές που πρέπει να διέπουν τη μεθοδολογία του δημοσιονομικού διακανονισμού, ο οποίος θα καθοριζόταν κατά το πρώτο στάδιο των διαπραγματεύσεων. Βάσει των ανωτέρω, η Επιτροπή συνέταξε, στις 24 Μαΐου 2017, έγγραφο εργασίας σχετικά με τις αρχές του δημοσιονομικού διακανονισμού, το οποίο βασίζεται κυρίως στην αρχή ότι το ΗΒ οφείλει να τιμήσει το μερίδιό του στη χρηματοδότηση όλων των υποχρεώσεων που ανέλαβε ενόσω ήταν κράτος μέλος.

Στην κοινή έκθεσή τους, της 8ης Δεκεμβρίου 2017, οι διαπραγματευτές δήλωσαν ότι συμφωνήθηκε μεθοδολογία για τον δημοσιονομικό διακανονισμό, η οποία συνίσταται σε ένα σύνολο αρχών για τον υπολογισμό της αξίας του δημοσιονομικού διακανονισμού και τους τρόπους πληρωμής, ρυθμίσεις για τη συνεχιζόμενη συμμετοχή του ΗΒ στα προγράμματα του ΠΔΠ 2014-2020 μέχρι το κλείσιμό τους, και δημοσιονομικές ρυθμίσεις που αφορούν τους οργανισμούς και τα ταμεία της ΕΕ που σχετίζονται με τις πολιτικές της ΕΕ (Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων, Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, καταπιστευματικά ταμεία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, Διευκόλυνση για τους Πρόσφυγες στην Τουρκία, υπηρεσίες του Συμβουλίου και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Ανάπτυξης).

Ευρωπαϊκή Μεταρρύθμιση, 6 Φεβρουαρίου 2017. Διατίθεται στον δικτυακό τόπο:

<https://www.cer.eu/publications/archive/policy-brief/2017/%e2%82%ac60-billion-brexiteu-bill-how-disentangle-britain-eu-budget>

Το αρχικό σχέδιο συμφωνίας αποχώρησης, της 28ης Μαρτίου 2018, μετέφρασε σε νομικούς όρους τις εν λόγω ρυθμίσεις, συμπεριλαμβανομένων ορισμένων πρακτικών λεπτομερειών και προθεσμιών πληρωμής. Στο ψήφισμά του της 14ης Μαρτίου 2018³⁸, το Κοινοβούλιο ανέφερε ότι το κείμενο απηχούσε σε μεγάλο βαθμό τις απόψεις του, και δεν πρόσθεσε περαιτέρω παρατηρήσεις ή αιτήματα όσον αφορά τον δημοσιονομικό διακανονισμό. Στο αναθεωρημένο σχέδιο συμφωνίας αποχώρησης δεν περιλαμβάνονταν τροποποιήσεις σχετικά με το συγκεκριμένο μέρος του κειμένου.

Το πέμπτο μέρος της συμφωνίας αποχώρησης αφορά τις δημοσιονομικές διατάξεις που καλύπτουν, μεταξύ άλλων, τα εξής:

- τη συμμετοχή του ΗΒ στους προϋπολογισμούς της ΕΕ για τα έτη 2019 και 2020, την εφαρμογή των προγραμμάτων και δραστηριοτήτων της ΕΕ στο πλαίσιο του ΠΔΠ 2014-2020, και τους κανόνες του ενωσιακού δικαίου που θα ισχύουν μετά τη λήξη της μεταβατικής περιόδου·
- τυχόν αναλήψεις υποχρεώσεων που εκκρεμούν στις 31 Δεκεμβρίου 2020·
- πρόστιμα που εισπράττονται από την ΕΕ και σχετικές επιστροφές που οφείλονται στο ΗΒ·
- τη συνεισφορά του ΗΒ στη χρηματοδότηση των υποχρεώσεων της ΕΕ που αναλήφθηκαν έως τις 31 Δεκεμβρίου 2020, συμπεριλαμβανομένων ενδεχόμενων χρηματοοικονομικών υποχρεώσεων σε σχέση με τις χρηματοοικονομικές πράξεις που αποφασίστηκαν κατά ή εγκρίθηκαν πριν από την ημερομηνία έναρξης ισχύος της συμφωνίας αποχώρησης, και νομικές υποθέσεις που αφορούν οικονομικά συμφέροντα της ΕΕ σε σχέση με τον προϋπολογισμό·
- τις υποχρεώσεις της ΕΕ έναντι του ΗΒ εν γένει, μεταξύ άλλων όσον αφορά την Ευρωπαϊκή Κοινότητα Άνθρακα και Χάλυβα και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Επενδύσεων·
- το χρονοδιάγραμμα των πληρωμών μετά το 2020·
- την επιστροφή του καταβεβλημένου κεφαλαίου που παρείχε το ΗΒ στην Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα·
- τις υποχρεώσεις του ΗΒ όσον αφορά την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων (ΕΤΕπ) και την επιστροφή του μεριδίου του ΗΒ επί του καταβληθέντος εγγεγραμμένου κεφαλαίου της ΕΤΕπ·
- τις υποχρεώσεις του ΗΒ όσον αφορά το Ευρωπαϊκό Ταμείο Ανάπτυξης (ΕΤΑ) και τη συνεχιζόμενη συμμετοχή του ΗΒ στο εν λόγω ταμείο μέχρι το κλείσιμο του 11^{ου} ΕΤΑ·
- τις υποχρεώσεις του ΗΒ έναντι του καταπιστευματικού ταμείου έκτακτης ανάγκης της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τη σταθερότητα και την αντιμετώπιση των βαθύτερων αιτίων της παράτυπης μετανάστευσης και του φαινομένου των εκτοπισμένων ατόμων

---

³⁸ ΕΕ C 162 της 10.5.2019, σ. 40.

στην Αφρική:

- τη συμμετοχή του ΗΒ στους σχετικούς οργανισμούς που συνδέονται με τη διευκόλυνση για τους πρόσφυγες στην Τουρκία
- τις υποχρεώσεις του ΗΒ όσον αφορά τη χρηματοδότηση του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Άμυνας, του Ινστιτούτου Μελετών της Ευρωπαϊκής Ένωσης για Θέματα Ασφάλειας και του Δορυφορικού Κέντρου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, καθώς και των επιχειρήσεων της Κοινής Πολιτικής Ασφάλειας και Άμυνας.

Μεταβατική περίοδος

Ένα από τα ουσιαστικά θέματα που οδήγησαν σε έντονη πολιτική και νομική συζήτηση ήταν η δυνατότητα θέσπισης μεταβατικών ρυθμίσεων.

Το άρθρο 50 της ΣΕΕ δεν περιέχει καμία ρητή αναφορά στη δυνατότητα πρόβλεψης μεταβατικής περιόδου, γεγονός που ήγειρε ερωτήματα σχετικά με το κατά πόσον η διάταξη αυτή θα μπορούσε να αποτελέσει νομική βάση για μεταβατικές ρυθμίσεις ή εάν αυτές έπρεπε να βασιστούν σε χωριστές, τομεακές νομικές βάσεις.

Τόσο το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο όσο και το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο έλαβαν θέση επί του θέματος αυτού σε πρώιμο στάδιο της διαδικασίας. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο συμφώνησε ότι ήταν αναγκαίο να διεξαχθούν διαπραγματεύσεις για μια μεταβατική περίοδο που θα καλύπτει το σύνολο του κεκτημένου της ΕΕ, μολονότι το ΗΒ, ως τρίτη χώρα, δεν θα συμμετέχει πλέον στα θεσμικά όργανα της ΕΕ, ούτε θα διορίζει ή εκλέγει μέλη τους, ούτε θα συμμετέχει στη διαδικασία λήψης αποφάσεων των οργάνων, των υπηρεσιών και των οργανισμών της ΕΕ.

Στο ψήφισμά που ενέκρινε στις 3 Οκτωβρίου 2017³⁹, το Κοινοβούλιο έκρινε ότι ήταν αναγκαία μια μεταβατική περίοδος για να αποφευχθεί ένα σενάριο «απότομης διακοπής των σχέσεων» κατά την ημερομηνία αποχώρησης και να διασφαλιστούν η ασφάλεια δικαίου και η συνέχεια. Αυτό θα απαιτούσε την τήρηση των υφιστάμενων νομοθετικών, δημοσιονομικών, εποπτικών, δικαστικών και εκτελεστικών μέσων και δομών της ΕΕ, που αποτελούν τη συνέχεια του συνόλου του κοινοτικού κεκτημένου και την πλήρη εφαρμογή των τεσσάρων ελευθεριών (ελεύθερη κυκλοφορία των πολιτών, των κεφαλαίων, των υπηρεσιών και των αγαθών), υπό την πλήρη δικαιοδοσία του ΔΕΕ.

Αμφότερα τα θεσμικά όργανα έχουν δηλώσει σαφώς ότι οι μεταβατικές ρυθμίσεις θα πρέπει να είναι αυστηρά περιορισμένες τόσο χρονικά όσο και ως προς το πεδίο εφαρμογής τους, να ορίζονται με σαφήνεια και να οικοδομούν γέφυρες προς τη μελλοντική σχέση. Οι απαιτήσεις αυτές θα είχαν ως αποτέλεσμα την υπαγωγή οποιασδήποτε μεταβατικής περιόδου, ως πτυχής της διαδικασίας αποχώρησης, στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 50 της ΣΕΕ⁴⁰.

Με την πρόβλεψη μεταβατικής περιόδου για τη σύναψη μιας πλήρους συμφωνίας αποχώρησης που θα καλύπτει όλα τα ζητήματα που σχετίζονται με την αποχώρηση, εισήχθη ένας ορισμένος βαθμός προϋποθέσεων. Χωρίς συμφωνία, δεν θα υπήρχε μεταβατική περίοδος. Η μετάβαση αυτή, η οποία γεφυρώνει τη χρονική απόσταση ανάμεσα στη λήξη

³⁹ ΕΕ C 346 της 27.9.2018, σ. 2.

⁴⁰ Tobias Lock και Fabian Zuleeg, Extending the transition period (Παράταση της μεταβατικής περιόδου), έγγραφο συζήτησης του Κέντρου Ευρωπαϊκής Πολιτικής (EPC), 28 Σεπτεμβρίου 2018, σ. 6.

της συμμετοχής στην ΕΕ και τη σύναψη συμφωνίας για τις μελλοντικές σχέσεις, είναι καίριας σημασίας για την εύτακτη αποχώρηση του ΗΒ από την ΕΕ.

Στο τέταρτο μέρος του σχεδίου συμφωνίας αποχώρησης, το οποίο προβλέπει ότι η μεταβατική περίοδος ή η περίοδος υλοποίησης θα αρχίσει κατά την ημερομηνία έναρξης ισχύος της συμφωνίας αποχώρησης και θα λήξει στις 31 Δεκεμβρίου 2020 (άρθρο 126 της συμφωνίας αποχώρησης), περιλαμβάνεται μια μεταβατική περίοδος. Κατά τη διάρκεια της εν λόγω περιόδου, παρά το γεγονός ότι η συμμετοχή του ΗΒ στα θεσμικά και λοιπά όργανα και στους οργανισμούς της ΕΕ θα λήξει, καθώς το ΗΒ δεν θα είναι πλέον κράτος μέλος, το μεγαλύτερο μέρος του δικαίου της ΕΕ θα εξακολουθεί να εφαρμόζεται στο ΗΒ και, κατά γενικό κανόνα (εξαιρέσεις απαριθμούνται στο άρθρο 127 της συμφωνίας αποχώρησης), με τα ίδια αποτελέσματα όπως και στα κράτη μέλη, προκειμένου να αποφευχθούν οι διαταράξεις κατά τη διαπραγμάτευση της συμφωνίας για τη μελλοντική σχέση. Η περίοδος αυτή μπορεί να παραταθεί έως ένα ή δύο έτη με απόφαση της μικτής επιτροπής πριν από την 1η Ιουλίου 2020 (άρθρο 132 της συμφωνίας αποχώρησης).

Στο ψήφισμά του της 14 Μαρτίου 2018⁴¹, το Κοινοβούλιο εξέφρασε την υποστήριξή του για το τέταρτο μέρος του σχεδίου συμφωνίας αποχώρησης που αφορά τις μεταβατικές ρυθμίσεις.

Ωστόσο, θα πρέπει να αναγνωριστεί ότι η μεταβατική περίοδος «παρέχει κάποιο περιθώριο ελιγμών» αλλά δεν μπορεί να αποτρέψει μια «δεύτερη απότομη διακοπή των σχέσεων, δεδομένου ότι οι διατάξεις της καλύπτουν απλώς τις λεπτομέρειες της αποχώρησης», και ότι «θα είναι εξαιρετικά δύσκολο να υπάρξει μακροπρόθεσμη συμφωνία [...]», καθώς «οι σύνθετες, συνολικές και φιλόδοξες εμπορικές συμφωνίες απαιτούν πολύ περισσότερο χρόνο διαπραγμάτευσης, και [η μελλοντική συμφωνία ΕΕ-ΗΒ] είναι αναμφισβήτητη η πλέον ακανθώδης που καλείται να συνάψει η ΕΕ»⁴².

Με τις διαδοχικές παρατάσεις δυνάμει του άρθρου 50 παράγραφος 3 της ΣΕΕ, αυτή η πρόκληση είναι τώρα ακόμη μεγαλύτερη, καθώς η προθεσμία της μεταβατικής περιόδου παρέμεινε αμετάβλητη στο αναθεωρημένο σχέδιο συμφωνίας αποχώρησης. Εάν δεν ληφθεί απόφαση για παράταση πριν από την 1η Ιουλίου 2020, η μεταβατική περίοδος δεν θα υπερβεί τους 11 μήνες.

Διακυβέρνηση

Θεσμικό πλαίσιο της συμφωνίας αποχώρησης

Το θεσμικό πλαίσιο της συμφωνίας αποχώρησης, αφενός, και της μελλοντικής σχέσης μεταξύ της ΕΕ και του ΗΒ, αφετέρου, αποτελεί βασικό θέμα για το Κοινοβούλιο. Στο ψήφισμά του της 18 Σεπτεμβρίου 2019⁴³, το Κοινοβούλιο θεώρησε ότι η αξία της συμφωνίας αποχώρησης συνίσταται, μεταξύ άλλων, στο ότι, στον μεγαλύτερο δυνατό βαθμό «περιέχει διατάξεις διακυβέρνησης που διασφαλίζουν τον ρόλο του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΔΕΕ) στην ερμηνεία της συμφωνίας αποχώρησης».

Το Κοινοβούλιο επαναλαμβάνει σταθερά τη σπουδαιότητα του ρόλου του ΔΕΕ ως αρμόδιας

⁴¹ ΕΕ C 162 της 10.5.2019, σ. 40.

⁴² Tobias Lock και Fabian Zuleeg, Extending the transition period (Παράταση της μεταβατικής περιόδου), έγγραφο συζήτησης του Κέντρου Ευρωπαϊκής Πολιτικής (EPC), 28 Σεπτεμβρίου 2018, σ. 3.

⁴³ Κείμενα που εγκρίθηκαν, P9_TA(2019)0016.

αρχής για την ερμηνεία και την επιβολή της συμφωνίας αποχώρησης, καθώς και τη σημασία του να διασφαλιστεί ένα πλαίσιο διακυβέρνησης με έναν ισχυρό και ανεξάρτητο μηχανισμό επίλυσης διαφορών στο πλαίσιο της συμφωνίας για τη μελλοντική σχέση. Ο ρόλος του ΔΕΕ είναι ουσιώδης για την αυτονομία και την ακεραιότητα της έννομης τάξης της ΕΕ.

Η συμφωνία αποχώρησης προτείνει ένα διαφοροποιημένο σύστημα διακυβέρνησης, ανάλογα με τα μεμονωμένα μέρη της συμφωνίας αποχώρησης, και ανάλογα με τη σχετική συγκυρία, καθώς κατά τη διάρκεια της μεταβατικής περιόδου η εφαρμογή του δικαίου της ΕΕ παραμένει αμετάβλητη. Αναγνωρίζει κεντρικό ρόλο στο ΔΕΕ σε πολλές περιπτώσεις.

Μεταβατική περίοδος

Κατά τη διάρκεια της μεταβατικής περιόδου, το ΔΕΕ παραμένει αρμόδιο για όλες τις διαδικασίες που έχουν κινηθεί πριν από τη λήξη της μεταβατικής περιόδου και έως ότου εκδοθεί οριστική δεσμευτική απόφαση (άρθρο 131 της συμφωνίας αποχώρησης). Το ΔΕΕ θα διατηρήσει επίσης τη δικαιοδοσία του σε εκκρεμείς υποθέσεις μέχρι τη λήξη της μεταβατικής περιόδου (άρθρο 86 της συμφωνίας αποχώρησης), καθώς και σε νέες διαδικασίες επί παραβάσει που κινούνται εντός 4 ετών μετά τη λήξη της μεταβατικής περιόδου για παραβιάσεις του δικαίου της ΕΕ ή μη συμμόρφωση με διοικητικές αποφάσεις της ΕΕ πριν από τη λήξη της μεταβατικής περιόδου ή, σε ορισμένες περιπτώσεις, ακόμη και μετά τη λήξη της μεταβατικής περιόδου (άρθρο 87 της συμφωνίας αποχώρησης).

Δικαιώματα των πολιτών

Όσον αφορά το δεύτερο μέρος της συμφωνίας αποχώρησης, σχετικά με τα δικαιώματα των πολιτών, το ΔΕΕ παραμένει αρμόδιο για τις αιτήσεις για την έκδοση προδικαστικών αποφάσεων που υποβάλλονται από τα δικαστήρια του ΗΒ εντός περιόδου 8 ετών μετά τη λήξη της μεταβατικής περιόδου (εάν παραταθεί η μεταβατική περίοδος, η περίοδος αυτή θα παραταθεί επίσης κατά τον αντίστοιχο αριθμό μηνών).

Διευθέτηση διαφορών

Όσον αφορά τον γενικό μηχανισμό επίλυσης διαφορών που προβλέπει η συμφωνία αποχώρησης, τυχόν διαφορές επιλύονται από τη μικτή επιτροπή ή διαιτητικό όργανο. Ωστόσο, εάν η διαφορά αφορά την ερμηνεία εννοιών ή διατάξεων του δικαίου της ΕΕ, σύμφωνα με το άρθρο 174, το διαιτητικό όργανο ζητά από το ΔΕΕ να αποφανθεί επί του ζητήματος.

Πρωτόκολλο για την Ιρλανδία/Βόρεια Ιρλανδία

Στο πλαίσιο του πρωτοκόλλου για την Ιρλανδία/Βόρεια Ιρλανδία, το άρθρο 12 παράγραφος 4 προβλέπει ότι το Δικαστήριο έχει δικαιοδοσία όσον αφορά την άσκηση των αρμοδιοτήτων των θεσμικών και λοιπών οργάνων και οργανισμών της ΕΕ σχετικά με την εφαρμογή ορισμένων άρθρων του πρωτοκόλλου, καθώς και όσον αφορά τη δυνατότητα υποβολής προδικαστικών ερωτημάτων δυνάμει του άρθρου 267 της ΣΛΕΕ.

Η μελλοντική σχέση

Όσον αφορά τη μελλοντική σχέση, στο ψήφισμά του της 14ης Μαρτίου 2018⁴⁴, το Κοινοβούλιο παρείχε σημαντικές λεπτομέρειες σχετικά με το ζήτημα της διακυβέρνησης, εκφράζοντας την άποψη ότι οποιαδήποτε μελλοντική συμφωνία ΕΕ-ΗΒ, με το ΗΒ ως τρίτη χώρα, θα πρέπει να περιλαμβάνει τη δημιουργία συνεκτικού και σταθερού συστήματος διακυβέρνησης ως γενικό πλαίσιο για τους τέσσερις πυλώνες, το οποίο θα καλύπτει την κοινή συνεχή εποπτεία/διαχείριση της συμφωνίας και μηχανισμούς επίλυσης διαφορών και επιβολής των κανόνων όσον αφορά την ερμηνεία και την εφαρμογή των διατάξεων της συμφωνίας.

Ωστόσο, το πλαίσιο της μελλοντικής σχέσης είναι πλέον λιγότερο σαφές. Η αναθεωρημένη πολιτική διακήρυξη της 17ης Οκτωβρίου 2019 δεν περιείχε πλέον αναφορές στη χρήση των ρυθμίσεων της συμφωνίας αποχώρησης ως βάσης για τη μελλοντική διευθέτηση των διαφορών και την επιβολή των κανόνων (πρώην παράγραφος 132). Η νέα πολιτική διακήρυξη δεν περιλαμβάνει επίσης αναφορά στο ΔΕΕ στο πλαίσιο των μηχανισμών επιβολής του δικαίου, παρόλο που αυτό διατηρεί τον ρόλο του όσον αφορά την ερμηνεία των διατάξεων και των εννοιών του δικαίου της ΕΕ. Ωστόσο, αναφέρει ρητά ότι το Δικαστήριο δεν πρέπει να εμπλέκεται σε περίπτωση που μια διαφορά δεν εγείρει ζήτημα σχετικά με το δίκαιο της ΕΕ. Γενικά, η νέα προσέγγιση της πολιτικής διακήρυξης, που συνίσταται σε μια πιο χαλαρή και λιγότερο στενή σχέση, αντανακλάται στο προβλεπόμενο θεσμικό πλαίσιο.

Ρόλος του Κοινοβουλίου στην παρακολούθηση της εφαρμογής της συμφωνίας αποχώρησης

Πέραν των δομών που θεσπίζονται στη συμφωνία αποχώρησης, το Κοινοβούλιο επεδίωξε να διαδραματίσει ουσιαστικότερο ρόλο στην παρακολούθηση της εφαρμογής της συμφωνίας αποχώρησης. Πράγματι, το Κοινοβούλιο είχε εκφράσει επιφυλάξεις όσον αφορά τις εξουσίες που παρασχέθηκαν στη μικτή επιτροπή, η οποία συστάθηκε δυνάμει του άρθρου 164 της συμφωνίας αποχώρησης, και όσον αφορά το γεγονός ότι η συμφωνία αποχώρησης δεν αποτελεί τον συνήθη τύπο διεθνούς συμφωνίας που συνάπτεται με τρίτη χώρα, αλλά μια συμφωνία μεταξύ της ΕΕ και ενός αποχωρούντος κράτους μέλους.

Ήταν αναγκαίο να διασφαλιστούν η δέουσα λογοδοσία και οι ρυθμίσεις κοινοβουλευτικού ελέγχου όσον αφορά τη λήψη αποφάσεων στη μικτή επιτροπή.

Βάσει εντολής της Διάσκεψης των Προέδρων, η συντονιστική ομάδα για το Brexit και ο πρόεδρος της ήρθαν σε επαφή με το Συμβούλιο, με σκοπό την καθιέρωση στενής συνεργασίας για τη λειτουργία της μικτής επιτροπής που συστάθηκε με τη συμφωνία αποχώρησης. Οι συζητήσεις επικεντρώθηκαν στη συμμετοχή του ΕΚ στις κύριες αποφάσεις της μικτής επιτροπής, μεταξύ άλλων όσον αφορά την παράταση της μεταβατικής περιόδου και τις οικονομικές συνεισφορές του ΗΒ σε μια τέτοια περίπτωση, καθώς και την πιθανή σταδιακή κατάργηση της ανεξάρτητης αρχής παρακολούθησης του ΗΒ.

Η συμμετοχή του ΕΚ στα θέματα αυτά επιβεβαιώθηκε σε δήλωση του Jean-Claude Juncker, τότε Προέδρου της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, κατά την τελευταία σύνοδο της 8ης κοινοβουλευτικής περιόδου, και συγκεκριμένα στην περίοδο συνόδου της 10ης Απριλίου 2019. Ο Πρόεδρος της Επιτροπής διασφάλισε ότι Επιτροπή θα συνεχίσει να συνεργάζεται στενά με το Κοινοβούλιο στο πλαίσιο της εφαρμογής της συμφωνίας αποχώρησης, καθώς και ότι θα συνεργάζεται στενά με το Κοινοβούλιο και θα λαμβάνει προσεκτικά υπόψη τις

---

⁴⁴ ΕΕ C 162 της 10.5.2019, σ. 40.

απόψεις του, κάθε φορά που λαμβάνεται απόφαση στη μικτή επιτροπή.

Η μικτή επιτροπή απαρτίζεται από εκπροσώπους της Ένωσης και του ΗΒ και είναι αρμόδια για την υλοποίηση και εφαρμογή της συμφωνίας αποχώρησης. Οι αποφάσεις της μικτής επιτροπής είναι δεσμευτικές για την ΕΕ και το ΗΒ και έχουν την ίδια νομική ισχύ με τη συμφωνία αποχώρησης, ενώ η ίδια η επιτροπή διαθέτει εκτεταμένες εξουσίες όσον αφορά τη λειτουργία της συμφωνίας αποχώρησης. Σε αυτές περιλαμβάνεται η εξουσία να αποφασίζει σχετικά με την παράταση της μεταβατικής περιόδου και τις επιπτώσεις της, και ιδίως σχετικά με το ποσό της συνεισφοράς του ΗΒ στον προϋπολογισμό της ΕΕ.

Σύμφωνα με το αναθεωρημένο πρωτόκολλο για την Ιρλανδία/Βόρεια Ιρλανδία, η μικτή επιτροπή διαθέτει επίσης σημαντικές αρμοδιότητες στο πλαίσιο των τελωνειακών ρυθμίσεων, ιδίως όσον αφορά τον καθορισμό των κριτηρίων βάσει των οποίων τα εμπορεύματα που εισάγονται στη Βόρεια Ιρλανδία από χώρες εκτός της ΕΕ δεν κινδυνεύουν να μεταφερθούν στη συνέχεια στην ΕΕ (άρθρο 5 παράγραφος 2 του πρωτοκόλλου για την Ιρλανδία/Βόρεια Ιρλανδία). Η μικτή επιτροπή έχει επίσης την εξουσία να καθορίζει το ανώτατο συνολικό ετήσιο επίπεδο βρετανικής στήριξης για την παραγωγή και την εμπορία γεωργικών προϊόντων στη Βόρεια Ιρλανδία, έως το οποίο δεν εφαρμόζονται οι διατάξεις του δικαίου της ΕΕ σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις (άρθρο 10 παράγραφος 2 και παράρτημα 6 του πρωτοκόλλου για την Ιρλανδία/Βόρεια Ιρλανδία). Τα ζητήματα αυτά έχουν ιδιαίτερη σημασία, δεδομένου ότι αφορούν θέματα τα οποία ενέχουν δυνητικό κίνδυνο για την ενιαία αγορά της ΕΕ.

Η απόφαση του Συμβουλίου σχετικά με τη σύναψη της συμφωνίας αποχώρησης, όπως αναθεωρήθηκε στις 18 Οκτωβρίου 2019, προβλέπει, στο άρθρο 2 παράγραφος 4, την ετήσια υποβολή εκθέσεων από την Επιτροπή στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο σχετικά με την εφαρμογή της συμφωνίας αποχώρησης, και ιδίως του μέρους II, κατά τη διάρκεια των πρώτων πέντε ετών από την έναρξη ισχύος της.

Σύμφωνα με το άρθρο 2 παράγραφος 3 του σχεδίου απόφασης του Συμβουλίου, το Κοινοβούλιο θα είναι σε θέση να ασκεί πλήρως τα θεσμικά προνόμιά του καθ' όλη τη διάρκεια των εργασιών της μικτής επιτροπής.

Σύμφωνα με το άρθρο 3 παράγραφος 5 και το άρθρο 4 παράγραφος 8 της ίδιας απόφασης, το Κοινοβούλιο έχει επίσης το δικαίωμα να ενημερώνεται για τις αποφάσεις του Συμβουλίου που επιτρέπουν στο ΗΒ να συναινεί στη δέσμευσή του από διεθνή συμφωνία κατά τη μεταβατική περίοδο, ή που επιτρέπουν στην Ιρλανδία, την Κύπρο και την Ισπανία να διαπραγματευτούν διμερείς συμφωνίες με το ΗΒ σε τομείς αποκλειστικής αρμοδιότητας της ΕΕ, σε σχέση με τα σχετικά πρωτόκολλα της συμφωνίας αποχώρησης.

Πλαίσιο της μελλοντικής σχέσης

Δεδομένου ότι δεν διευκρινίζονται στις διατάξεις του άρθρου 50 της ΣΕΕ, η φύση και η μορφή του πλαισίου για μια μελλοντική σχέση συγκαταλέγονται επίσης στα ζητήματα που αποδείχθηκαν μάλλον αμφιλεγόμενα κατά τη διάρκεια των διαπραγματεύσεων.

Κατά το μεγαλύτερο μέρος της διαδικασίας αποχώρησης, η μελλοντική σχέση με την ΕΕ ήταν αναμφισβήτητη ένα από τα πιο σημαντικά ζητήματα για το ΗΒ, τουλάχιστον κατά την πρωθυπουργία της Theresa May.

Η μελλοντική σχέση την οποία επιδιώκει στο παρόν στάδιο το ΗΒ, παρόλο που απορρίπτει τη συμμετοχή στην εσωτερική αγορά και στην τελωνειακή ένωση, υπήρξε πολύ φιλόδοξη όσον αφορά την πρόσβαση σε προγράμματα, φορείς, βάσεις δεδομένων ή ακόμη και συνεδριάσεις της ΕΕ. Το ΗΒ προσπάθησε επίσης να διαπραγματευτεί τη μελλοντική σχέση παράλληλα με τις ρυθμίσεις αποχώρησης.

Στο ψήφισμα που ενέκρινε στις 5 Απριλίου 2017⁴⁵, το Κοινοβούλιο διευκρίνισε εξ αρχής ότι, αν και ζητούσε μια όσο το δυνατόν πιο στενή μελλοντική σχέση, αυτή έπρεπε να είναι ισορροπημένη σε ό, τι αφορά τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις και να βασίζεται στην παραδοχή ότι ένα κράτος που αποχωρεί από την Ένωση δεν μπορεί να απολαύει παρόμοιων ευεργετημάτων με αυτά που απολαύει ένα κράτος μέλος της Ένωσης.

Στο ψήφισμά του, της 13 Δεκεμβρίου 2017, σχετικά με την πορεία των διαπραγματεύσεων με το Ηνωμένο Βασίλειο⁴⁶, το Κοινοβούλιο επεσήμανε επίσης ότι η ΕΕ και το ΗΒ έπρεπε να συμφωνήσουν επί μιας συνολικής αντίληψης για το πλαίσιο της μελλοντικής σχέσης, η οποία θα έχει τη μορφή πολιτικής διακήρυξης και θα προσαρτηθεί στη συμφωνία αποχώρησης, με την επιφύλαξη ορισμένων αρχών όπως αυτές που απαριθμούνται στο ίδιο ψήφισμα.

Την ίδια θέση υιοθέτησε και το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο στις κατευθυντήριες γραμμές που εξέδωσε στις 15 Δεκεμβρίου 2017, όπου το ζήτημα της μελλοντικής σχέσης μεταξύ της ΕΕ και του ΗΒ προσεγγίστηκε ως ζήτημα καθορισμού μιας συνολικής συναντίληψης για το πλαίσιο της μελλοντικής σχέσης, η οποία θα αναπτυχθεί περαιτέρω σε πολιτική διακήρυξη που θα συνοδεύει τη συμφωνία αποχώρησης και στην οποία αυτή θα παραπέμψει.

Το πιθανό πλαίσιο μιας μελλοντικής σχέσης ήταν κάθε άλλο παρά σαφές για όλους στο ΗΒ. Πολλοί τομείς και ενδιαφερόμενα μέρη υπέβαλαν διάφορες προτάσεις, που ποικίλλουν από μια βασική συμφωνία ελεύθερων συναλλαγών έως ένα καθεστώς «Νορβηγίας+» ή ακόμη και την προσχώρηση στον ΕΟΧ, αν και η κυβέρνηση του ΗΒ είχε καταστήσει εξ αρχής σαφές ότι δεν επιθυμούσε να συμμετέχει στην εσωτερική αγορά, τον ΕΟΧ ή την τελωνειακή ένωση. Εν πάση περιπτώσει, στο ΗΒ ήταν σταθερή η αντίληψη ότι η σύναψη σαφούς συμφωνίας για τη μελλοντική σχέση αποτελούσε απαραίτητη προϋπόθεση ώστε να καθοριστεί η «συμβιβαστική λύση» όσον αφορά την αποχώρηση.

Το Κοινοβούλιο πρότεινε η μελλοντική σχέση να βασιστεί στο άρθρο 217 της ΣΛΕΕ και να είναι όσο το δυνατόν πιο ολοκληρωμένη, αλλά και ισορροπημένη, ως προς τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις, καθώς και να διασφαλίζει την ακεραιότητα της εσωτερικής αγοράς και των τεσσάρων ελευθεριών, αποφεύγοντας παράλληλα μια τομεακή προσέγγιση. Όπως επίσης διευκρίνισε το Κοινοβούλιο, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο προειδοποίησε ότι, παρόλο που σκοπός ήταν μια εις βάθος εταιρική σχέση, καμία μελλοντική σχέση δεν θα μπορούσε να παρέχει τα ίδια οφέλη όπως η ιδιότητα του μέλους της ΕΕ. Αναφερόμενο σε μια συμφωνία ελεύθερων συναλλαγών, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο τόνισε επίσης την ανάγκη για ισορροπία και φιλοδοξία στους τομείς που καλύπτονται, χωρίς να υπονομεύονται η ακεραιότητα και η ορθή λειτουργία της ΕΕ.

Βάσει των αρχών, όπως περιγράφονται από την ΕΕ, απορρίφθηκε κάθε είδους «επιλεκτική διαλογή» στο πλαίσιο της μελλοντικής σχέσης μεταξύ της ΕΕ και του ΗΒ.

---

⁴⁵ ΕΕ C 298 της 23.8.2018, σ. 24.

⁴⁶ ΕΕ C 369 της 11.10.2018, σ. 32.

Στο ψήφισμά του της 14ης Μαρτίου 2018⁴⁷, το Κοινοβούλιο επανέλαβε ότι μια συμφωνία σύνδεσης σύμφωνα με το άρθρο 8 ΣΕΕ και το άρθρο 217 ΣΛΕΕ θα μπορούσε να παράσχει ένα κατάλληλο πλαίσιο για τις μελλοντικές σχέσεις και να διασφαλίσει ένα συνεκτικό πλαίσιο διακυβέρνησης, το οποίο θα πρέπει να περιλαμβάνει έναν ισχυρό μηχανισμό επίλυσης διαφορών, ούτως ώστε να αποφευχθούν ο πολλαπλασιασμός των διμερών συμφωνιών και οι ελλείψεις που χαρακτηρίζουν τη σχέση της ΕΕ με την Ελβετία:

Το Κοινοβούλιο πρότείνει να βασίζονται οι εν λόγω μελλοντικές σχέσεις στους ακόλουθους τέσσερις πυλώνες:

- τις εμπορικές και οικονομικές σχέσεις,
- την εξωτερική πολιτική, τη συνεργασία στον τομέα της ασφάλειας και τη συνεργασία για την ανάπτυξη,
- την εσωτερική ασφάλεια,
- τη θεματική συνεργασία.

Οι διαπραγματεύσεις οδήγησαν τελικά στην επίτευξη συμφωνίας σχετικά με μια πολιτική διακήρυξη, η οποία επικρίθηκε από ορισμένους για τον ασαφή και μη δεσμευτικό χαρακτήρα της⁴⁸.

Η πολιτική διακήρυξη είναι πράγματι ένα μη δεσμευτικό έγγραφο, το οποίο συνοδεύει τη συμφωνία αποχώρησης, αλλά δεν αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της. Η πρώτη έκδοση του κειμένου δημοσιεύτηκε με το σχέδιο συμφωνίας αποχώρησης στην Επίσημη Εφημερίδα της 19ης Φεβρουαρίου 2019⁴⁹. Στην παράγραφο 3 της διακήρυξης αναφερόταν ότι σκοπός της ήταν να καθορίσει τις παραμέτρους μιας φιλόδοξης, ευρείας, βαθιάς και ευέλικτης εταιρικής σχέσης που θα καλύπτει το εμπόριο και την οικονομική συνεργασία, την επιβολή του νόμου και την ποινική δικαιοσύνη, την εξωτερική πολιτική, την ασφάλεια και την άμυνα και ευρύτερους τομείς συνεργασίας.

Στο πλαίσιο της επανέναρξης των συνομιλιών σχετικά με το κείμενο του πρωτοκόλλου για την Ιρλανδία/Βόρεια Ιρλανδία, και σε στενή συνάρτηση με τις αλλαγές που έγιναν στο εν λόγω πρωτόκολλο, η βρετανική κυβέρνηση άλλαξε προσέγγιση σε σύγκριση με εκείνη της προκατόχου της όσον αφορά τη μελλοντική σχέση. Η αλλαγή αυτή εκφράστηκε από τον πρωθυπουργό Boris Johnson στην από 2ας Οκτωβρίου επιστολή του προς τον προηγούμενο Πρόεδρο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, Jean-Claude Juncker. Στην εν λόγω επιστολή, ο πρωθυπουργός του ΗΒ διευκρίνισε ότι «ο μηχανισμός ασφαλείας λειτουργεί ως γέφυρα για την προτεινόμενη μελλοντική σχέση με την ΕΕ, στο πλαίσιο της οποίας το ΗΒ θα συνδέεται στενά με τις τελωνειακές ρυθμίσεις της ΕΕ και θα ευθυγραμμίζει το εσωτερικό δίκαιο με το

---

⁴⁷ ΕΕ C 162 της 10.5.2019, σ. 40.

⁴⁸ Βλ., συναφώς, ανάρτηση του Steve Peers στο ιστολόγιο «EU Law Analysis», με ημερομηνία 8 Δεκεμβρίου 2018, όπου επισημαίνεται ότι «ο σε μεγάλο βαθμό μη δεσμευτικός και ασαφής χαρακτήρας της πολιτικής διακήρυξης οδήγησε σε επικρίσεις». Σε μεταγενέστερη επιστολή, με ημερομηνία 12 Μαρτίου 2019, ο Steve Peers επανέλαβε ότι «η πολιτική διακήρυξη, πέρα από το ότι έχει μη δεσμευτικό χαρακτήρα, είναι ασαφής ή μη δεσμευτική ως προς ορισμένες βασικές πτυχές της μελλοντικής σχέσης. Θα μπορούσε να αναθεωρηθεί (...) ώστε να προβλεφθούν πιο συγκεκριμένες και ακριβείς υποχρεώσεις». Αμφότερες οι θέσεις είναι διαθέσιμες στη διεύθυνση <http://eulawanalysis.blogspot.com>

⁴⁹ ΕΕ C 66 I της 19.2.2019, σ. 185.

δίκαιο της ΕΕ σε πολλούς τομείς. Η προτεινόμενη μελλοντική σχέση δεν αποτελεί στόχο της σημερινής κυβέρνησης του ΗΒ. Πρόθεση της κυβέρνησης είναι η μελλοντική σχέση να βασιστεί σε μια συμφωνία ελεύθερων συναλλαγών, στο πλαίσιο της οποίας το ΗΒ θα αναλάβει τον έλεγχο των ρυθμιστικών της θεμάτων και της εμπορικής πολιτικής της».

Η αναθεωρημένη πολιτική διακήρυξη, της 17ης Οκτωβρίου 2019, όπως δημοσιεύτηκε στην Επίσημη Εφημερίδα στις 12 Νοεμβρίου 2019⁵⁰, μολονότι διατηρεί αμετάβλητους τους στόχους όσον αφορά τους τομείς που πρέπει να καλύπτονται (παράγραφος 3 της πολιτικής διακήρυξης) καθορίζει πλέον ρητά το μοντέλο της μελλοντικής σχέσης: «[μια σχέση] με πυρήνα μια συνολική και ισορροπημένη συμφωνία ελεύθερων συναλλαγών», η οποία θα βασίζεται σε μηδενικούς δασμούς και μηδενικές ποσοτώσεις. Άλλες σημαντικές αλλαγές στο κείμενο απηχούν τη μη συμπερίληψη, στη συμφωνία αποχώρησης, του μηχανισμού ασφαλείας και, ως εκ τούτου, και της αναφοράς στο ενιαίο τελωνειακό έδαφος ΕΕ-ΗΒ.

Οι αλλαγές στο κείμενο αντανακλούν τη θεμελιώδη αλλαγή όσον αφορά την προσέγγιση και το επίπεδο φιλοδοξίας: οι αναφορές στην ευθυγράμμιση των κανόνων απαλείφθηκαν από τα μέρη του κειμένου σχετικά με τις ρυθμιστικές πτυχές, τα τελωνεία και τους ελέγχους· ο ρόλος του ΔΕΕ δεν συμπεριελήφθη στο πλαίσιο των μηχανισμών για την επίλυση των διαφορών και την επιβολή των κανόνων, εκτός εάν τίθενται ερωτήματα σχετικά με την ερμηνεία του δικαίου της ΕΕ. Όσον αφορά τους ισότιμους όρους ανταγωνισμού, το κείμενο αναφέρεται πλέον σε «ισχυρές δεσμεύσεις για την εξασφάλιση ισότιμων όρων ανταγωνισμού [η ακριβής φύση των οποίων] θα πρέπει να συνάδει με το εύρος και το βάθος της μελλοντικής σχέσης και της οικονομικής σύνδεσης των μερών».

Η διασφάλιση ισότιμων όρων ανταγωνισμού αποτελεί σημαντικό ζήτημα για την ΕΕ γενικά και για το Κοινοβούλιο ειδικότερα. Σε αυτό το πλαίσιο, αξίζει να υπενθυμιστούν οι κατευθυντήριες γραμμές του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου (άρθρο 50), της 23ης Μαρτίου 2018, με τις οποίες επιβεβαιώθηκε ότι το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο είναι έτοιμο να επιτύχει τη σύναψη «μιας ισορροπημένης, φιλόδοξης και ευρείας συμφωνίας ελεύθερων συναλλαγών (ΣΕΣ), στον βαθμό που υπάρχουν επαρκείς εγγυήσεις ισοτιμίας», και ότι «η μελλοντική σχέση θα αποφέρει αμοιβαίως ικανοποιητικά αποτελέσματα μόνον εάν περιλαμβάνει ισχυρές εγγυήσεις που εξασφαλίζουν ισοτιμία».

Ομοίως, στο ψήφισμα που ενέκρινε στις 18 Σεπτεμβρίου 2019⁵¹, το Κοινοβούλιο δήλωσε σαφώς ότι οι διαπραγματεύσεις για τις μελλοντικές σχέσεις ΕΕ-ΗΒ θα απαιτήσουν ισχυρές διασφαλίσεις και διατάξεις ισότιμων όρων ανταγωνισμού, με στόχο τη διαφύλαξη της εσωτερικής αγοράς της ΕΕ και τη μη δημιουργία δυνητικά αθέμιτου ανταγωνιστικού μειονεκτήματος για τις επιχειρήσεις της ΕΕ, και ότι οιαδήποτε συμφωνία ελεύθερων συναλλαγών που δεν θα σέβεται αυτά τα επίπεδα προστασίας δεν θα τύχει κύρωσης από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.

Η θέση του εισηγητή

Η αποχώρηση του Ηνωμένου Βασιλείου είναι μια λυπηρή στιγμή για την Ευρωπαϊκή Ένωση και για τη διαδικασία ολοκλήρωσής μας, αλλά το μόνο που μπορούμε να κάνουμε είναι να σεβαστούμε την κυριαρχική απόφαση του βρετανικού λαού και να εξασφαλίσουμε μια συμφωνία αποχώρησης που θα οργανώνει τον διαχωρισμό κατά τρόπο όσο το δυνατόν

⁵⁰ ΕΕ C 384 I της 12.11.2019, σ. 178.

⁵¹ Κείμενα που εγκρίθηκαν, P9_TA(2019)0016.

λιγότερο επιζήμιο για αμφότερα τα μέρη.

Η συμφωνία αποχώρησης συνάδει με τις γενικές αρχές που έχουν θέσει τα θεσμικά όργανα, και ιδίως το Κοινοβούλιο, για τη διεξαγωγή των διαπραγματεύσεων και τη σύναψη της συμφωνίας. Εξυπηρετεί τον θεμελιώδη στόχο να διασφαλιστεί η ομαλή έξοδος του ΗΒ και ανοίγει τον δρόμο για τη διεξαγωγή διαπραγματεύσεων για μια δίκαιη και ισορροπημένη μελλοντική σχέση μεταξύ της ΕΕ και του ΗΒ.

Με βάση τα ανωτέρω, ο εισηγητής προτείνει στην επιτροπή AFCO να εκδώσει θετική σύσταση όσον αφορά τη σύναψη της συμφωνίας αποχώρησης.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ

Κύριο Antonio Tajani
Πρόεδρο
Επιτροπή Συνταγματικών Υποθέσεων

Θέμα: Γνωμοδότηση επί της πρότασης απόφασης του Συμβουλίου σχετικά με τη σύναψη της συμφωνίας για την αποχώρηση του Ηνωμένου Βασιλείου της Μεγάλης Βρετανίας και της Βόρειας Ιρλανδίας από την Ευρωπαϊκή Ένωση και την Ευρωπαϊκή Κοινότητα Ατομικής Ενέργειας (2018/0427(NLE))

Κύριε Πρόεδρε,

Με λύπη της, στο πλαίσιο της ανωτέρω διαδικασίας, η Επιτροπή Εξωτερικών Υποθέσεων ανέλαβε να υποβάλει γνωμοδότηση στην επιτροπή σας. Δεδομένου του επείγοντος χαρακτήρα του ζητήματος, οι συντονιστές της AFET αποφάσισαν στις 4 Δεκεμβρίου 2019 να αποστείλουν τη γνωμοδότηση υπό μορφή επιστολής και να καλέσουν την Επιτροπή Συνταγματικών Υποθέσεων, ως αρμόδια επί της ουσίας, να συμπεριλάβει στην πρόταση ψηφίσματός της τις ακόλουθες προτάσεις.

Με εξαιρετική εκτίμηση,

David McAllister

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

- έχοντας υπόψη το άρθρο 50 παράγραφος 2 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση,
- έχοντας υπόψη το ψήφισμά του, της 5ης Απριλίου 2017, σχετικά με τις διαπραγματεύσεις με το Ηνωμένο Βασίλειο σε συνέχεια της εκ μέρους του γνωστοποίησης ότι προτίθεται να αποχωρήσει από την Ευρωπαϊκή Ένωση, και τα ψηφίσματά του της 3ης Οκτωβρίου 2017 και της 13ης Δεκεμβρίου 2017 σχετικά με την πορεία των διαπραγματεύσεων με το Ηνωμένο Βασίλειο,
- έχοντας υπόψη τα συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου (άρθρο 50) από τις συνεδριάσεις της 21ης Μαρτίου 2019 (PE 639.609/CPG), της 10ης Απριλίου 2019 (PE 639.538/CPG) και της 17ης Οκτωβρίου 2019 (EUCO XT 20018/19),
- έχοντας υπόψη το αναθεωρημένο κείμενο της πολιτικής διακήρυξης για τον καθορισμό του πλαισίου της μελλοντικής σχέσης μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του Ηνωμένου Βασιλείου, όπως συμφωνήθηκε σε επίπεδο διαπραγματευτών στις 17

Οκτωβρίου 2019 και δημοσιεύτηκε στην Επίσημη Εφημερίδα της ΕΕ, τεύχος C 384 I, 12.11.2019, προκειμένου να αντικατασταθεί το κείμενο που είχε δημοσιευθεί στο τεύχος C 66I, 19.2.2019·

- έχοντας υπόψη την ανακοίνωση της Επιτροπής, της 4ης Σεπτεμβρίου 2019, σχετικά με την ολοκλήρωση των προετοιμασιών για την αποχώρηση του Ηνωμένου Βασιλείου από την Ευρωπαϊκή Ένωση την 1η Νοεμβρίου 2019 (PE 639.554/CPG)·
- έχοντας υπόψη το άρθρο 56 του Κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου,
  - A. λαμβάνοντας υπόψη ότι, σύμφωνα με το άρθρο 184 της συμφωνίας αποχώρησης, η Ένωση και το Ηνωμένο Βασίλειο καλούνται να καταβάλουν κάθε προσπάθεια ώστε να προβούν στις κατάλληλες ενέργειες με σκοπό την ταχεία διαπραγμάτευση των συμφωνιών που θα διέπουν τη μελλοντική τους σχέση·
  - B. λαμβάνοντας υπόψη ότι, σύμφωνα με τον Κανονισμό του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, η Επιτροπή Εξωτερικών Υποθέσεων είναι αρμόδια «για την ενίσχυση των πολιτικών σχέσεων με τρίτες χώρες μέσω προγραμμαμάτων ολοκληρωμένης συνεργασίας και αρωγής ή διεθνών συμφωνιών, όπως συμφωνίες σύνδεσης και εταιρικής σχέσης»·
  - Γ. λαμβάνοντας υπόψη ότι, σύμφωνα με τη διατύπωση του ψηφίσματός του της 18ης Σεπτεμβρίου 2019, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο «σημειώνει ότι η Πολιτική Διακήρυξη, η οποία καθορίζει το πλαίσιο για τη μελλοντική σχέση μεταξύ της ΕΕ και του ΗΒ, συνάδει με το ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 14ης Μαρτίου 2018 σχετικά με το πλαίσιο της μελλοντικής σχέσης ΕΕ-ΗΒ, ζητώντας τη σύναψη συμφωνίας σύνδεσης, καθώς και με τη λεπτομερή συμβολή των επιτροπών του, και αντικατοπτρίζει τις επιλογές του ΗΒ όσον αφορά το εύρος και το βάθος της μελλοντικής σχέσης του με την ΕΕ»·
  - Δ. λαμβάνοντας υπόψη ότι η συμφωνία αποχώρησης και συγκεκριμένα το άρθρο 129 αυτής περιλαμβάνει ειδικές ρυθμίσεις σχετικά με την εξωτερική δράση της Ένωσης, σύμφωνα με τις οποίες, συγκεκριμένα, το Ηνωμένο Βασίλειο δεσμεύεται κατά τη διάρκεια της μεταβατικής περιόδου από τις υποχρεώσεις που απορρέουν από τις διεθνείς συμφωνίες τις οποίες έχουν συνάψει η Ένωση· λαμβάνοντας υπόψη ότι η υποχρέωση αυτή προσφέρει επίσης σαφήνεια και προβλεψιμότητα στα ενδιαφερόμενα μέρη, συμπεριλαμβανομένων των διεθνών εταίρων· λαμβάνοντας υπόψη ότι, κατά τη διάρκεια της μεταβατικής περιόδου, το Ηνωμένο Βασίλειο δεν μπορεί να συνάψει μόνο του νέες δεσμευτικές συμφωνίες σε τομείς αποκλειστικής αρμοδιότητας της Ένωσης, εκτός εάν του το επιτρέψει η ΕΕ· λαμβάνοντας υπόψη ότι, κατά τη διάρκεια της μεταβατικής περιόδου, το Ηνωμένο Βασίλειο θα εφαρμόζει επίσης οποιαδήποτε περιοριστικά μέτρα της Ένωσης βρίσκονται ήδη σε ισχύ, θα στηρίζει τις δηλώσεις και τις θέσεις της ΕΕ σε τρίτες χώρες και διεθνείς οργανισμούς και θα συμμετέχει, οποτεδήποτε κρίνεται σκόπιμο, σε στρατιωτικές και μη επιχειρήσεις και αποστολές της ΕΕ στο πλαίσιο της Κοινής Πολιτικής Ασφάλειας και Άμυνας (ΚΠΑΑ), αν και χωρίς να του ανατίθεται κανενός είδους ηγετικός ρόλος, μέσω συμφωνίας-πλαίσου συμμετοχής· λαμβάνοντας υπόψη ότι μια τέτοια συμφωνία δεν θίγει ούτε την αυτονομία λήψης αποφάσεων της Ένωσης ούτε την κυριαρχία του Ηνωμένου Βασιλείου, και ότι το Ηνωμένο Βασίλειο διατηρεί το δικαίωμα να καθορίζει τον τρόπο με τον οποίο θα ανταποκρίνεται σε οποιαδήποτε πρόσκληση ή δυνατότητα συμμετοχής

σε επιχειρήσεις και αποστολές·

- Ε. λαμβάνοντας υπόψη ότι η συμφωνία αποχώρησης, στο άρθρο 127.2, περιλαμβάνει διάταξη περί εσπευσμένης σύναψης συμφωνιών επί της μελλοντικής σχέσης ΕΕ-Ηνωμένου Βασιλείου στους τομείς της ΚΕΠΠΑ και της ΚΠΑΑ· λαμβάνοντας υπόψη ότι η διάταξη αυτή συνιστά εξαιρετικά σημαντικό και θετικό στοιχείο διότι αφορά τομέα στον οποίο τα συμφέροντα της ΕΕ και του Ηνωμένου Βασιλείου ως επί το πλείστον συγκλίνουν και διότι οι εν λόγω εσπευσμένες συμφωνίες θα παράσχουν ένα σταθερό πλαίσιο για τη συνεργασία Ηνωμένου Βασιλείου - ΕΕ στον τομέα της εξωτερικής δράσης· λαμβάνοντας υπόψη ότι παρόμοιες συμφωνίες οφείλουν εντούτοις να υπόκεινται στον δέοντα κοινοβουλευτικό έλεγχο, όπως προβλέπεται στο άρθρο 218 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, μεταξύ άλλων με άμεση και πλήρη ενημέρωση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, σε όλα τα στάδια της διαπραγμάτευσης και σύναψής τους·
- ΣΤ. λαμβάνοντας υπόψη ότι η συμφωνία αποχώρησης, στο άρθρο 156, μεριμνά ώστε, έως τις 31 Δεκεμβρίου 2020, το Ηνωμένο Βασίλειο να συνεισφέρει στη χρηματοδότηση του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Άμυνας, του Ινστιτούτου Μελετών της Ευρωπαϊκής Ένωσης για Θέματα Ασφάλειας και του Δορυφορικού Κέντρου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, καθώς και του κόστους των επιχειρήσεων της Κοινής Πολιτικής Ασφάλειας και Άμυνας·
1. Η Επιτροπή Εξωτερικών Υποθέσεων καλεί την Επιτροπή Συνταγματικών Υποθέσεων, που είναι αρμόδια επί της ουσίας, να συστήσει στο Κοινοβούλιο να εγκρίνει την πρόταση απόφασης του Συμβουλίου σχετικά με τη σύναψη της συμφωνίας για την αποχώρηση του Ηνωμένου Βασιλείου της Μεγάλης Βρετανίας και της Βόρειας Ιρλανδίας από την Ευρωπαϊκή Ένωση και την Ευρωπαϊκή Κοινότητα Ατομικής Ενέργειας.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΕΜΠΟΡΙΟΥ

Κύριο Antonio Tajani
Πρόεδρο
Επιτροπής Συνταγματικών Υποθέσεων
ΒΡΥΞΕΛΛΕΣ

Θέμα: Γνωμοδότηση επί της πρότασης απόφασης του Συμβουλίου σχετικά με τη σύναψη της συμφωνίας για την αποχώρηση του Ηνωμένου Βασιλείου της Μεγάλης Βρετανίας και της Βόρειας Ιρλανδίας από την Ευρωπαϊκή Ένωση και την Ευρωπαϊκή Κοινότητα Ατομικής Ενέργειας (2018/0427(NLE))

Κύριε πρόεδρε,

Στο πλαίσιο της εν επικεφαλίδι διαδικασίας, η Επιτροπή Διεθνούς Εμπορίου αποφάσισε να υποβάλει γνωμοδότηση στην επιτροπή σας. Κατά τη συνεδρίασή της στις 21 Ιανουαρίου 2020, η επιτροπή μας αποφάσισε να διαβιβάσει την γνωμοδότηση υπό μορφή επιστολής.

Κατά την ανωτέρω συνεδρίαση, η Επιτροπή Διεθνούς Εμπορίου εξέτασε το ζήτημα και αποφάσισε να καλέσει την Επιτροπή Συνταγματικών Υποθέσεων, ως αρμόδια επί της ουσίας, να συμπεριλάβει στην πρόταση ψηφίσματός της τις ακόλουθες προτάσεις.

Με εξαιρετική εκτίμηση,

Bernd Lange

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

A. λαμβάνοντας υπόψη ότι οι διαπραγματεύσεις για την αποχώρηση του ΗΒ υπήρξαν μακρές και επίπονες·

B. λαμβάνοντας υπόψη ότι η επικύρωση της συμφωνίας και από τις δυο πλευρές και η έγκαιρη έναρξη ισχύος της θα ήταν η καλύτερη δυνατή λύση από άποψη αδιάλειπτης συνέχειας των εμπορικών και οικονομικών σχέσεων μεταξύ ΕΕ και ΗΒ·

Γ. λαμβάνοντας υπόψη ότι τα λίγα τελευταία έτη διαφορετικές κρατικές και ιδιωτικές οντότητες κατέδειξαν σαφώς ότι οι συνέπειες μιας αποχώρησης του ΗΒ από την ΕΕ χωρίς την έγκριση μιας συμφωνίας αποχώρησης θα ήταν σοβαρές, τόσο λόγω της διακοπής της εμπορικής και οικονομικής σχέσης όσο και λόγω των επιπτώσεων σε άλλους τομείς·

Δ. λαμβάνοντας υπόψη ότι η Επιτροπή Διεθνούς Εμπορίου εκτιμά πως αν και η συμφωνία αυτή είναι ένα τυπικό μέτρο για την εύτακτη αποχώρηση του ΗΒ, εντούτοις και οι δυο πλευρές θα πρέπει να επικεντρωθούν πολύ περισσότερο στις διαπραγματεύσεις για τη μελλοντική οικονομική και εμπορική σχέση, ώστε να επιτευχθεί η καλύτερη δυνατή μακροπρόθεσμη προοπτική·

Ε. λαμβάνοντας υπόψη ότι βάσει του τροποποιημένου Πρωτοκόλλου για την Ιρλανδία/Βόρεια Ιρλανδία, το ΗΒ, αν και τρίτη χώρα, θα έχει το καθήκον να εφαρμόσει τμήματα του ενωσιακού Τελωνειακού Κώδικα, και επομένως πιθανόν να προκύψει ζήτημα σωστής ερμηνείας και υλοποίησης·

ΣΤ. λαμβάνοντας υπόψη ότι η διατύπωση «εμπορεύματα για τα οποία υφίσταται κίνδυνος να μεταφερθούν ακολούθως στην Ένωση» που χρησιμοποιείται στο άρθρο 5 του Πρωτοκόλλου για την Ιρλανδία/Βόρεια Ιρλανδία είναι ασαφής και εξαρτάται από μεταγενέστερες αποφάσεις της Μικτής Επιτροπής που δεν απαιτούν επίσημο έλεγχο από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και δεν θα ληφθούν παρά πριν από την εκπνοή της μεταβατικής περιόδου·

1. Η Επιτροπή Διεθνούς Εμπορίου καλεί την Επιτροπή Συνταγματικών Υποθέσεων, που είναι αρμόδια επί της ουσίας, να συστήσει στο Κοινοβούλιο να εγκρίνει το σχέδιο απόφασης του Συμβουλίου σχετικά με τη σύναψη της συμφωνίας για την αποχώρηση του Ηνωμένου Βασιλείου της Μεγάλης Βρετανίας και της Βόρειας Ιρλανδίας από την Ευρωπαϊκή Ένωση και την Ευρωπαϊκή Κοινότητα Ατομικής Ενέργειας.

2. Η Επιτροπή Διεθνούς Εμπορίου καλεί την Επιτροπή να διενεργεί αποτελεσματικούς ελέγχους για την εποπτεία της εφαρμογής του ενωσιακού Τελωνειακού Κώδικα από τις αρχές του ΗΒ. Επί πλέον, η Επιτροπή Διεθνούς Εμπορίου ζητεί να τηρηθεί πλήρως ενήμερη για την εφαρμογή του άρθρου 5 του Πρωτοκόλλου για την Ιρλανδία/Βόρεια Ιρλανδία και για κάθε μεταγενέστερη πρόταση απόφασης της Μικτής Επιτροπής βάσει της συγκεκριμένης διάταξης.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ

Κύριο Antonio Tajani
Πρόεδρο
Επιτροπή Συνταγματικών Υποθέσεων
ΒΡΥΞΕΛΛΕΣ

Θέμα: Συμφωνία για την αποχώρηση του Ηνωμένου Βασιλείου της Μεγάλης Βρετανίας και της Βόρειας Ιρλανδίας από την Ευρωπαϊκή Ένωση και την Ευρωπαϊκή Κοινότητα Ατομικής Ενέργειας (2018/0427(NLE))

Αξιότιμε κύριε Tajani,

Στο πλαίσιο της εν θέματι διαδικασίας, η Επιτροπή Απασχόλησης και Κοινωνικών Υποθέσεων αποφάσισε να υποβάλει γνωμοδότηση στην επιτροπή σας. Κατά τη συνεδρίασή της στις 3 Σεπτεμβρίου 2019, η επιτροπή αποφάσισε να διαβιβάσει την παρούσα γνωμοδότηση υπό μορφή επιστολής.

Η Επιτροπή Απασχόλησης και Κοινωνικών Υποθέσεων εξέτασε το ζήτημα κατά τη συνεδρίασή της στις 22 Ιανουαρίου 2020. Κατά την εν λόγω συνεδρίαση, αποφάσισε να καλέσει την Επιτροπή Συνταγματικών Υποθέσεων, που είναι αρμόδια επί της ουσίας, να συμπεριλάβει στο σχέδιο σύστασής της τις ακόλουθες προτάσεις.

Με εξαιρετική εκτίμηση,

Lucia Āuriš Nicholsonová

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

- A. λαμβάνοντας υπόψη ότι η αποχώρηση του Ηνωμένου Βασιλείου της Μεγάλης Βρετανίας και της Βόρειας Ιρλανδίας («HB») από την Ευρωπαϊκή Ένωση και την Ευρωπαϊκή Κοινότητα Ατομικής Ενέργειας («αποχώρηση») θα επηρεάσει εκατομμύρια πολίτες - τους πολίτες του HB που ζουν, ταξιδεύουν ή εργάζονται στην Ένωση και τους πολίτες της Ένωσης που ζουν, ταξιδεύουν ή εργάζονται στο HB, καθώς και άτομα που δεν είναι πολίτες της Ένωσης ή του HB· λαμβάνοντας υπόψη ότι είναι αναγκαίο να παρέχεται αμοιβαία προστασία στους πολίτες της Ένωσης και του HB, καθώς και στα αντίστοιχα μέλη των οικογενειών τους, όταν έχουν ασκήσει τα δικαιώματά τους σχετικά με την ελεύθερη κυκλοφορία των προσώπων πριν από την ημερομηνία που ορίζεται στη συμφωνία, της 19ης Οκτωβρίου 2019, για την αποχώρηση του Ηνωμένου Βασιλείου της Μεγάλης Βρετανίας και της Βόρειας Ιρλανδίας από την Ευρωπαϊκή Ένωση και την Ευρωπαϊκή Κοινότητα Ατομικής Ενέργειας («συμφωνία»)· λαμβάνοντας υπόψη ότι τα δικαιώματα όλων των πολιτών, συμπεριλαμβανομένων

εκείνων που απορρέουν από περιόδους καταβολής εισφορών κοινωνικής ασφάλισης, πρέπει να προστατεύονται πλήρως·

- B. λαμβάνοντας υπόψη ότι είναι σημαντικό να προστατεύεται το κεκτημένο της ΕΕ στο σύνολό του και ιδίως όσον αφορά την απασχόληση και τις κοινωνικές υποθέσεις, στο πλαίσιο μεταβατικών ρυθμίσεων και σε μελλοντικές συμφωνίες μεταξύ της Ένωσης και του ΗΒ·
- Γ. λαμβάνοντας υπόψη ότι η εξασφάλιση της ελεύθερης κυκλοφορίας των εργαζομένων, συμπεριλαμβανομένων των μετακινούμενων, των διασυνοριακών, των μεθοριακών και των αποσπασμένων εργαζομένων, είναι υψίστης σημασίας, και λαμβάνοντας επίσης υπόψη, στο πλαίσιο αυτό, την ιδιαίτερη κατάσταση των εργαζομένων αυτών που εργάζονται σε χώρες που γειτνιάζουν με το ΗΒ·
- Δ. λαμβάνοντας υπόψη ότι η επιτροπή EMPL εξέτασε ειδικότερα τα άρθρα 24 έως 39 της συμφωνίας και το παράρτημα 1 αυτής, καθώς και το κείμενο της πολιτικής διακήρυξης για τον καθορισμό του πλαισίου της μελλοντικής σχέσης μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του Ηνωμένου Βασιλείου, της 17ης Οκτωβρίου 2019 («πολιτική διακήρυξη»), και ιδίως τις παραγράφους 17 και 77·
1. εκφράζει την ικανοποίησή του για το γεγονός ότι η συμφωνία έχει ως στόχο να διασφαλίσει την εύτακτη αποχώρηση, προκαλώντας όσο το δυνατόν λιγότερες διαταράξεις·
  2. χαιρετίζει το γεγονός ότι τα δικαιώματα των μισθωτών και μη μισθωτών εργαζομένων κατοχυρώνονται στο κεφάλαιο 2 της συμφωνίας (άρθρα 24, 25 και 26)·
  3. εκφράζει την ικανοποίησή του για τις λεπτομερείς διατάξεις σχετικά με την αναγνώριση των επαγγελματικών προσόντων που ορίζονται στο κεφάλαιο 3 της συμφωνίας (άρθρα 27, 28 και 29)·
  4. χαιρετίζει τις λεπτομερείς διατάξεις για τον συντονισμό των συστημάτων κοινωνικής ασφάλισης στον τίτλο ΙΙΙ της συμφωνίας (άρθρα 30 έως 36), οι οποίες προστατεύουν τα δικαιώματα που απορρέουν από περιόδους καταβολής εισφορών κοινωνικής ασφάλισης·
  5. επιδοκιμάζει το γεγονός ότι το άρθρο 135 της συμφωνίας ορίζει ότι το Ηνωμένο Βασίλειο θα συνεισφέρει και θα συμμετέχει στην εκτέλεση των προϋπολογισμών της Ένωσης για τα έτη 2019 και 2020, επισημαίνει δε ότι αυτό είναι σημαντικό για τα τρέχοντα προγράμματα των ΕΚΤ, ΤΕΒΑ, EaSI και ΕΤΠ, καθώς και για τις ρυθμίσεις που πρόκειται να τα αντικαταστήσουν·
  6. επιδοκιμάζει το γεγονός ότι, σύμφωνα με το άρθρο 137 της συμφωνίας, τα προγράμματα και οι δραστηριότητες της Ένωσης για τα οποία έχουν αναληφθεί υποχρεώσεις βάσει του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου για τα έτη 2014-2020 ή προηγούμενων δημοσιονομικών προοπτικών υλοποιούνται το 2019 και το 2020 όσον αφορά το Ηνωμένο Βασίλειο βάσει του εφαρμοστέου δικαίου της Ένωσης·
  7. χαιρετίζει την πρόθεση του ΗΒ να συγχρηματοδοτήσει και να συμμετάσχει σε προγράμματα της Ένωσης, με την επιφύλαξη των όρων που καθορίζονται στις

αντίστοιχες ενωσιακές πράξεις, σε τομείς όπως η επιστήμη και η καινοτομία, η νεολαία, ο πολιτισμός και η εκπαίδευση, στο πλαίσιο της μελλοντικής σχέσης μεταξύ της Ένωσης και του ΗΒ, όπως αναφέρεται στην πολιτική διακήρυξη· εκφράζει τον προβληματισμό του για την πρόσφατη ψηφοφορία του βρετανικού κοινοβουλίου και τα σχόλια του Βρετανού Υπουργού Παιδείας, που θέτουν υπό αμφισβήτηση τη μελλοντική συμμετοχή του ΗΒ στο πρόγραμμα Erasmus· τονίζει ότι οι αιτούντες τόσο από την Ένωση όσο και από το ΗΒ θα πρέπει να ενημερωθούν αρκετά έγκαιρα σχετικά με τους όρους και τα χρονοδιαγράμματα των εν λόγω προγραμμάτων μετά τη μεταβατική περίοδο·

8. χαιρετίζει επίσης το γεγονός ότι, σύμφωνα με το άρθρο 140 της συμφωνίας, το Ηνωμένο Βασίλειο είναι υπόχρεο έναντι της Ένωσης για το μερίδιο που του αναλογεί από τις δημοσιονομικές δεσμεύσεις του προϋπολογισμού της Ένωσης και των προϋπολογισμών των αποκεντρωμένων οργανισμών της Ένωσης οι οποίες εκκρεμούν στις 31 Δεκεμβρίου 2020, καθώς και για το μερίδιο που του αναλογεί από τις αναλήψεις υποχρεώσεων οι οποίες πραγματοποιήθηκαν το 2021 επί της μεταφοράς των πιστώσεων αναλήψεων υποχρεώσεων από τον προϋπολογισμό για το 2020·
9. αναγνωρίζει τη διαγραφή, από τη συμφωνία, του σημείου 3 του παραρτήματος 4, το οποίο αφορούσε τα κοινωνικά και εργασιακά πρότυπα που συνδέονται με τον μηχανισμό «ασφαλείας»· εκφράζει την ικανοποίησή του για τη νέα λύση που βρέθηκε στο ζήτημα της Ιρλανδίας/Βόρειας Ιρλανδίας, σύμφωνα με την οποία το έδαφος της Βόρειας Ιρλανδίας πρόκειται να είναι *de jure* τμήμα της τελωνειακής επικράτειας του Ηνωμένου Βασιλείου, αλλά παραμένει *de facto* στην τελωνειακή ζώνη της Ένωσης, μέσω της εφαρμογής των δασμών της Ένωσης και των τελωνειακών κανόνων·
10. αποδοκιμάζει, ωστόσο, την απουσία οποιασδήποτε αναφοράς της συμφωνίας στα κοινωνικά και εργασιακά πρότυπα, και τη μη συμπερίληψη, στον αναθεωρημένο νόμο για τη συμφωνία αποχώρησης, της ρήτρας 34 και του παραρτήματος 4, που προέβλεπαν πρόσθετες δικονομικές εγγυήσεις για τα δικαιώματα των εργαζομένων που αποτελούν επί του παρόντος μέρος του δικαίου της Ένωσης κατά τη διάρκεια της μεταβατικής περιόδου ή της περιόδου εφαρμογής· εκφράζει επίσης τον προβληματισμό του για το γεγονός ότι, εκτός από την απαλοιφή κάθε ρητής αναφοράς στα δικαιώματα των εργαζομένων, υπάρχει πραγματική πιθανότητα τα υφιστάμενα δικαιώματα των εργαζομένων που απορρέουν από το δίκαιο της Ένωσης να μην προστατεύονται στο ΗΒ από τυχόν τροποποίηση, κατάργηση ή ανάκλησή τους στο εσωτερικό δίκαιο μετά τη λήξη της μεταβατικής περιόδου ή της περιόδου εφαρμογής, επισημαίνει δε παράλληλα τη δεδηλωμένη πρόθεση της κυβέρνησης του ΗΒ να νομοθετήσει χωριστά για την προστασία και την ενίσχυση των δικαιωμάτων των εργαζομένων στο πλαίσιο νέου νόμου για την απασχόληση· τονίζει ότι το επίπεδο προστασίας που διασφαλίζεται από νομοθετικές και κανονιστικές διατάξεις και πρακτικές δεν πρέπει να υποβαθμιστεί κάτω από το επίπεδο που προβλέπεται από τα κοινά πρότυπα τα οποία είναι εφαρμοστέα εντός της Ένωσης και του ΗΒ κατά τη λήξη της μεταβατικής περιόδου στον τομέα της εργασιακής και κοινωνικής προστασίας και όσον αφορά τα θεμελιώδη δικαιώματα στην εργασία, την υγεία και την ασφάλεια στην εργασία, τις δίκαιες συνθήκες εργασίας και τα πρότυπα απασχόλησης, τα δικαιώματα ενημέρωσης και διαβούλευσης σε επίπεδο εταιρείας και την αναδιάρθρωση· εκφράζει τον προβληματισμό του για το γεγονός ότι επί του παρόντος το Ηνωμένο Βασίλειο καταβάλλει ελάχιστες ή καμία προσπάθεια για την εφαρμογή της πρόσφατης ενωσιακής

νομοθεσίας στον τομέα της απασχόλησης και των κοινωνικών υποθέσεων, όπως η τροποποίηση της οδηγίας για την απόσπαση των εργαζομένων, της οδηγίας σχετικά με την ισορροπία μεταξύ επαγγελματικής και ιδιωτικής ζωής για γονείς και φροντιστές και της οδηγίας για διαφανείς και προβλέψιμους όρους εργασίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση·

11. εκφράζει τη δυσαρέσκειά του ιδίως για το γεγονός ότι οι περισσότερες από τις διατάξεις περί ισότιμων όρων ανταγωνισμού που περιέχονται στο πρώην παράρτημα 4 του πρωτοκόλλου για την Ιρλανδία/Βόρεια Ιρλανδία δεν θα ισχύουν για τη Βόρεια Ιρλανδία στο πλαίσιο της συμφωνίας, δημιουργώντας δυνητικό κίνδυνο για την εσωτερική αγορά της Ένωσης και την οικονομία ολόκληρης της νήσου·
12. αποδοκιμάζει επίσης την εισαγωγή του νέου υποτιμήματος (1) στη ρήτρα 26 του αναθεωρημένου νόμου για τη συμφωνία αποχώρησης, το οποίο επιτρέπει στην κυβέρνηση του ΗΒ να προσδιορίζει τις περιστάσεις υπό τις οποίες ορισμένα κατώτερα δικαστήρια θα μπορούσαν να παρεκκλίνουν από τη νομολογία του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΔΕΕ) μετά τη μεταβατική περίοδο, γεγονός που θα μπορούσε να έχει ως αποτέλεσμα τα κατώτερα δικαστήρια να μην δεσμεύονται πλέον από την πάγια ενωσιακή νομολογία του ΔΕΕ σχετικά με τα δικαιώματα των εργαζομένων που απορρέουν από το δίκαιο της Ένωσης·
13. χαιρετίζει το γεγονός ότι η Ένωση και το ΗΒ έχουν δεσμευτεί να καταλήξουν σε μελλοντική συμφωνία ελεύθερων συναλλαγών δυνάμει του άρθρου 184 της συμφωνίας·
14. επικροτεί την καθιέρωση διαλόγου μεταξύ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του κοινοβουλίου του Ηνωμένου Βασιλείου, προκειμένου οι δύο νομοθέτες να ανταλλάσσουν απόψεις και εμπειρογνωσία σε ζητήματα που σχετίζονται με την μελλοντική εταιρική σχέση· είναι της άποψης ότι, σύμφωνα με την πολιτική διακήρυξη, θα πρέπει επίσης να ενθαρρυνθεί ο διάλογος με την κοινωνία των πολιτών, και ότι σε αυτόν θα πρέπει να συμμετέχουν, ειδικότερα, οργανώσεις νέων και συνδικαλιστικές οργανώσεις που εκπροσωπούν πολίτες της Ένωσης που εργάζονται στο ΗΒ και πολίτες του ΗΒ που εργάζονται στην Ένωση·
15. τονίζει ότι οποιαδήποτε συμφωνία για τη μελλοντική σχέση πρέπει να διασφαλίζει ότι το ΗΒ σέβεται πλήρως τα κοινωνικά και εργασιακά πρότυπα της Ένωσης, προκειμένου να διασφαλίζονται ισότιμοι όροι ανοικτού και θεμιτού ανταγωνισμού, όπως επισημαίνεται στο τμήμα XIV παράγραφος 77 της πολιτικής διακήρυξης·
16. επιδοκιμάζει, συνεπώς, το γεγονός ότι η παράγραφος 77 της πολιτικής διακήρυξης περιλαμβάνει τα βασικά στοιχεία του παραρτήματος 4 της προηγούμενης έκδοσης της συμφωνίας, αλλά εκφράζει προβληματισμό για το γεγονός ότι η πολιτική διακήρυξη αποτελεί μια απλή δήλωση προθέσεων, ενώ το παράρτημα 4, ως παράρτημα του πρωτοκόλλου της προηγούμενης συμφωνίας, ήταν νομικά δεσμευτικό·
17. τονίζει και υπενθυμίζει, στο πλαίσιο αυτό, ότι οι τρεις αρχές που θα διέπουν μια μελλοντική συμφωνία ελεύθερων συναλλαγών μεταξύ της Ένωσης και του ΗΒ, δηλαδή η απουσία ποσοστώσεων, η απουσία δασμών και η απουσία ντάμπινγκ, επίσης όσον αφορά τα κοινωνικά πρότυπα και τα πρότυπα απασχόλησης, πρέπει να είναι αδιαίρετες, παροτρύνει δε τον διαπραγματευτή της Ένωσης να επαγρυπνεί ιδιαίτερα επ' αυτού κατά τη διάρκεια και σε όλα τα στάδια των διαπραγματεύσεων για τη μελλοντική σχέση μεταξύ της Ένωσης και του ΗΒ·

18. εκφράζει έντονη δυσαρέσκεια για το γεγονός ότι η κυβέρνηση του ΗΒ θέσπισε στον αναθεωρημένο νόμο για τη συμφωνία αποχώρησης τη νέα ρήτρα 33, η οποία απαγορεύει ρητά οποιαδήποτε παράταση της μεταβατικής περιόδου μετά το 2020· προειδοποιεί με έμφαση ότι η διάταξη αυτή θα μπορούσε να οδηγήσει σε αποχώρηση χωρίς συμφωνία, γεγονός που θα είχε καταστροφικές επιπτώσεις για τους πολίτες και τις εταιρείες στην Ένωση και στο ΗΒ, καθώς το χρονικό διάστημα για τη διαπραγμάτευση μιας συνολικής συμφωνίας σχετικά με τις μελλοντικές σχέσεις μεταξύ της Ένωσης και του ΗΒ είναι υπερβολικά σύντομο· καλεί επιτακτικά την κυβέρνηση του ΗΒ και το βρετανικό κοινοβούλιο να επανεξετάσουν τη θέση τους· τονίζει ότι οποιαδήποτε συμφωνία για τις μελλοντικές σχέσεις μεταξύ της Ένωσης και του ΗΒ πρέπει να περιλαμβάνει διατάξεις σχετικά με τους ισότιμους όρους ανταγωνισμού όσον αφορά τα κοινωνικά και εργασιακά πρότυπα· παροτρύνει την κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου να εφαρμόσει έναν νέο νόμο για την απασχόληση πριν από τη λήξη της μεταβατικής περιόδου, προκειμένου να αποφευχθούν τυχόν κενά, εξαιτίας των οποίων τα δικαιώματα των εργαζομένων δεν θα προστατεύονται ούτε από την ισχύουσα νομοθεσία της Ένωσης ούτε από τον βρετανικό νόμο για την απασχόληση· τονίζει ότι τα κοινωνικά και εργασιακά πρότυπα στο πλαίσιο του νόμου για την απασχόληση δεν πρέπει να είναι στατικά, αλλά να ακολουθούν άμεσα οποιαδήποτε βελτίωση των κοινωνικών και εργασιακών προτύπων στην Ευρωπαϊκή Ένωση, ώστε να διασφαλίζονται ισότιμοι όροι ανταγωνισμού μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του Ηνωμένου Βασιλείου.

Η επιτροπή EMPL καλεί, επομένως, την επιτροπή AFCO, που είναι αρμόδια επί της ουσίας, να λάβει υπόψη τη θέση της, όπως εκτίθεται ανωτέρω, και να συστήσει στο Κοινοβούλιο να εγκρίνει το σχέδιο απόφασης του Συμβουλίου σχετικά με τη σύναψη της συμφωνίας για την αποχώρηση του Ηνωμένου Βασιλείου της Μεγάλης Βρετανίας και της Βόρειας Ιρλανδίας από την Ευρωπαϊκή Ένωση και την Ευρωπαϊκή Κοινότητα Ατομικής Ενέργειας.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ, ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΤΩΝ ΤΡΟΦΙΜΩΝ

Κύριο Antonio Tajani
Πρόεδρο
Επιτροπή Συνταγματικών Υποθέσεων
ΒΡΥΞΕΛΛΕΣ

Θέμα: Γνωμοδότηση σχετικά με τη σύναψη της συμφωνίας για την αποχώρηση του Ηνωμένου Βασιλείου της Μεγάλης Βρετανίας και της Βόρειας Ιρλανδίας από την Ευρωπαϊκή Ένωση και την Ευρωπαϊκή Κοινότητα Ατομικής Ενέργειας (2018/0427(NLE))

Κύριε πρόεδρε,

Στο πλαίσιο της διεξαγόμενης διαδικασίας, ανατέθηκε στην Επιτροπή Περιβάλλοντος, Δημόσιας Υγείας και Ασφάλειας των Τροφίμων να υποβάλει γνωμοδότηση στην επιτροπή σας. Κατά τη συνεδρίασή της στις 6 Νοεμβρίου 2019, η επιτροπή αποφάσισε να διαβιβάσει την παρούσα γνωμοδότηση υπό μορφή επιστολής.

Η Επιτροπή Περιβάλλοντος, Δημόσιας Υγείας και Ασφάλειας των Τροφίμων εξέτασε το ζήτημα κατά τη συνεδρίασή της στις 21 Ιανουαρίου 2020. Κατά την εν λόγω συνεδρίαση, αποφάσισε να καλέσει την Επιτροπή Συνταγματικών Υποθέσεων, που είναι αρμόδια επί της ουσίας, να συμπεριλάβει στην πρόταση ψηφίσματός της τις ακόλουθες προτάσεις:

Με εξαιρετική εκτίμηση,

Pascal Canfin

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

1. φρονεί ότι το Brexit είναι ένα ζήτημα με σοβαρές και μακροχρόνιες επιπτώσεις τόσο για την ΕΕ όσο και για το Ηνωμένο Βασίλειο. Στο επίκεντρο των διαπραγματεύσεων και της δημόσιας συζήτησης σχετικά με την αποχώρηση του Ηνωμένου Βασιλείου βρέθηκαν ζητήματα που άπτονται της δημόσιας υγείας, της ασφάλειας των τροφίμων, καθώς και του περιβάλλοντος. Λόγω του προβληματισμού που προκαλούν τα ζητήματα αυτά, η επιτροπή ENVI παρακολουθεί εκ του σύνεγγυς τις διαπραγματεύσεις·
2. επιδοκιμάζει το γεγονός ότι βασικός στόχος της τροποποιημένης συμφωνίας αποχώρησης είναι να συνεχίσει να συμβάλλει στη διατήρηση της ειρήνης στη νήσο της Ιρλανδίας και

στον σεβασμό και τη διασφάλιση της εφαρμογής της Συμφωνίας της Μεγάλης Παρασκευής, ιδίως με την αποφυγή δημιουργίας σκληρών συνόρων και με την προστασία της οικονομίας ολόκληρης της νήσου. Η συμφωνία εγγυάται επίσης ότι η νήσος της Ιρλανδίας θα θεωρείται ενιαία περιβαλλοντική οντότητα και τα περιβαλλοντικά πρότυπα θα τηρούνται και στις δύο πλευρές των άορατων συνόρων. Κατά την άποψη της επιτροπής ENVI, αυτό είναι ιδιαίτερα αναγκαίο, καθώς στους συμφωνημένους τομείς συνεργασίας μεταξύ Βορρά και Νότου στο πλαίσιο της Συμφωνίας της Μεγάλης Παρασκευής συγκαταλέγονται οι τομείς του περιβάλλοντος και της υγείας·

3. επικροτεί την ενότητα που έχει επιδείξει η ΕΕ καθ' όλη τη διάρκεια των διαπραγματεύσεων και τις προσπάθειές της να αποφύγει τις επίσημες συνέπειες μιας αποχώρησης χωρίς συμφωνία. Εκφράζει την ικανοποίησή της για το γεγονός ότι έχει επιτευχθεί συμφωνία, αλλά σημειώνει ότι η τρέχουσα συμφωνία δεν παρέχει καμία εγγύηση για τις ρυθμίσεις που θα διέπουν τη μελλοντική σχέση μεταξύ του Ηνωμένου Βασιλείου – εξαιρουμένης της Βόρειας Ιρλανδίας – και της ΕΕ των 27 στο τέλος της μεταβατικής περιόδου στις 31 Δεκεμβρίου 2020. Υπάρχουν με περιθώρια για μια παράταση της μεταβατικής περιόδου, η κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου πρέπει ωστόσο να υποβάλει σχετικό αίτημα έως τα τέλη του Ιουνίου 2020·
4. επισημαίνει ότι, με την κατάργηση του μηχανισμού ασφαλείας σε ολόκληρο το Ηνωμένο Βασίλειο, έπαψαν επίσης να ισχύουν οι σχετικές δεσμευτικές διατάξεις για το περιβάλλον· σημειώνει ειδικότερα ότι δεν ισχύουν πλέον οι ρήτρες μη υποβάθμισης σε θέματα προστασίας του περιβάλλοντος. Οι από μακρού καθιερωμένες περιβαλλοντικές αρχές της ΕΕ, όπως η αρχή της προφύλαξης ή η αρχή «ο ρυπαίνων πληρώνει», δεν περιλαμβάνονται πλέον στο αναθεωρημένο πρωτόκολλο·
5. [σημειώνει ότι] ο μηχανισμός ασφαλείας για το σύνολο του Ηνωμένου Βασιλείου υποχρέωσε επίσης την ΕΕ και το Ηνωμένο Βασίλειο να λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα για να ανταποκρίνονται στις αντίστοιχες δεσμεύσεις που έχουν αναλάβει στο πλαίσιο διεθνών συμφωνιών για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής, συμπεριλαμβανομένων των συμφωνιών που εφαρμόζουν τη σύμβαση-πλαίσιο των Ηνωμένων Εθνών για την αλλαγή του κλίματος (UNFCCC), όπως η Συμφωνία του Παρισιού του 2015. Το αναθεωρημένο πρωτόκολλο, σε αντίθεση με την πολιτική διακήρυξη, δεν περιέχει πλέον αναφορά στη Συμφωνία του Παρισιού·
6. [σημειώνει] επιπλέον [ότι] το αρχικό πρωτόκολλο όριζε ότι το Ηνωμένο Βασίλειο θα πρέπει να εφαρμόζει ένα σύστημα τιμολόγησης των ανθρακούχων εκπομπών που θα έχει τουλάχιστον την ίδια αποτελεσματικότητα και εμβέλεια με το σύστημα εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπών της ΕΕ, περιείχε δε μια διάταξη που απαιτούσε από το Ηνωμένο Βασίλειο να εφαρμόσει ένα διαφανές σύστημα για την αποτελεσματική εκ των έσω παρακολούθηση, την υποβολή εκθέσεων, την εποπτεία και τον έλεγχο τήρησης των υποχρεώσεων του από έναν ανεξάρτητο και επαρκώς χρηματοδοτούμενο φορέα. Οι διατάξεις αυτές έχουν πλέον αφαιρεθεί·
7. επισημαίνει επίσης ότι, στην πρώτη έκδοσή του, το πρωτόκολλο προέβλεπε μια μικτή επιτροπή, αποτελούμενη από αντιπροσώπους της ΕΕ και του Ηνωμένου Βασιλείου και αρμόδια για την εφαρμογή της συμφωνίας, θα εξουσιοδοτείτο να εκδίδει αποφάσεις, με τις οποίες θα καθορίζονται ελάχιστες δεσμεύσεις για τη μείωση των εθνικών εκπομπών ορισμένων ατμοσφαιρικών ρύπων, η μέγιστη περιεκτικότητα σε θείο των καυσίμων

πλοίων και βέλτιστες διαθέσιμες τεχνικές, συμπεριλαμβανομένων των οριακών τιμών εκπομπών, σε σχέση με τις βιομηχανικές εκπομπές. Σε περίπτωση διαφορών σχετικά με την ερμηνεία και την εφαρμογή των περιβαλλοντικών διατάξεων, η μικτή επιτροπή θα μπορούσε να συνεχίσει να επιλαμβάνεται του θέματος. Οι διατάξεις αυτές δεν ισχύουν πλέον·

8. διαπιστώνει επίσης ότι το τμήμα της αναθεωρημένης πολιτικής διακήρυξης σχετικά με τους ισότιμους όρους ανταγωνισμού, το οποίο αποσκοπεί στην αποφυγή του αθέμιτου ανταγωνισμού, χρησιμοποιεί πλέον αυστηρότερη γλώσσα όσον αφορά την τήρηση των κοινών αυστηρών προτύπων που θα ισχύουν στην ΕΕ και το Ηνωμένο Βασίλειο κατά τη λήξη της μεταβατικής περιόδου, και όσον αφορά τη διατήρηση, μεταξύ άλλων, περιβαλλοντικών προτύπων υψηλού επιπέδου. Δεδομένου του μη δεσμευτικού χαρακτήρα της πολιτικής διακήρυξης και της δυνατότητας του ΗΒ να επιλέξει να συνάψει στο μέλλον εμπορικές συμφωνίες με τρίτες χώρες με λιγότερο αυστηρά πρότυπα, η ΕΕ και το Ηνωμένο Βασίλειο θα χρειαστεί να εξασφαλίσουν ότι αυτά τα αυστηρά πρότυπα θα διατηρηθούν και στο μέλλον· επισημαίνει ότι η κύρωση οποιασδήποτε μελλοντικής συμφωνίας ελεύθερων συναλλαγών με το Ηνωμένο Βασίλειο θα απαιτήσει τη θέσπιση αυστηρών διατάξεων περί ισότιμων όρων ανταγωνισμού, οι οποίες θα εξεταστούν διεξοδικά από την επιτροπή ENVI·
9. τάσσεται υπέρ μιας όσον το δυνατόν στενότερης συνεργασίας μεταξύ της ΕΕ και του Ηνωμένου Βασιλείου στην πολιτική για το κλίμα, γεγονός που, στην καλύτερη δυνατή περίπτωση, σημαίνει ότι, και στο μέλλον, το Ηνωμένο Βασίλειο θα πρέπει να συμμετέχει σε όλα τα μέσα πολιτικής στον συγκεκριμένο τομέα·
10. ζητεί, ειδικότερα, να ληφθούν στοχευμένα μέτρα προκειμένου να διασφαλιστεί η συνεχής και ταχείας πρόσβαση των ασθενών σε ασφαλή φάρμακα και ιατροτεχνολογικά προϊόντα, καθώς και ο ασφαλής και συνεχής εφοδιασμός με ραδιοϊσότοπα. Μεριμνώντας για την ασφάλεια των ασθενών, η ΕΕ και το Ηνωμένο Βασίλειο θα πρέπει να εργαστούν για την αμοιβαία αναγνώριση των επαγγελματικών προσόντων, ώστε να εξασφαλιστεί η κινητικότητα των επαγγελματιών του ιατρικού τομέα.

Η επιτροπή ENVI φρονεί ότι είναι εξαιρετικά σημαντικό να ληφθούν δεόντως υπόψη οι απόψεις και οι προβληματισμοί της και, επομένως, ζητεί από την επιτροπή AFCO, που είναι αρμόδια επί της ουσίας, να λάβει υπόψη τη θέση της, όπως εκτίθεται ανωτέρω.

Η επιτροπή ENVI καλεί την επιτροπή AFCO, που είναι αρμόδια επί της ουσίας, να συστήσει στο Κοινοβούλιο να εγκρίνει το σχέδιο απόφασης του Συμβουλίου σχετικά με τη σύναψη της συμφωνίας για την αποχώρηση του Ηνωμένου Βασιλείου της Μεγάλης Βρετανίας και της Βόρειας Ιρλανδίας από την Ευρωπαϊκή Ένωση και την Ευρωπαϊκή Κοινότητα Ατομικής Ενέργειας.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΗΣ ΑΓΟΡΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΩΝ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΩΝ

Κύριο Antonio Tajani
Πρόεδρο
Επιτροπή Συνταγματικών Υποθέσεων
PHS 08B043
ΒΡΥΞΕΛΛΕΣ

Θέμα: Γνωμοδότηση σχετικά με τη σύναψη της συμφωνίας για την αποχώρηση του Ηνωμένου Βασιλείου της Μεγάλης Βρετανίας και της Βόρειας Ιρλανδίας από την Ευρωπαϊκή Ένωση και την Ευρωπαϊκή Κοινότητα Ατομικής Ενέργειας ((2018/0427(NLE))

Κύριε πρόεδρε,

Στο πλαίσιο της διεξαγόμενης διαδικασίας, η Επιτροπή Εσωτερικής Αγοράς και Προστασίας των Καταναλωτών ανέλαβε να υποβάλει γνωμοδότηση υπό μορφήν επιστολής στην επιτροπή σας.

Η Επιτροπή Εσωτερικής Αγοράς και Προστασίας των Καταναλωτών εξέτασε το ζήτημα κατά τη συνεδρίασή της στις 4 Δεκεμβρίου 2019. Κατά την εν λόγω συνεδρίαση¹, αποφάσισε να ζητήσει από την Επιτροπή Συνταγματικών Υποθέσεων, που είναι αρμόδια επί της ουσίας, να συμπεριλάβει στην πρόταση ψηφίσματός της τις ακόλουθες προτάσεις.

Με εξαιρετική εκτίμηση,

Petra De Sutter MD, PhD
Πρόεδρος

---

¹ Οι ακόλουθοι βουλευτές ήταν παρόντες κατά την τελική ψηφοφορία : Pierre Karleskind (ασκών την προεδρία), Róza Thun und Hohenstein (αντιπρόεδρος), Maria Manuel Leitão Marques (αντιπρόεδρος), Petra De Sutter (συντάκτρια γνωμοδότησης), Adam Bielan, Carlo Fidanza, Alex Agius Saliba, Clara Aguilera, Andrus Ansip, Pablo Arias Echeverría, Pascal Arimont, Άννα-Μισέλ Ασημακοπούλου, Alessandra Basso, Brando Benifei, Adam Bielan, Hynek Blaško, Biljana Borzan, Vlad-Marius Botoș, Markus Buchheit, Dita Charanzová, David Cormand, Dinesh Dhamija, Carlo Fidanza, Evelyne Gebhardt, Alexandra Geese, Svenja Hahn, Virginie Joron, Eugen Jurzyca, Arba Kokalari, Marcel Kolaja, John Longworth, Morten Løkkegaard, Adriana Maldonado López, Leszek Miller, Dan-Ștefan Motreanu, Anne-Sophie Pelletier, Jiří Pospíšil, Christel Schaldemose, Tomislav Sokol, Edina Tóth, Kim Van Sparrentak, Marion Walsmann και Ivan Štefanec.

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Εσωτερική αγορά

1. υπενθυμίζει ότι η ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων εντός της ενιαίας αγοράς διασφαλίζεται από την Τελωνειακή Ένωση και τους κανόνες για την εναρμόνιση και την αμοιβαία αναγνώριση των προϊόντων, καθώς και από τη νομολογία του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης· ως εκ τούτου, η εποπτεία της αγοράς και οι αυστηρές προδιαγραφές προϊόντων αποτελούν θεμελιώδη και αναντικατάστατη συνιστώσα κάθε μελλοντικής σχέσης με το Ηνωμένο Βασίλειο, ώστε να εξασφαλιστούν οι ισότιμοι όροι ανταγωνισμού για τις επιχειρήσεις της ΕΕ και η επαρκής προστασία των καταναλωτών της ΕΕ·
2. επιμένει ότι οι επιχειρησιακές διαδικασίες που πρόκειται να θεσπιστούν κατά τη διάρκεια του μεταβατικού καθεστώτος πρέπει να αποσκοπούν στη διατήρηση των κανόνων της εσωτερικής αγοράς αγαθών της Ένωσης και της Τελωνειακής Ένωσης· είναι, συνεπώς, υψίστης σημασίας η διασφάλιση της συμμόρφωσης των αγαθών με τους κανόνες της ενιαίας αγοράς·
3. επισημαίνει με ικανοποίηση ότι, σε γενικές γραμμές, η συμφωνία διατηρεί σε ισχύ τις θεμελιώδεις αρχές σχετικά με την ελεύθερη κυκλοφορία των υπηρεσιών, καθώς και τη θέσπιση και αναγνώριση επαγγελματικών προσόντων κατά τη διάρκεια της μεταβατικής περιόδου, προκειμένου να αποφευχθούν διαταραχές στη λειτουργία της ενιαίας αγοράς·
4. στο πλαίσιο αυτό, υπενθυμίζει ειδικότερα ότι, σύμφωνα με το άρθρο 25 της συμφωνίας, οι αυτοαπασχολούμενοι απολαμβάνουν, υπό ορισμένους περιορισμούς, των δικαιωμάτων της ελευθερίας εγκατάστασης και της ελευθερίας παροχής υπηρεσιών που κατοχυρώνονται στη Συνθήκη· το δικαίωμα άσκησης επαγγέλματος κατοχυρώνεται στο άρθρο 27 της συμφωνίας, δεδομένου ότι η αναγνώριση επαγγελματικών προσόντων πριν από τη λήξη της μεταβατικής περιόδου, εφόσον πραγματοποιείται σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις της οδηγίας για τα επαγγελματικά προσόντα ή της οδηγίας για την εγκατάσταση των δικηγόρων, θα εξακολουθήσει να παράγει έννομα αποτελέσματα· προκειμένου να διευκολυνθεί η εφαρμογή των εν λόγω διατάξεων στην πράξη, στο άρθρο 29 της συμφωνίας προβλέπεται η διοικητική συνεργασία για την αναγνώριση των επαγγελματικών προσόντων·
5. επικροτεί το γεγονός ότι η συμφωνία αποσαφηνίζει τους εφαρμοστέους κανόνες για τις διαδικασίες σύναψης δημόσιων συμβάσεων που κινήθηκαν πριν από τη λήξη της μεταβατικής περιόδου και δεν ολοκληρώθηκαν εντός της μεταβατικής περιόδου, μεταξύ άλλων όσον αφορά τα διορθωτικά μέτρα·

Πολιτική καταναλωτών

6. επισημαίνει ότι τα δικαιώματα των καταναλωτών που απορρέουν από τη νομοθεσία της ΕΕ και άλλους σχετικούς κανόνες της ΕΕ ισχύουν πλήρως κατά τη διάρκεια της μεταβατικής περιόδου και τονίζει ότι, παρά το γεγονός ότι η κατάσταση δεν θα πρέπει να αλλάξει για τους καταναλωτές και τους εμπόρους, οι οποίοι θα πρέπει να έχουν τα ίδια δικαιώματα και υποχρεώσεις κατά τη μεταβατική περίοδο, είναι σημαντικό οι καταναλωτές να ενημερώνονται επαρκώς εάν προβαίνουν σε αγορές στο Ηνωμένο

Βασίλειο ή από έμπορο του Ηνωμένου Βασιλείου·

Τελωνεία

7. θεωρεί ότι, συνεπεία της αποχώρησης του Ηνωμένου Βασιλείου από την Τελωνειακή Ένωση, θα μπορούσαν να σημειωθούν εντάσεις στο εμπόριο και στις αλυσίδες εφοδιασμού των εταιρειών· πιστεύει ότι θα πρέπει να αποφευχθούν σοβαρές διαταραχές στη ροή των εμπορευμάτων· επισημαίνει ότι η διαδικασία ετοιμότητας που πραγματοποιήθηκε από τα 27 κράτη μέλη της ΕΕ με την υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής θα πρέπει να αξιολογηθεί ενδελεχώς, να ενισχυθεί και ενδεχομένως να χρηματοδοτηθεί περαιτέρω, έτσι ώστε να καταστεί προτεραιότητα στο πλαίσιο της διαδικασίας του Brexit·
8. χαιρετίζει ως βήμα προόδου τις διατάξεις που αποσκοπούν στη διευκόλυνση της κυκλοφορίας μέσω της Μεγάλης Βρετανίας των εμπορευμάτων υπό διαμετακόμιση μεταξύ δύο σημείων που ανήκουν στην Τελωνειακή Ένωση·

Πρωτόκολλο σχετικά με την Ιρλανδία/Βόρεια Ιρλανδία

9. σημειώνει ότι εξακολουθεί να υπάρχει μεγάλη αβεβαιότητα σχετικά με τις συγκεκριμένες ρυθμίσεις που θα στηρίξουν τη λειτουργία της συμφωνίας να παραμείνει η Βόρεια Ιρλανδία στο πλαίσιο της Τελωνειακής Ένωσης (καθώς και στο πλαίσιο των κανόνων της ενιαίας αγοράς) όσον αφορά τα εμπορεύματα και τα γεωργικά προϊόντα· οι περισσότερες από αυτές τις ρυθμίσεις θα πρέπει να καθοριστούν από Μεικτή Επιτροπή· πρέπει να καταβληθούν όλες οι δυνατές προσπάθειες για να διασφαλιστεί ότι οι διαδικασίες και οι έλεγχοι που τίθενται σε εφαρμογή από τη Μεικτή Επιτροπή επιτρέπουν τον αποτελεσματικό εντοπισμό, μεταξύ των εμπορευμάτων που μεταφέρονται από τη Μεγάλη Βρετανία στη Βόρεια Ιρλανδία, εκείνων που ορίζονται ως «εμπορεύματα που υπάρχει κίνδυνος να μεταφερθούν ακολούθως στην Ένωση»· η σημασία της ορθής ταυτοποίησης των εμπορευμάτων που ανήκουν στην κατηγορία αυτή έγκειται στο γεγονός ότι θα υπόκεινται στους δασμούς της ΕΕ, τους ειδικούς φόρους κατανάλωσης ή τον ΦΠΑ και ότι θα πρέπει να συμμορφώνονται με τους κανόνες της ενιαίας αγοράς·
10. υποστηρίζει ότι, εάν ανατεθεί στο Ηνωμένο Βασίλειο η είσπραξη των ιδίων πόρων του προϋπολογισμού της Ένωσης που θα έπρεπε να επιστραφούν στην Ένωση, ένα φυσικό μέτρο προστασίας των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης θα ήταν να τεθεί σε εφαρμογή ένας κατάλληλος μηχανισμός εποπτείας της ορθής εφαρμογής της διαδικασίας για τον εντοπισμό εμπορευμάτων «που υπάρχει κίνδυνος να μεταφερθούν ακολούθως στην Ένωση»· οι ρυθμίσεις πρέπει να εγγυώνται ότι οι έλεγχοι των γεωργικών προϊόντων και των τροφίμων - π.χ. φυτοϋγειονομικοί έλεγχοι - δεν θα είναι λιγότερο αυστηροί σε σχέση με τους ελέγχους που πραγματοποιούνται σε οποιοδήποτε σημείο εισόδου σε κράτος μέλος της ΕΕ· ομοίως, η συμμόρφωση με τους κανόνες και τους κανονισμούς της ενιαίας αγοράς δεν θα πρέπει να αφήνει περιθώρια για νομικά κενά· οι επιχειρήσεις δεν θα πρέπει να έχουν τη δυνατότητα να αποκομίζουν κέρδη από την εκτροπή των δραστηριοτήτων σε τόπους, στους οποίους θα μπορούσαν να αποφευχθούν οι τυποποιημένες κανονιστικές υποχρεώσεις·
11. τονίζει ότι θα πρέπει να διασφαλιστεί ότι το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο θα μπορεί να ασκεί κατάλληλο έλεγχο της συνοχής και της ευθυγράμμισης των ρυθμίσεων που

θεσπίζει η Μεικτή Επιτροπή, καθώς και ότι οι προτεινόμενες λύσεις θα είναι αποτελεσματικές.

Ως εκ τούτου, η επιτροπή IMCO καλεί την επιτροπή AFCO, που είναι αρμόδια επί της ουσίας, να συστήσει στο Κοινοβούλιο να εγκρίνει το σχέδιο απόφασης του Συμβουλίου σχετικά με τη σύναψη της συμφωνίας για την αποχώρηση του Ηνωμένου Βασιλείου της Μεγάλης Βρετανίας και της Βόρειας Ιρλανδίας από την Ευρωπαϊκή Ένωση και την Ευρωπαϊκή Κοινότητα Ατομικής Ενέργειας (2018/0427(NLE)).

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ ΚΑΙ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

Κύριο Antonio Tajani
Πρόεδρο
Επιτροπή Συνταγματικών Υποθέσεων
ΒΡΥΞΕΛΛΕΣ

Θέμα: **Συμφωνία για την αποχώρηση του Ηνωμένου Βασιλείου της Μεγάλης Βρετανίας και της Βόρειας Ιρλανδίας από την Ευρωπαϊκή Ένωση και την Ευρωπαϊκή Κοινότητα Ατομικής Ενέργειας (2018/0427(NLE))**

Κύριε Πρόεδρε,

Σύμφωνα με τη σύσταση της Διάσκεψης των Προέδρων της 7ης Φεβρουαρίου 2019, η Επιτροπή Μεταφορών και Τουρισμού αποφάσισε να ζητήσει την εφαρμογή του άρθρου 56 (1) προκειμένου να υποβάλει γνωμοδότηση στην Επιτροπή Συνταγματικών Υποθέσεων με τη μορφή της παρούσας επιστολής.

Η Επιτροπή Μεταφορών και Τουρισμού διατυπώνει τις ακόλουθες παρατηρήσεις:

1. υπενθυμίζει τη σημασία του τομέα των μεταφορών για την ανάπτυξη και την απασχόληση· τονίζει ότι η μεικτή επιτροπή, η οποία συστάθηκε με τη συμφωνία αποχώρησης, εξετάζει την άνευ όρων απαίτηση αμοιβαιότητας όσον αφορά την αμοιβαία πρόσβαση στις αγορές μεταφορών, ιδίως στους τομείς των αεροπορικών, των σιδηροδρομικών, των οδικών και των θαλάσσιων μεταφορών, με πλήρη σεβασμό των δικαιωμάτων των επιβατών της ΕΕ, της ελεύθερης κυκλοφορίας των προσώπων, των αγαθών και των υπηρεσιών·
2. τονίζει την ανάγκη σύναψης συμφωνιών προκειμένου να διασφαλιστεί η συνέχεια των υπηρεσιών μεταφορών μεταξύ της ΕΕ και του Ηνωμένου Βασιλείου·
3. υπογραμμίζει την ανάγκη να εξασφαλιστεί η συνεχής χρηματοδότηση των από κοινού συμφωνηθέντων έργων υποδομής, ιδίως στο πλαίσιο του ΔΕΔ-Μ, του μηχανισμού «Συνδέοντας την Ευρώπη» και του ΕΕΟ, καθώς και των κοινών τεχνολογικών πρωτοβουλιών όπως οι Clean Sky I και II, και θεωρεί ότι έχει ζωτική σημασία να τηρήσει το Ηνωμένο Βασίλειο πλήρως τις οικονομικές δεσμεύσεις και υποχρεώσεις του, ακόμη και αν αυτές υπερβαίνουν τη διάρκεια της προσχώρησής του στην ΕΕ.

Λαμβάνοντας υπόψη τις ανωτέρω παρατηρήσεις, η Επιτροπή Μεταφορών και Τουρισμού συνιστά στην Επιτροπή Συνταγματικών Υποθέσεων να εγκρίνει την κύρωση της συμφωνίας για την αποχώρηση του Ηνωμένου Βασιλείου από την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Με εξαιρετική εκτίμηση,

((υπογραφή)) [Karima Delli]

Κοινοποίηση: D. Sassoli, Πρόεδρος
Α. Tajani, Πρόεδρος ΔΠΕ
Νομοθετικός Συντονισμός

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΓΕΩΡΓΙΑΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΗΣ ΥΠΑΙΘΡΟΥ

Κύριο Antonio Tajani
Πρόεδρο
Επιτροπή Συνταγματικών Υποθέσεων
ΒΡΥΞΕΛΛΕΣ

Θέμα: Γνωμοδότηση σχετικά με την πρόταση απόφασης του Συμβουλίου για τη σύναψη της συμφωνίας για την αποχώρηση του Ηνωμένου Βασιλείου της Μεγάλης Βρετανίας και της Βόρειας Ιρλανδίας από την Ευρωπαϊκή Ένωση και την Ευρωπαϊκή Κοινότητα Ατομικής Ενέργειας (COM(2019/0194)· COM(2018/0841)· COM(2018/0834)· COM(2018/0833) – C9-0148/2019 – 2018/0427(NLE))

Αξιότιμε κύριε Tajani,

Η Επιτροπή Γεωργίας και Ανάπτυξης της Υπαίθρου εξέτασε το ζήτημα κατά τη συνεδρίασή της στις 22 Ιανουαρίου 2020. Κατά την εν λόγω συνεδρίαση¹, αποφάσισε ομόφωνα να καλέσει την Επιτροπή Συνταγματικών Υποθέσεων, που είναι αρμόδια επί της ουσίας, να συμπεριλάβει στη σύστασή της τις ακόλουθες προτάσεις.

Με εξαιρετική εκτίμηση,

(υπογραφή) Norbert Lins

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Η επιτροπή AGRI επιθυμεί να υπογραμμίσει τα ακόλουθα βασικά σημεία όσον αφορά τον αντίκτυπο του Brexit στον γεωργικό τομέα της ΕΕ καθώς και τις λύσεις που προτείνονται στη συμφωνία αποχώρησης και την πολιτική διακήρυξη.

1. Όσον αφορά τη γεωργική πολιτική καθαυτή, η αποχώρηση του Ηνωμένου Βασιλείου (ΗΒ) δεν φαίνεται να θέτει ανυπέβλητα προβλήματα, δεδομένου ότι η εφαρμογή των μηχανισμών και των πληρωμών της ΚΓΠ στο ΗΒ μπορεί να διακοπεί σχετικά εύκολα. Το γεγονός ότι η λήξη της μεταβατικής περιόδου που προβλέπεται στη συμφωνία

---

¹ Ήσαν παρόντες κατά την τελική ψηφοφορία οι βουλευτές: Norbert Lins (πρόεδρος), Mairead McGuinness (συντάκτρια γνωμοδότησης), Álvaro Amaro, Franc Bogovič, Daniel Buda, Herbert Dorfmann, Balázs Hidvéghi, Peter Jahr, Marlene Mortler, Anne Sander, Simone Schmiedbauer, Juan Ignacio Zoido Álvarez, Clara Aguilera, Eric Andrieu, Attila Ara-Kovács, Carmen Avram, Adrian-Dragoș Benea, Isabel Carvalhais, Paolo De Castro, Juozas Olekas, Massimiliano Smeriglio, Atidzhe Alieva-Veli, Asger Christensen, Jérémy Decerle, Martin Hlaváček, Elsi Katainen, Ulrike Müller, Sheila Ritchie, Mara Bizzotto, Angelo Ciocca, Ivan David, Gilles Lebreton, Maxette Pirbakas, Benoît Biteau, Martin Häusling, Pär Holmgren, Bronis Ropė, Sarah Wiener, Mazaly Aguilar, Krzysztof Jurgiel, Zbigniew Kuźmiuk, Bert-Jan Ruissen, Veronika Vrecionová, Luke Ming Flanagan, Πέτρος Κόκκαλης, Dino Giarrusso, Ivan Vilibor Sinčić

αποχώρησης συμπίπτει με τη λήξη του τρέχοντος ΠΔΠ (2014-2020) διευκολύνει συναφώς τα πράγματα·

2. Ωστόσο, επιθυμούμε να τονίσουμε ότι τυχόν παράταση της μεταβατικής περιόδου θα πρέπει να συνοδευτεί από τη θέσπιση κατάλληλων δημοσιονομικών ρυθμίσεων και την εκκαθάριση των λογαριασμών κατά τη λήξη της περιόδου αυτής, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο άρθρο 132 της συμφωνίας, παρά το γεγονός ότι το ΗΒ θα θεωρείται τρίτη χώρα στο πλαίσιο του ΠΔΠ από το έτος 2021·
3. Η συνεχής προστασία στο ΗΒ των πολυάριθμων (άνω των 3 000) ενδείξεων γεωγραφικής προέλευσης που ισχύουν για τα γεωργικά προϊόντα, τα τρόφιμα και τα ποτά που προέρχονται από την ΕΕ έχει αποτελέσει διαρκή πηγή ανησυχίας για την επιτροπή AGRI καθ' όλη τη διάρκεια των διαπραγματεύσεων για τη συμφωνία. Στη συνάρτηση αυτή, η επιτροπή εκφράζει την ικανοποίησή της για το γεγονός ότι με το ισχύον κείμενο κατοχυρώνεται η προστασία των ενδείξεων γεωγραφικής προέλευσης της ΕΕ στη Βόρεια Ιρλανδία καθώς και η προστασία των ενδείξεων γεωγραφικής προέλευσης της ΕΕ που θα εγκριθούν μέχρι τη λήξη της μεταβατικής περιόδου σε άλλες περιοχές του ΗΒ·
4. Επιθυμούμε να υπογραμμίσουμε πόσο σημαντική είναι η διατήρηση της προστασίας αυτής στο πλαίσιο των συμφωνιών που διέπουν τη μελλοντική σχέση. Εξάλλου, οι συμφωνίες αυτές δεν πρέπει να καλύπτουν μόνο όλες τις υφιστάμενες ενδείξεις γεωγραφικής προέλευσης της ΕΕ, αλλά πρέπει, κατά την άποψή μας, να συμπεριλαμβάνουν και διμερείς μηχανισμούς συνεργασίας για την αμοιβαία αναγνώριση από το ΗΒ και την ΕΕ-27 νέων ενδείξεων που θα εγκριθούν μετά τη μεταβατική περίοδο και, ενδεχομένως, σε περίπτωση που το πρωτόκολλο για την Ιρλανδία/Βόρεια Ιρλανδία σύμφωνα με το οικείο άρθρο 18 παύσει να ισχύει·
5. Έχουμε πλήρη επίγνωση ότι το ζήτημα της Ιρλανδίας και της Βόρειας Ιρλανδίας έχει αντίκτυπο που υπερβαίνει τον γεωργικό τομέα. Ωστόσο, λόγω της σημασίας των δασμολογικών και μη δασμολογικών φραγμών στον γεωργικό τομέα, του γεγονότος ότι οι γεωργικές αγορές της Ιρλανδίας και της Βόρειας Ιρλανδίας χαρακτηρίζονται από υψηλό βαθμό ολοκλήρωσης και αλληλεξάρτησης καθώς και της συνεχούς κυκλοφορίας μεταξύ των δύο χωρών, ζώντων ζώων, τελικών προϊόντων και προϊόντων που χρήζουν περαιτέρω επεξεργασίας, ο απρόσκοπτος χειρισμός του ζητήματος αυτού έχει ιδιαίτερη σημασία για τον εν λόγω κλάδο. Στο πλαίσιο αυτό, η επιτροπή AGRI επικροτεί τη διατήρηση της ισχύουσας κατάστασης, των αόρατων συνόρων που υφίστανται σήμερα και της συνεργασίας Βορρά-Νότου στη νήσο της Ιρλανδίας, που προβλέπονται στη Συμφωνία της Μεγάλης Παρασκευής, υπό την προϋπόθεση ότι θα υπάρξει η δημοκρατική συγκατάθεση που αναφέρεται στο άρθρο 18 του πρωτοκόλλου για την Ιρλανδία/Βόρεια Ιρλανδία·
6. Ταυτόχρονα, επιθυμούμε να τονίσουμε ότι είναι απολύτως απαραίτητο να διασφαλιστεί η ορθή εφαρμογή του πρωτοκόλλου, ούτως ώστε όχι μόνο να διατηρηθεί η προαναφερθείσα υφιστάμενη κατάσταση, αλλά και να αποτραπεί η δημιουργία κενών στη δασμολογικού και μη δασμολογικού χαρακτήρα προστασία της ΕΕ. Καθοριστική σημασία θα έχει στην οριστικοποίηση των συμφωνιών βάσει του πρωτοκόλλου η εργασία της κοινής επιτροπής. Οι δύο αυτοί στόχοι θα πρέπει επίσης να αποτυπώνονται και να πραγματώνονται μέσω συμφωνιών για τη μελλοντική σχέση σε περίπτωση που το πρωτόκολλο παύσει να ισχύει σύμφωνα με το άρθρο 18·

7. Τα κύρια προβλήματα που τίθενται από το Brexit στον γεωργικό τομέα αφορούν το εμπόριο. Τα γεωργικά και αγροδιατροφικά προϊόντα είναι εκείνα που απολαμβάνουν τα υψηλότερα επίπεδα δασμολογικής και μη δασμολογικής προστασίας στην ΕΕ, πράγμα που ισχύει στις περισσότερες χώρες του κόσμου, και που θα ισχύσει και στην περίπτωση του ΗΒ. Ο τομέας αυτός θα πληγεί περισσότερο από την αποχώρηση του ΗΒ από την τελωνειακή ένωση και την εσωτερική αγορά κατά τη λήξη της μεταβατικής περιόδου, καθόσον μάλιστα οι επίμαχες εμπορικές συναλλαγές είναι υψηλές. Με βάση τις τρέχουσες εμπορικές ροές, το ΗΒ μπορεί να καταστεί μετά το Brexit ο κύριος εμπορικός εταίρος της ΕΕ-27 στον αγροδιατροφικό τομέα όσον αφορά τόσο τις εξαγωγές όσο και τις εισαγωγές.
8. Επιθυμούμε συνεπώς να τονίσουμε ότι εάν η συμφωνία τεθεί σε ισχύ, είναι καθοριστικής σημασίας να αξιοποιηθεί η μεταβατική περίοδος προκειμένου να συμφωνηθούν λεπτομερείς ρυθμίσεις για τη δημιουργία μιας ζώνης ελεύθερων συναλλαγών, όπως προβλέπεται στην πολιτική διακήρυξη. Εάν αυτό δεν συμβεί, ο γεωργικός τομέας θα αντιμετωπίσει συνθήκες πραγματικής καταστροφής σε όρους διμερούς εμπορίου, όπου το ΗΒ και η ΕΕ-27, θα συναλλάσσονται βάσει των κανόνων του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου, χωρίς να έχουν προτιμησιακή πρόσβαση στις αντίστοιχες αγορές τους, υπάρχει δε πιθανότητα να καταστούν τα ρυθμιστικά τους πλαίσια μη συμβατά μεταξύ τους. Επιθυμούμε να υπογραμμίσουμε με έμφαση ότι, από τη σκοπιά της επιτροπής AGRI, πρέπει να καταβληθεί κάθε δυνατή προσπάθεια για την αποφυγή ενός τέτοιου σεναρίου. Εφόσον αυτό δεν καταστεί δυνατό, η επιτροπή AGRI θα ζητήσει επείγοντως από την Επιτροπή να διαθέσει επαρκείς πόρους για να αμβλύνει τις συνέπειες για τους γεωργούς και τις αγροδιατροφικές επιχειρήσεις σε περίπτωση ενός επισφαλούς αποτελέσματος κατά τη λήξη της μεταβατικής περιόδου, όπως ακριβώς έχει σχεδιαστεί σε περίπτωση μη επικύρωσης της συμφωνίας αποχώρησης.
9. Η νέα εθνική γεωργική πολιτική που θα εφαρμόσει το ΗΒ μετά την αποχώρησή του από την ΕΕ και οι νέες εμπορικές συμφωνίες που θα συνάψει με άλλες τρίτες χώρες θα ασκήσουν αποφασιστική επιρροή στον τομέα αυτό. Αυτές ωστόσο υπερβαίνουν το αντικείμενο της παρούσας γνωμοδότησης σχετικά με τη συμφωνία.
10. Η επιτροπή AGRI υποστηρίζει συνεπώς ένθερμα τη συμφωνία αποχώρησης, που συμφωνήθηκε μεταξύ των διαπραγματευτών της ΕΕ και του ΗΒ και παραπέμπεται στο Κοινοβούλιο για έγκριση, και ευελπιστεί ότι η έναρξη ισχύος της συμφωνίας και η ορθή εφαρμογή της θα λειάνουν το έδαφος για την επίτευξη συμφωνιών για τη μελλοντική σχέση οι οποίες θα διαφυλάξουν, στον μεγαλύτερο δυνατό βαθμό, τα γεωργικά συμφέροντα της ΕΕ στον γεωργικό τομέα.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΝΟΜΙΚΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ

Κύριο Antonio Tajani
Πρόεδρο
Επιτροπή Συνταγματικών Υποθέσεων
ΒΡΥΞΕΛΛΕΣ

Θέμα: Γνώμη της Επιτροπής Νομικών Θεμάτων για τη σύναψη της συμφωνίας για την αποχώρηση του Ηνωμένου Βασιλείου της Μεγάλης Βρετανίας και της Βόρειας Ιρλανδίας από την Ευρωπαϊκή Ένωση και την Ευρωπαϊκή Κοινότητα Ατομικής Ενέργειας (2018/0427(NLE))

Κατά τη συνεδρίαση της 6ης Νοεμβρίου 2019, οι συντονιστές της Επιτροπής Νομικών Θεμάτων αποφάσισαν να γνωμοδοτήσουν υπό μορφή επιστολής, σύμφωνα με το άρθρο 56 παράγραφος 1 του Κανονισμού, σχετικά με τη συμφωνία για την αποχώρηση του Ηνωμένου Βασιλείου της Μεγάλης Βρετανίας και της Βόρειας Ιρλανδίας από την Ευρωπαϊκή Ένωση και την Ευρωπαϊκή Κοινότητα Ατομικής Ενέργειας¹ (εφεξής η «συμφωνία αποχώρησης») με άξονα στις αρμοδιότητες της επιτροπής μας. Σύμφωνα με την απόφαση της Διάσκεψης των Προέδρων της 24ης Οκτωβρίου 2019, ορίστηκα συντάκτρια γνωμοδότησης στις 6 Νοεμβρίου 2019 υπό την ιδιότητά μου ως προέδρου της επιτροπής· η γνωμοδότηση λαμβάνει τη μορφή επιστολής.

Η σύσταση:

Κατά τη συνεδρίασή της στις 16 Ιανουαρίου 2020, η Επιτροπή Νομικών Θεμάτων αποφάσισε συνεπώς, με 17 ψήφους υπέρ, 1 ψήφο κατά και 2 αποχές², να συστήσει στην Επιτροπή Συνταγματικών Υποθέσεων να μην εγκρίνει τη συμφωνία αποχώρησης, ενόσω το νομοσχέδιο για την αποχώρηση του Ηνωμένου Βασιλείου, το οποίο συνιστά εφαρμογή της συμφωνίας αποχώρησης, δεν εγκρίνεται οριστικά και δεν υπογράφεται από όλες τις αρμόδιες αρχές του Ηνωμένου Βασιλείου και οι νομικές του συνέπειες, ενόψει της μελλοντικής εφαρμογής της συμφωνίας αποχώρησης, δεν αξιολογούνται.

Η παρούσα σύσταση διατυπώνεται μετά από δέουσα εξέταση από την Επιτροπή Νομικών Θεμάτων των διατάξεων της συμφωνίας αποχώρησης, και ιδίως των άρθρων 4 και 5, του Μέρους II σχετικά με τα δικαιώματα των πολιτών, των διατάξεων του Μέρους III Τίτλος IV σχετικά με τη διανοητική ιδιοκτησία, του Τίτλου VI σχετικά με τη συνεχιζόμενη δικαστική συνεργασία σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις και τη στενή σχέση τους με τις εξελίξεις πριν από τη λήξη της μεταβατικής περιόδου, του Τίτλου X σχετικά με τις δικαστικές και

¹ EE C1 384/1 της 12.11.2019, σ.1.

² Ήσαν παρόντες κατά την τελική ψηφοφορία οι βουλευτές: Lucy Nethsingha (πρόεδρος), Ibán García Del Blanco, Sergey Lagodinsky, Marion Walsmann (αντιπρόεδρος), Patrick Breyer, Geoffroy Didier, Angel Dzhambazki, Heidi Hautala, Jackie Jones, Mislav Kolakušić, Gilles Lebreton, Karen Melchior, Λευτέρης Νικολάου-Αλαβάνος, Sabrina Pignedoli, Jiří Pospíšil, Emil Radev, Franco Roberti, Liesje Schreinemacher, Stéphane Séjourné, Axel Voss, Lara Wolters, Tiemo Wölken, Juan Ignacio Zoido Alvarez(αναπλ. Esteban González Pons σύμφωνα με το άρθρο Rule 209 παράγραφος 7 του Κανονισμού).

διοικητικές διαδικασίες της Ένωσης, του Τίτλου XII σχετικά με τα προνόμια και τις ασυλίες, ιδίως τις διατάξεις σχετικά με την ασυλία των βουλευτών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου· και του Τίτλου XIII σχετικά με άλλα ζητήματα που σχετίζονται με τη λειτουργία των θεσμικών και λοιπών οργάνων και οργανισμών της Ένωσης, του Μέρους IV για τη μετάβαση και του Μέρους VI σχετικά με τις θεσμικές και τελικές διατάξεις, ιδίως όσον αφορά τον Τίτλο I σχετικά με την ενιαία ερμηνεία και εφαρμογή.

Εξ ονόματος της Επιτροπής Νομικών Θεμάτων, θα ήθελα να επιστήσω την προσοχή της Επιτροπής Συνταγματικών Υποθέσεων στα ακόλουθα στοιχεία που πρέπει να θεωρηθούν ουσιώδη για τον σκοπό της έγκρισης:

1. Η αποχώρηση ενός κράτους μέλους από την Ευρωπαϊκή Ένωση, ενώ αποτελεί κυρίαρχο δικαίωμα του σχετικού κράτους μέλους, θα πρέπει να οργανωθεί κατά τρόπο συντεταγμένο ώστε να μην επηρεαστεί αρνητικά η Ευρωπαϊκή Ένωση, οι πολίτες της και η διαδικασία της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης, αφενός, και να περιοριστούν, στο μέτρο του δυνατού, οι άμεσες δυσμενείς επιπτώσεις για τα αποχωρούντα από την Ένωση κράτη μέλη και τους πολίτες τους, αφετέρου·

2. Ελλείψει συμφωνίας αποχώρησης, το Ηνωμένο Βασίλειο θα αποχωρήσει αυτομάτως από την Ευρωπαϊκή Ένωση στις 31 Ιανουαρίου 2020, και μάλιστα με άτακτο τρόπο·

3. Το Ηνωμένο Βασίλειο, στην ανακοίνωσή του της 29ης Μαρτίου 2017, κατέστησε γνωστή την πρόθεσή του να μην υπαχθεί στην αρμοδιότητα του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΔΕΕ). Στο ψήφισμά του της 3ης Οκτωβρίου 2017 σχετικά με την πορεία των διαπραγματεύσεων με το Ηνωμένο Βασίλειο, το Κοινοβούλιο υπογράμμισε, ιδίως όσον αφορά τα δικαιώματα των πολιτών, ότι πρέπει να υπάρξει μέριμνα ώστε να εξασφαλιστεί ότι θα δοθεί στα δικαιώματα των πολιτών της ΕΕ των 27 κρατών που διαμένουν στο Ηνωμένο Βασίλειο, μέσω της ενσωμάτωσης της συμφωνίας αποχώρησης στο δίκαιο του Ηνωμένου Βασιλείου, άμεση νομική ισχύς κατά τρόπο που να αποτρέπεται η μονομερής αλλαγή τους, να επιτρέπεται στους πολίτες της ΕΕ να επικαλούνται απευθείας τα δικαιώματα που απορρέουν από τη συμφωνία αποχώρησης ενώπιον των δικαστηρίων και της δημόσιας διοίκησης του Ηνωμένου Βασιλείου, και να της αναγνωρίζεται υπεροχή έναντι του δικαίου του Ηνωμένου Βασιλείου, τόνισε δε ότι προκειμένου να διασφαλιστεί η συνοχή και η ακεραιότητα της έννομης τάξης της ΕΕ, το ΔΕΕ πρέπει να εξακολουθήσει να αποτελεί την αποκλειστικά αρμόδια αρχή για την ερμηνεία και την επιβολή του δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της συμφωνίας αποχώρησης. Στο πλαίσιο αυτό, θα πρέπει να σημειωθεί ότι, σύμφωνα με τους όρους και τις προϋποθέσεις της συμφωνίας αποχώρησης, το Ηνωμένο Βασίλειο έχει συμφωνήσει να θεσπίσει ειδικές διατάξεις όσον αφορά τη δικαιοδοσία του ΔΕΕ και την ερμηνεία και εφαρμογή του δικαίου της Ένωσης. Αυτό αποτελεί ουσιαστικό στοιχείο της συμφωνίας αποχώρησης και, σε περίπτωση τυχόν μονομερών αποκλίσεων από τις σχετικές διατάξεις της, ιδίως μέσω της θέσπισης εκτελεστικών διατάξεων, όπως το νομοσχέδιο για την συμφωνία αποχώρησης, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο δεν θα την εγκρίνει. Ως εκ τούτου, η έγκριση του Κοινοβουλίου μπορεί να δοθεί μόνο υπό την προϋπόθεση ότι η προσεκτικά ισορροπημένη λύση που συνομολογήθηκε στη συμφωνία αποχώρησης όσον αφορά τη δικαιοδοσία του ΔΕΕ και τον ρόλο του στην ερμηνεία και την εφαρμογή του δικαίου της Ένωσης και της ίδιας της συμφωνίας αποχώρησης θα γίνει πλήρως και με καλή πίστη σεβαστή από τα μέρη.

4. Είναι υψίστης σημασίας να διαφυλαχθούν πλήρως τα δικαιώματα των πολιτών της ΕΕ των

27 μελών που διαμένουν στο Ηνωμένο Βασίλειο και των πολιτών του Ηνωμένου Βασιλείου που διαμένουν στην ΕΕ μέχρι το τέλος της μεταβατικής περιόδου και, μετά την περίοδο αυτή, να διατηρηθούν στον μέγιστο δυνατό βαθμό, ιδίως όσον αφορά οικογένειες και ευάλωτους πολίτες, και κυρίως όσον αφορά κεκτημένα δικαιώματα. Από την αρχή των διαπραγματεύσεων, αυτό υπήρξε και πρέπει να παραμείνει βασική κατευθυντήρια γραμμή και απαράβατη προϋπόθεση για την έγκριση της συμφωνίας αποχώρησης από το Κοινοβούλιο.

5. Η συντεταγμένη αποχώρηση του Ηνωμένου Βασιλείου από την Ευρωπαϊκή Ένωση είναι αποφασιστικής σημασίας για τη Βόρεια Ιρλανδία και τις μελλοντικές σχέσεις της με την Ιρλανδία με σκοπό τη διασφάλιση της ειρήνης και, ως εκ τούτου, τη διατήρηση της Συμφωνίας της Μεγάλης Παρασκευής στο σύνολό της. Εν προκειμένω πρέπει να σημειωθεί ότι η εφαρμογή των τροποποιημένων διατάξεων του αναθεωρημένου πρωτοκόλλου για την Ιρλανδία και τη Βόρεια Ιρλανδία ενδέχεται να δημιουργήσει προβλήματα και θα πρέπει να καταρτιστεί και να παρακολουθείται προσεκτικά. Ένα από τα στοιχεία που απαιτεί προσεκτική μελέτη και εξέταση αφορά τη δικαιοδοσία των δικαστηρίων για τις εταιρείες που είναι εγκατεστημένες και δραστηριοποιούνται στη Βόρεια Ιρλανδία.

6. Το νομοσχέδιο για τη συμφωνία αποχώρησης του Ηνωμένου Βασιλείου, με το οποίο θα τεθεί σε εφαρμογή η συμφωνία αποχώρησης, είναι πράξη της εσωτερικής έννομης τάξης του Ηνωμένου Βασιλείου και τα νομικά αποτελέσματά της ενόψει της εφαρμογής της συμφωνίας αποχώρησης έχουν καθοριστική σημασία για την έγκρισή της από το Κοινοβούλιο. Τα αποτελέσματα αυτά θα πρέπει να αναλυθούν προσεκτικά πριν από τη λήψη απόφασης για την έγκριση και στη συνέχεια, εφόσον η συμφωνία εγκριθεί από το Κοινοβούλιο, θα πρέπει να παρακολουθούνται στενά τόσο από το Ηνωμένο Βασίλειο όσο και από την Ευρωπαϊκή Ένωση.

7. Η ανεξάρτητη αρχή παρακολούθησης που συγκροτείται σήμερα από το Ηνωμένο Βασίλειο θα είναι, βάσει της συμφωνίας αποχώρησης, αρμόδια για την παραλαβή καταγγελιών από τους πολίτες της ΕΕ των 27 κρατών σχετικά με πιθανές παραβιάσεις των δικαιωμάτων τους. Θα έχει επίσης αρμοδιότητα για την διενέργεια ερευνών και την κίνηση νομικών διαδικασιών. Ενόψει του βασικού ρόλου που θα διαδραματίσει στο μέλλον η αρχή για τη διασφάλιση της τήρησης της συμφωνίας αποχώρησης και, συνεπώς του δικαίου της ΕΕ, είναι ύψιστης σημασίας να συσταθεί αυτή η αρχή κατά τρόπο που να επιτρέπει τον ταχύ και απολύτως ανεξάρτητο χειρισμό των καταγγελιών των πολιτών της Ένωσης.

8. Η συμφωνία αποχώρησης προβλέπει μια μεταβατική περίοδο μέχρι το τέλος του 2020, η οποία μπορεί να παραταθεί κατά ένα ή δύο έτη. Με βάση τη συμφωνία αποχώρησης, κατά τη διάρκεια της μεταβατικής περιόδου τα θεσμικά και λοιπά όργανα και οι οργανισμοί της Ένωσης διαθέτουν έναντι του Ηνωμένου Βασιλείου και των φυσικών και νομικών προσώπων που κατοικούν ή είναι εγκατεστημένα στο Ηνωμένο Βασίλειο τις εξουσίες που τους ανατίθενται από το δίκαιο της Ένωσης. Ειδικότερα, το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης έχει δικαιοδοσία υπό τους όρους που προβλέπονται στις Συνθήκες. Θα πρέπει να σημειωθεί ότι η δυνατότητα παράτασης της μεταβατικής περιόδου θα πρέπει να εξεταστεί δεόντως, προκειμένου να διευκολυνθεί περαιτέρω η συντεταγμένη αποχώρηση του Ηνωμένου Βασιλείου μέσω της ολοκλήρωσης των διαπραγματεύσεων για τις μελλοντικές σχέσεις μεταξύ Ηνωμένου Βασιλείου και Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Έχω την πεποίθηση ότι οι ανωτέρω συστάσεις θα συμβάλουν εποικοδομητικά στη σύνταξη της έκθεσης από την Επιτροπή Συνταγματικών Υποθέσεων.

Με εξαιρετική εκτίμηση,

Lucy Nethsingha

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΕΛΕΥΘΕΡΙΩΝ, ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ ΚΑΙ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ

Κύριο Antonio Tajani
Πρόεδρο
Επιτροπή Συνταγματικών Υποθέσεων
ΒΡΥΞΕΛΛΕΣ

Θέμα: Γνωμοδότηση σχετικά με τη σύναψη της συμφωνίας για την αποχώρηση του Ηνωμένου Βασιλείου της Μεγάλης Βρετανίας και της Βόρειας Ιρλανδίας από την Ευρωπαϊκή Ένωση και την Ευρωπαϊκή Κοινότητα Ατομικής Ενέργειας (2018/0427(NLE))

Κύριε πρόεδρε,

Έχω την τιμή να σας πληροφορήσω ότι, σε συνέχεια της απόφασης της Διάσκεψης των Προέδρων των Επιτροπών της 12ης Φεβρουαρίου 2019, όπως εγκρίθηκε από τη Διάσκεψη των Προέδρων της 14ης Φεβρουαρίου 2019, η επιτροπή LIBE αποφάσισε, στις 26 Φεβρουαρίου 2019, να ζητήσει να υποβάλει γνωμοδότηση υπό μορφή επιστολής στην επιτροπή AFCO, σύμφωνα με τη διαδικασία που αναφέρεται ανωτέρω, δυνάμει του άρθρου 56 παράγραφος 1 του Κανονισμού.

Η επιτροπή μας ενέκρινε αυτή τη γνωμοδότηση κατά τη συνεδρίασή της στις 13 Ιανουαρίου 2020. Κατά την εν λόγω συνεδρίαση, αποφάσισε να καλέσει την Επιτροπή Συνταγματικών Υποθέσεων, που είναι αρμόδια επί της ουσίας, να συμπεριλάβει τις ακόλουθες προτάσεις στο σχέδιο σύστασής της.

Ως εκ τούτου, με το παρόν σας διαβιβάζω τη γνωμοδότηση της επιτροπής LIBE, η οποία αποτελείται από δύο μέρη, ήτοι από το μέρος Α (Γενικές παρατηρήσεις) και το μέρος Β (Θεματικές παρατηρήσεις ανά πεδίο αρμοδιότητας της επιτροπής LIBE). Στη γνωμοδότηση εξετάζονται τα ζητήματα που εμπίπτουν στην αρμοδιότητα της επιτροπής LIBE και τα οποία είναι ουσιαστικής σημασίας για την εύτακτη και κατάλληλα προετοιμασμένη διαδικασία αποχώρησης, δηλαδή η κατάσταση και τα δικαιώματα των πολιτών της ΕΕ και του Ηνωμένου Βασιλείου, η προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, το άσυλο, η μετανάστευση και η διαχείριση των συνόρων, καθώς και η ασφάλεια, η συνεργασία στον τομέα της επιβολής του νόμου και η δικαστική συνεργασία σε ποινικές υποθέσεις. Για τον σκοπό αυτό, με τη γνωμοδότηση υποβάλλονται παρατηρήσεις μόνο επί του κειμένου του σχεδίου συμφωνίας αποχώρησης, μεταξύ άλλων και στο πλαίσιο της προοπτικής μελλοντικής συνεργασίας ΕΕ-ΗΒ.

Με εξαιρετική εκτίμηση,

ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ

A. Γενικές παρατηρήσεις

Η επιτροπή LIBE τονίζει την ανάγκη να διασφαλιστεί ότι οι επιπτώσεις της αποχώρησης του Ηνωμένου Βασιλείου από την ΕΕ θα πρέπει να είναι όσο το δυνατόν πιο περιορισμένες. Αυτό είναι ιδιαίτερα σημαντικό στην περίπτωση των προαναφερόμενων ζητημάτων που εμπίπτουν στην αρμοδιότητα της επιτροπής LIBE, δεδομένου ότι επηρεάζουν θεμελιώδεις πτυχές της ζωής των ανθρώπων.

Η επιτροπή LIBE θεωρεί ότι η συμφωνία αποχώρησης επιδιώκει να παράσχει ένα πλαίσιο για εύτακτη αποχώρηση, που μειώνει όσο το δυνατόν περισσότερο τις αρνητικές επιπτώσεις της αποχώρησης του Ηνωμένου Βασιλείου.

Τέλος, η επιτροπή μας είναι της γνώμης ότι κάθε μελλοντική διεθνής συνεργασία μεταξύ της ΕΕ και του ΗΒ θα πρέπει να συνεχίσει να αντικατοπτρίζει τον αμοιβαίο σεβασμό του διεθνούς δικαίου, των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και του κράτους δικαίου.

B. Θεματικές παρατηρήσεις

1. Δικαιώματα των πολιτών

Σύμφωνα με το ψήφισμα του ΕΚ της 14 Μαΐου 2018¹, θα πρέπει να διασφαλιστεί ότι «η αποχώρηση του ΗΒ δεν θα έχει αντίκτυπο στα δικαιώματα των πολιτών της ΕΕ που διαμένουν νόμιμα στο ΗΒ και των βρετανών πολιτών που διαμένουν νόμιμα στην ΕΕ των 27», και η επιτροπή μας χαιρετίζει τη συμφωνία αποχώρησης η οποία συμβάλλει σημαντικά στην υλοποίηση αυτού του βασικού αιτήματος του Κοινοβουλίου. Είναι επίσης θετικό το γεγονός ότι οι υποχρεώσεις για το Ηνωμένο Βασίλειο και την ΕΕ εν προκειμένω βασίζονται στην αμοιβαιότητα.

Αποτελεί επομένως ένα κρίσιμο σημείο για την επιτροπή LIBE το ότι, στο πλαίσιο της συμφωνίας αποχώρησης, τα δικαιώματα των πολιτών, συμπεριλαμβανομένης της δικαστικής τους ερμηνείας, θα διατηρηθούν κατά τη μεταβατική περίοδο, γεγονός που επίσης αποδίδει σε αμφότερες τις πλευρές τον απαραίτητο χώρο και χρόνο να προγραμματίσουν τις ζωές τους. Το άρθρο 39 της συμφωνίας επίσης εγγυάται τη «διά βίου προστασία», ενώ κατά τον ίδιο τρόπο λειτουργούν θετικά στο πλαίσιο αυτό η επέκταση της δικαιοδοσίας του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΔΕΕ) εξίσου μετά την αποχώρηση, καθώς και ο δεσμευτικός χαρακτήρας της νομολογίας που εκδόθηκε πριν από τη λήξη της μεταβατικής περιόδου. Η επιτροπή μας εκφράζει επίσης ικανοποίηση για τη συνολική κάλυψη των υφιστάμενων μελών της οικογένειας και των μελλοντικών παιδιών από τη συμφωνία αποχώρησης, καθώς και τις σχετικές εγγυήσεις για την επανένωση των οικογενειών, την προστασία από την απέλαση, τις εγγυήσεις όσον αφορά τις απαιτήσεις για την απόδειξη του δικαιώματος παραμονής και τα σχετικά δικονομικά δικαιώματα, καθώς και τη σχετική διαβεβαίωση της κυβέρνησης του Ηνωμένου Βασιλείου ότι, κατά τη διάρκεια της μεταβατικής περιόδου και σε αντίθεση με την πρόσφατη πρακτική της, δεν θα εφαρμόζει την απαίτηση για πλήρη ασφαλιστική κάλυψη για

---

¹ Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 14ης Μαρτίου 2018 σχετικά με το πλαίσιο των μελλοντικών σχέσεων ΕΕ-ΗΒ (2018/2573(RSP))

τους πολίτες της Ένωσης που υποβάλλουν αίτηση για την υπαγωγή τους σε καθεστώς δυνάμει εγκατεστημένου ή εγκατεστημένου προσώπου.

Η συμφωνία αποχώρησης παρουσιάζει επίσης ορισμένες επιφυλάξεις, δεδομένου ότι, για παράδειγμα, ορισμένες κατηγορίες πολιτών που καλύπτονται επί του παρόντος από το ενωσιακό δίκαιο, όπως ερμηνεύεται από το ΔΕΕ, δεν θα εμπίπτουν στις διατάξεις της (π.χ. υπήκοοι του Ηνωμένου Βασιλείου που επιστρέφουν στο Ηνωμένο Βασίλειο με μέλη της οικογένειας που δεν είναι υπήκοοι της ΕΕ, άτομα με αναπηρίες και άτομα που παρέχουν φροντίδα, υπήκοοι τρίτων χωρών που ζουν στο Ηνωμένο Βασίλειο και έχουν ισχυρούς νομικούς δεσμούς με κράτη μέλη, όπως υπήκοοι τρίτων χωρών που έχουν γεννηθεί στην ΕΕ, αναγνωρισμένοι πρόσφυγες και απάτριδες). Ωστόσο, σε γενικές γραμμές, οι διατάξεις της συμφωνίας αποχώρησης καθορίζουν ένα σύστημα το οποίο θα παρέχει τουλάχιστον κάποια ασφάλεια δικαίου και προβλεψιμότητα, και θα προστατεύει σε μεγάλο βαθμό τα δικαιώματα των πολιτών της ΕΕ-και του ΗΒ οι οποίοι έχουν αξιοποιήσει τα δικαιώματά τους που απορρέουν από την ελεύθερη κυκλοφορία και την ιθαγένεια της Ένωσης.

Η επιτροπή LIBE εκφράζει την ανησυχία ότι οι πολίτες στη Βόρεια Ιρλανδία θα απολαμβάνουν διαφορετικά δικαιώματα ανάλογα με την ιθαγένειά τους· παροτρύνει τις αρχές του Ηνωμένου Βασιλείου να διασφαλίσουν ότι δεν θα υπάρξει συρρίκνωση των δικαιωμάτων των πολιτών στη Βόρεια Ιρλανδία και να σεβαστούν πλήρως τη Συμφωνία της Μεγάλης Παρασκευής σε όλα τα τμήματά της.

Σύμφωνα με την παρούσα κατάσταση των πραγμάτων, οι υπήκοοι του Ηνωμένου Βασιλείου δεν θα έχουν πλέον δικαιώματα ελεύθερης κυκλοφορίας, από το κράτος μέλος στο οποίο διέμεναν σε άλλο κράτος μέλος, μετά τη λήξη της μεταβατικής περιόδου και, για να επωφεληθούν περαιτέρω από την ελεύθερη κυκλοφορία, θα μπορούν μόνον να υποβάλουν αίτηση για ιθαγένεια κράτους μέλους δυνάμει του σχετικού εθνικού δικαίου ή αίτηση χορήγησης του καθεστώτος του επί μακρόν διαμένοντος σύμφωνα με το ενωσιακό δίκαιο. Η άποψη της επιτροπής LIBE είναι ότι η μελλοντική διεθνής συμφωνία θα πρέπει να περιλαμβάνει την πλήρη συνέχιση των δικαιωμάτων των πολιτών που κατοχυρώνονται στη συμφωνία αποχώρησης τόσο για τους πολίτες της ΕΕ όσο και για τους πολίτες του ΗΒ και μετά τη λήξη της μεταβατικής περιόδου. Επιπλέον, είναι σημαντικό για την επιτροπή LIBE ότι η περαιτέρω συγκεκριμενοποίηση των δικαιωμάτων των πολιτών -συμπεριλαμβανομένης της ελεύθερης κυκλοφορίας των υπηκόων του ΗΒ στην ΕΕ με βάση μια αμοιβαία προσέγγιση- αποτελεί τον ακρογωνιαίο λίθο και αναπόσπαστο μέρος του κειμένου μιας μελλοντικής διεθνούς συμφωνίας μεταξύ της ΕΕ και του ΗΒ. Είναι επίσης σημαντικό τα 27 κράτη μέλη της ΕΕ να διευκρινίσουν το πλαίσιο που θα εφαρμόζει καθένα από αυτά για τους πολίτες του Ηνωμένου Βασιλείου που επιθυμούν να αποκτήσουν το καθεστώς του διαμένοντος. Τα μέτρα αυτά θα πρέπει να είναι φιλικά προς τον χρήστη και διαφανή, προκειμένου να διευκολύνεται η διαδικασία, καθώς και θα πρέπει να παρέχονται δωρεάν.

Επιπλέον, η επιτροπή LIBE εκφράζει την ανησυχία της για το ισχύον πρόγραμμα εγκατάστασης για τους πολίτες της ΕΕ που εφαρμόζεται από τις αρχές του Ηνωμένου Βασιλείου, το οποίο επιτρέπει στους πολίτες της Ένωσης και στα μέλη των οικογενειών τους να υποβάλουν αίτηση για την υπαγωγή τους σε καθεστώς δυνάμει εγκατεστημένου ή εγκατεστημένου προσώπου στο Ηνωμένο Βασίλειο. Ειδικότερα, θα πρέπει να αντιμετωπιστούν το συντομότερο δυνατόν, και το αργότερο έως το τέλος της μεταβατικής περιόδου, οι ακόλουθες πτυχές:

- i) να διασφαλιστεί ότι οι αρχές του Ηνωμένου Βασιλείου θα πρέπει να αντιμετωπίσουν, μέσω ειδικών μέτρων, τα προβλήματα που προκύπτουν σε σχέση με τον ηλεκτρονικό χαρακτήρα της αίτησης (δυσκολίες ορισμένων κατηγοριών πολιτών της Ένωσης να έχουν πρόσβαση στην αίτηση, λανθασμένος αυτόματος καταλογισμός καθεστώτος δυνάμει εγκατεστημένου αντί εγκατεστημένου προσώπου, αδυναμία υποβολής έντυπων εκδόσεων των διαφόρων εγγράφων), καθώς και άλλες προκλήσεις που αφορούν την πρόσβαση στην αίτηση·
- ii) να διασφαλιστεί η πλήρης ανεξαρτησία της ανεξάρτητης αρχής παρακολούθησης που επανεξετάζει και εποπτεύει τη λειτουργία του συστήματος και ενεργεί ταχέως μετά από καταγγελίες πολιτών της Ένωσης και των μελών των οικογενειών τους·
- iii) να διασφαλιστεί ότι λαμβάνονται μέτρα για την προσέγγιση των ευάλωτων πολιτών και την αντιμετώπιση της κατάστασής τους πριν και μετά τη λήξη της προθεσμίας, καθώς και να μετριαστούν οι επιπτώσεις για τους πολίτες της Ένωσης οι οποίοι, χωρίς υπαιτιότητά τους, δεν έχουν υποβάλει αίτηση στο πρόγραμμα εγκατάστασης για τους πολίτες της ΕΕ πριν από τη λήξη της προθεσμίας υποβολής αιτήσεων· πρέπει να αποφεύγονται η ποινικοποίηση, οι διακρίσεις, η κράτηση και οι απελάσεις πολιτών που θα είχαν κανονικά δικαίωμα διαμονής.

2. Προστασία δεδομένων

Όσον αφορά την προστασία των δεδομένων, η επιτροπή LIBE συμμαρτίζεται τον στόχο της συμφωνίας αποχώρησης να διασφαλίζει τη συνέχιση της προστασίας που παρέχεται σε φυσικά πρόσωπα στην Ένωση, των οποίων τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα θα υποστούν επεξεργασία στο Ηνωμένο Βασίλειο μετά την ημερομηνία της αποχώρησης. Τα άρθρα 70-71 της συμφωνίας παρέχουν ένα πλαίσιο το οποίο θα ανταποκρίνεται σε αυτόν τον στόχο, κατά τη διάρκεια της μεταβατικής περιόδου και πέραν αυτής. Ως εκ τούτου, είναι σημαντικό να αρχίσει χωρίς καθυστέρηση η αξιολόγηση της επάρκειας του νομικού πλαισίου προστασίας δεδομένων του Ηνωμένου Βασιλείου από την Επιτροπή.

Μολονότι οι διατάξεις της συμφωνίας ορίζουν σαφώς αυτή την υποχρέωση διασφάλισης της προστασίας των πολιτών της ΕΕ μετά το Brexit, είναι ωστόσο αναγκαίο να σέβονται πλήρως αυτόν τον στόχο οι πρακτικές λεπτομέρειες που θα εφαρμοστούν. Η επιτροπή LIBE τονίζει την ανάγκη να διεξαχθεί προσεκτική και εμπειρισταωμένη ανάλυση του νομικού πλαισίου του Ηνωμένου Βασιλείου για την προστασία των δεδομένων, προκειμένου να αποδειχθεί ότι πληρούνται όλες οι προϋποθέσεις που απαιτούνται από το δίκαιο της Ένωσης για την προστασία των δεδομένων, ιδίως από τους κανονισμούς (ΕΕ) 2016/679 και 2018/1725 και από την οδηγία (ΕΕ) 2016/680, καθώς και από τη νομολογία του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, προκειμένου να διασφαλιστεί επίπεδο προστασίας ουσιαστικά ισοδύναμο με εκείνο που παρέχεται από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Η επιτροπή LIBE αναγνωρίζει ότι το Ηνωμένο Βασίλειο έχει ενσωματώσει στο εθνικό του δίκαιο τη δέσμη μέτρων της ΕΕ για την προστασία των δεδομένων. Αυτό θα αποτελέσει τη βάση για την αξιολόγηση της επάρκειας. Η επιτροπή LIBE θεωρεί ότι θα πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή στο ισχύον νομικό πλαίσιο στο Ηνωμένο Βασίλειο στους τομείς της εθνικής ασφάλειας ή της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από τις αρχές επιβολής του νόμου ή για θέματα που αφορούν τη μετανάστευση. Υπενθυμίζει ότι τα προγράμματα μαζικής παρακολούθησης, όπως το Tempora, ενδέχεται να μην ισοδυναμούν με τους κανόνες

της ΕΕ για την προστασία των δεδομένων και ενθαρρύνει ένθερμα να ληφθεί υπόψη η νομολογία σε αυτόν τον τομέα, όπως η υπόθεση *Schrems*².

Σε περίπτωση που το νομικό πλαίσιο του Ηνωμένου Βασιλείου για την προστασία δεδομένων δεν είναι επιλέξιμο για την έκδοση απόφασης περί επάρκειας, η Ευρωπαϊκή Ένωση θα πρέπει να τονίσει την ανάγκη σεβασμού των κανόνων προστασίας των δεδομένων για τις διεθνείς διαβιβάσεις, προκειμένου να διασφαλιστεί η απαιτούμενη συνέχεια της προστασίας που προβλέπεται από το ενωσιακό δίκαιο για την προστασία των δεδομένων.

Η επιτροπή LIBE καλεί επίσης τις αρχές προστασίας των δεδομένων των κρατών μελών να παρακολουθούν προορατικά τη συνολική διαδικασία αποχώρησης, προκειμένου να συμβάλλουν στην επιτυχή και εύτακτη αποχώρηση χωρίς να παρεμποδίζονται τα δικαιώματα των υποκειμένων των δεδομένων.

3. Ασφάλεια, επιβολή του νόμου και δικαστική συνεργασία σε ποινικές υποθέσεις

Στον τομέα της δικαστικής συνεργασίας σε ποινικές υποθέσεις, η συμφωνία αποχώρησης προβλέπει σαφείς και λεπτομερείς ρυθμίσεις για όλες τις εκκρεμείς ποινικές διαδικασίες. Η ύπαρξη μεταβατικής περιόδου κατά την οποία θα συνεχιστεί να εφαρμόζεται η αντίστοιχη, σαφώς προσδιορισμένη ενωσιακή νομοθεσία, θα επιτρέψει την ολοκλήρωση των εν λόγω διαδικασιών σύμφωνα με την αρχή της ασφάλειας δικαίου – μια γενική αρχή στο ποινικό δίκαιο και τη δικονομία.

Όσον αφορά την επιβολή του νόμου και την εσωτερική ασφάλεια, βάσει της συμφωνίας αποχώρησης, μετά την αποχώρησή του, το Ηνωμένο Βασίλειο θα παύσει να έχει πρόσβαση σε όλα τα συστήματα πληροφοριών της Ένωσης, το σημαντικότερο από τα οποία είναι το σύστημα πληροφοριών Σένγκεν, το οποίο περιέχει πληροφορίες τόσο για τους υπηκόους των τρίτων χωρών όσο και για τους υπηκόους της ΕΕ. Η συμφωνία αποχώρησης καθορίζει κανόνες για τα μέτρα κατά τη μεταβατική περίοδο που θα επιτρέψουν στο Ηνωμένο Βασίλειο να συνεχίσει την ανταλλαγή πληροφοριών μέσω των συστημάτων έως το τέλος της εν λόγω μεταβατικής περιόδου. Όσον αφορά διάφορα σημαντικά συστήματα, όπως το SIS και το SIENA, η συμφωνία προβλέπει τη δυνατότητα, υπό ορισμένες προϋποθέσεις, ανταλλαγής επιχειρησιακών πληροφοριών για περιορισμένο χρονικό διάστημα μετά το πέρας της μεταβατικής περιόδου, προκειμένου να διασφαλιστεί ότι δεν θα απολεσθεί η επιχειρησιακή αξία των πληροφοριών που περιέχονται στα συστήματα στο τέλος της μεταβατικής περιόδου. Οι ρυθμίσεις αυτές στη συμφωνία αναμένεται ότι θα μειώσουν τον αντίκτυπο μιας αιφνίδιας αποσύνδεσης από τα συστήματα πληροφοριών της Ένωσης. Αξίζει να σημειωθεί ότι για ορισμένα από τα συστήματα της ΕΕ, όπως τα δεδομένα PNR, θα δοθεί ο απαραίτητος χρόνος για τη διαπραγμάτευση των μελλοντικών ρυθμίσεων σχετικά με την ανταλλαγή δεδομένων PNR μεταξύ του ΗΒ και της ΕΕ, οι οποίες θα πρέπει επίσης να αξιολογηθούν από το ΔΕΕ.

Όσον αφορά τη μελλοντική σχέση με το Ηνωμένο Βασίλειο, το Κοινοβούλιο υπενθυμίζει ότι η πολιτική διακήρυξη για τον καθορισμό του πλαισίου της μελλοντικής σχέσης μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του Ηνωμένου Βασιλείου αναφέρεται σε μια ευρεία, σφαιρική και ισορροπημένη εταιρική σχέση στον τομέα της ασφάλειας που θα προβλέπει αμοιβαίες ρυθμίσεις για έγκαιρες, αποτελεσματικές και ουσιαστικές ανταλλαγές δεδομένων των καταστάσεων ονομάτων των επιβατών (PNR) και των αποτελεσμάτων της επεξεργασίας

---

² Απόφαση του Δικαστηρίου, της 6ης Οκτωβρίου 2015, στην υπόθεση C-362/14, Maximilian Schrems κατά Data Protection Commissioner.

αυτών των δεδομένων που αποθηκεύονται στα αντίστοιχα εθνικά συστήματα επεξεργασίας δεδομένων PNR, καθώς και για την επεξεργασία των δεδομένων DNA, δακτυλικών αποτυπωμάτων και δεδομένων σχετικά με τις άδειες κυκλοφορίας οχημάτων (Prüm), καθώς επίσης και για την επιχειρησιακή συνεργασία μέσω της Ευρωπόλ και της Eurojust. Ωστόσο, πρέπει να υπενθυμιστεί ότι, αν και το Ηνωμένο Βασίλειο, δεν υπείχε πλέον την υποχρέωση να συμμετέχει στα ενωσιακά μέσα στον τομέα της αστυνομικής και δικαστικής συνεργασίας σε ποινικές υποθέσεις δυνάμει ρήτρας εξαίρεσης, ενός μηχανισμού που προβλέπεται στη Συνθήκη της Λισαβόνας, επέλεξε παρόλα αυτά να ενταχθεί σε νομοθετικά μέτρα κατά περίπτωση, και παρά τη δια ψηφοφορίας απόφαση, το 2016, να αποχωρήσει από την Ένωση, φαίνεται ότι το Ηνωμένο Βασίλειο συνεχίζει να επιθυμεί τη συμμετοχή του σε ορισμένα μέρη της αστυνομικής και δικαστικής συνεργασίας σε ποινικές υποθέσεις μετά την αποχώρησή του από την Ένωση. Πρέπει να υπάρχει σαφές και σταθερό πλαίσιο για τη συμμετοχή του Ηνωμένου Βασιλείου στην αστυνομική και δικαστική συνεργασία σε ποινικές υποθέσεις αντί να λαμβάνονται ad hoc αποφάσεις. Ο ουσιαστικός σεβασμός των θεμελιωδών δικαιωμάτων των ατόμων, συμπεριλαμβανομένης της συνεχιζόμενης τήρησης και εφαρμογής της ΕΣΔΑ, και η επαρκής προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, καθώς και οι αποτελεσματικές νομικές εγγυήσεις, αποτελούν απαραίτητες προϋποθέσεις για να καταστεί δυνατή η εν λόγω συνεργασία. Η επιτροπή LIBE θεωρεί ότι η συνεργασία αυτή πρέπει να εξαρτάται πλήρως από την τήρηση των αρχών αυτών. Το Κοινοβούλιο υπενθυμίζει ότι οι αρχές του Ηνωμένου Βασιλείου έχουν προβεί σε δημιουργία αντιγράφων των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που υποβάλλονται σε επεξεργασία στο σύστημα πληροφοριών Σένγκεν, κατά σοβαρή παραβίαση του δικαίου της Ένωσης για την προστασία των δεδομένων και ότι έως τώρα η παραβίαση αυτή δεν έχει διευθετηθεί· ως εκ τούτου, σύμφωνα με τις προαναφερθείσες προϋποθέσεις, το Κοινοβούλιο καλεί το Συμβούλιο και την Επιτροπή να αποκαταστήσουν αυτή τη σοβαρή παραβίαση και άλλες σοβαρές παραβιάσεις πριν από οποιαδήποτε διαπραγμάτευση σχετικά με τις λεπτομέρειες της συνεργασίας, κατόπιν ταχείας και λεπτομερούς αξιολόγησης της κατάστασης και υποβολής σχετικών εκθέσεων στο Κοινοβούλιο.

4. Ασύλο, μετανάστευση και διαχείριση των συνόρων

Ως γενική παρατήρηση, η μελλοντική συνεργασία στους τομείς του ασύλου, της μετανάστευσης και της διαχείρισης των συνόρων δεν αναφέρεται σχεδόν καθόλου στη συμφωνία αποχώρησης.

Στο πλαίσιο αυτό, θα πρέπει να διευκρινιστεί σε ποιο βαθμό το ΗΒ επιθυμεί να συνεχίσει να συνεργάζεται με την ΕΕ όσον αφορά το κοινό ευρωπαϊκό σύστημα ασύλου, ιδίως το Δουβλίνο, καθώς το ΗΒ συμμετέχει αυτή τη στιγμή σε διάφορα μέσα. Παρομοίως, στον τομέα της μετανάστευσης, συμπεριλαμβανομένης της διεθνούς συνεργασίας, θα απαιτηθούν σχετικές διευκρινίσεις για τη μελλοντική συνεργασία ΕΕ-ΗΒ. Σε συνάρτηση με τη συνεχιζόμενη συμμετοχή σε προγράμματα της Ένωσης, θα πρέπει επίσης να συμπεριληφθούν ρυθμίσεις στη μελλοντική συμφωνία σχετικά με το Ταμείο Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης, δεδομένου ότι το ΗΒ λαμβάνει σήμερα το υψηλότερο ποσό (για μέτρα στον τομέα της επιστροφής).

Όσον αφορά τη διαχείριση των συνόρων, επί του παρόντος το Ηνωμένο Βασίλειο δεν επιτρέπεται να καταστεί πλήρες μέλος του Frontex λόγω του ότι επέλεξε να μη συμμετάσχει σε σχετικά μέρη του κεκτημένου του Σένγκεν. Ωστόσο, συνεργάζεται με τον Frontex με διάφορους τρόπους, συμπεριλαμβανομένης της επιχειρησιακής υποστήριξης στους τομείς της

επιστροφής και της διαχείρισης των συνόρων, καθώς και της εκπροσώπησης με την ιδιότητα του παρατηρητή στο διοικητικό συμβούλιο. Θα ήταν σημαντικό να αποσαφηνιστούν στο μέλλον οι σχέσεις του Frontex με το ΗΒ ως τρίτη χώρα. Το ίδιο συμπέρασμα αφορά την ανάγκη καθορισμού των μελλοντικών σχέσεων μεταξύ της ΕΕ και του Ηνωμένου Βασιλείου για την ανταλλαγή πληροφοριών και τη χρήση συστημάτων πληροφοριών μεγάλης κλίμακας για τη διαχείριση των συνόρων, ιδίως για την αποσαφήνιση των νέων λεπτομερειών όσον αφορά τη διακυβέρνηση και την ασφάλεια δικαίου.

Ως εκ τούτου, η επιτροπή LIBE καλεί την επιτροπή AFCO, που είναι αρμόδια επί της ουσίας, να συστήσει στο Κοινοβούλιο να εγκρίνει το σχέδιο απόφασης του Συμβουλίου σχετικά με τη σύναψη της συμφωνίας για την αποχώρηση του Ηνωμένου Βασιλείου της Μεγάλης Βρετανίας και της Βόρειας Ιρλανδίας από την Ευρωπαϊκή Ένωση και την Ευρωπαϊκή Κοινότητα Ατομικής Ενέργειας (2018/0427(NLE)).

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΑΝΑΦΟΡΩΝ

Κύριο Antonio Tajani
Πρόεδρο
Επιτροπή Συνταγματικών Υποθέσεων
ΒΡΥΞΕΛΛΕΣ

Θέμα: Γνωμοδότηση σχετικά με την απόφαση του Συμβουλίου που αφορά τη σύναψη της συμφωνίας για την αποχώρηση του Ηνωμένου Βασιλείου της Μεγάλης Βρετανίας και της Βόρειας Ιρλανδίας από την Ευρωπαϊκή Ένωση και την Ευρωπαϊκή Κοινότητα Ατομικής Ενέργειας (2018/0427(NLE))

Αξιότιμε κύριε Πρόεδρε,

Σας απευθύνω την παρούσα επιστολή σε σχέση με τη σύμφωνη γνώμη της Επιτροπής Συνταγματικών Υποθέσεων όσον αφορά την απόφαση του Συμβουλίου σχετικά με τη σύναψη της συμφωνίας για την αποχώρηση του Ηνωμένου Βασιλείου της Μεγάλης Βρετανίας και της Βόρειας Ιρλανδίας από την Ευρωπαϊκή Ένωση και την Ευρωπαϊκή Κοινότητα Ατομικής Ενέργειας (2018/0427(NLE)). Κατά τη συνεδρίασή της στις 21 Ιανουαρίου 2020, η Επιτροπή Αναφορών ενέκρινε γνωμοδότηση υπό μορφή επιστολής, την οποία σας υποβάλλω με την παρούσα.

Κατά την εν λόγω συνεδρίαση¹, η Επιτροπή Αναφορών αποφάσισε να ζητήσει από την Επιτροπή Συνταγματικών Υποθέσεων, που είναι αρμόδια επί της ουσίας, να συστήσει στο Κοινοβούλιο να εγκρίνει την απόφαση του Συμβουλίου.

Το άρθρο 227 της ΣΛΕΕ παρέχει σε όλους τους πολίτες της ΕΕ και σε κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο που κατοικεί ή έχει την καταστατική του έδρα στο έδαφος της ΕΕ το δικαίωμα να υποβάλλει αναφορά στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Αυτό σημαίνει ότι μετά το Brexit οι πολίτες που διαμένουν στο Ηνωμένο Βασίλειο δεν θα μπορούν πλέον, μετά την 31η Ιανουαρίου, να συμμετέχουν στην Ευρωπαϊκή Πρωτοβουλία Πολιτών ούτε να υποβάλλουν αναφορά στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ή να προσφεύγουν στον Διαμεσολαβητή μετά τη λήξη της μεταβατικής περιόδου (31 Δεκεμβρίου). Οι πολίτες της ΕΕ στο Ηνωμένο Βασίλειο θα διατηρήσουν όλα αυτά τα δικαιώματα, ενώ οι πολίτες του Ηνωμένου Βασιλείου που κατοικούν σε χώρα της ΕΕ θα απωλέσουν το δικαίωμα συμμετοχής στην Ευρωπαϊκή Πρωτοβουλία Πολιτών, αλλά θα διατηρήσουν το δικαίωμα υποβολής αναφοράς.

Η Επιτροπή Αναφορών αποδίδει μεγάλη σημασία στις 210 αναφορές, με τις οποίες οι πολίτες εκφράζουν τις σοβαρές ανησυχίες τους για τον τρόπο με τον οποίο το Brexit θα επηρεάσει τα

---

¹ Ήσαν παρόντες κατά την τελική ψηφοφορία οι βουλευτές: Dolors Montserrat (Πρόεδρος), Tatjana Ždanoka (Αντιπρόεδρος), Yana Toom (Αντιπρόεδρος), Asim Ademov, Alex Agius Saliba, Isabel Benjumea Benjumea, Martin Buschmann, Angel Dzhabazki, Peter Jahr, Μανώλης Κεφαλογιάννης, Adam Kósa, Adriana Maldonado López, Ulrike Müller, Λευτέρης Νικολάου-Αλαβάνος, Δημήτρης Παπαδάκης, Sira Rego, Diana Riba i Giner, Alfred Sant, Nico Semsrott, Andrey Slabakov, Ramona Strugariu, Loránt Vincze, Rainer Wieland, Kosma Zlotowski.

δικαιώματά τους, ιδίως όσον αφορά το δικαίωμα προσφυγής στον Διαμεσολαβητή και το δικαίωμα συμμετοχής στην Ευρωπαϊκή Πρωτοβουλία Πολιτών. Η Επιτροπή Αναφορών έχει λάβει επίσης πολλές αναφορές σχετικά με το δικαίωμα οικογενειακής επανένωσης, την υγειονομική περίθαλψη και τα δικαιώματα ψήφου και διαμονής. Ως εκ τούτου, η Επιτροπή Αναφορών επιθυμεί να υπογραμμίσει ότι είναι σημαντικό να διαφυλαχθούν τα δικαιώματα των πολιτών, που κατοχυρώνονται στη συμφωνία αποχώρησης.

Η Επιτροπή Αναφορών υπενθυμίζει ότι η προστασία των δικαιωμάτων των πολιτών αποτελούσε ανέκαθεν ύψιστη προτεραιότητα. Επισημαίνει ότι στη συμφωνία θεσπίζονται διατάξεις που αποσκοπούν στη διασφάλιση του καθεστώτος και των δικαιωμάτων που απορρέουν από το δίκαιο της Ένωσης για τους πολίτες της Ένωσης και του Ηνωμένου Βασιλείου, καθώς και για τα μέλη των οικογενειών τους, που θίγονται από την αποχώρηση του Ηνωμένου Βασιλείου. Η Επιτροπή Αναφορών σημειώνει ότι τα δικαιώματα των πολιτών της Ένωσης και των μελών των οικογενειών τους που άσκησαν το δικαίωμα ελεύθερης κυκλοφορίας στο Ηνωμένο Βασίλειο σύμφωνα με το δίκαιο της Ένωσης πριν από τη λήξη της μεταβατικής περιόδου και εξακολουθούν στη συνέχεια να διαμένουν σε αυτό, καθώς και των πολιτών του Ηνωμένου Βασιλείου που ασκούν το ίδιο δικαίωμα σε κράτος μέλος της ΕΕ των 27, προστατεύονται από τη συμφωνία αποχώρησης.

Η Επιτροπή Αναφορών υπενθυμίζει ότι το δικαίωμα ψήφου στις εκλογές αποτελεί θεμελιώδες δικαίωμα που είναι κοινό στις συνταγματικές παραδόσεις των κρατών μελών και αναγνωρίζεται στις Συνθήκες της ΕΕ ως εκδήλωση του δικαιώματος πολιτικής συμμετοχής. Η συμμετοχή στη δημοκρατική ζωή της ΕΕ και η άσκηση των εκλογικών δικαιωμάτων από πολίτες της ΕΕ που διαμένουν σε άλλο κράτος μέλος έχει συχνά αποτελέσει αντικείμενο αναφορών.

Ως εκ τούτου, η Επιτροπή Αναφορών αποδοκιμάζει το γεγονός ότι πολλοί πολίτες του Ηνωμένου Βασιλείου στερήθηκαν το δικαίωμα ψήφου, ενώ είχαν ήδη διαβιώσει πάνω από 15 χρόνια σε άλλο κράτος μέλος. Το Ηνωμένο Βασίλειο στερήσε από τους πολίτες του το δικαίωμα αυτό, με το σκεπτικό ότι οι μεταναστεύσαντες δεν επηρεάζονται από τις πολιτικές αποφάσεις που λαμβάνονται στη χώρα καταγωγής τους. Το Ηνωμένο Βασίλειο αφαιρεί επίσης από τους υπηκόους του το δικαίωμα ψήφου στις ευρωπαϊκές εκλογές, εάν ζουν μόνιμα σε τρίτη χώρα, ακόμα και αν πρόκειται για κράτος μέλος.

Η Επιτροπή Αναφορών εκφράζει τη δυσαρέσκειά της για το γεγονός ότι σε πολλούς πολίτες του Ηνωμένου Βασιλείου και σε όλους τους πολίτες της ΕΕ των 27 δεν επιτράπη να συμμετάσχουν στο δημοψήφισμα για το Brexit, μολονότι το αποτέλεσμα της ψηφοφορίας ήταν ζωτικής σημασίας για αυτούς. Το δικαίωμα ψήφου σε εκλογές και δημοψηφίσματα αποτελεί θεμελιώδες δικαίωμα και πρέπει να προστατεύεται σε κάθε περίπτωση. Οι πολίτες που αποφασίζουν να εγκατασταθούν και να κυκλοφορούν ελεύθερα σε άλλο κράτος μέλος δεν θα πρέπει να χάνουν το εν λόγω δικαίωμα.

Τέλος, η Επιτροπή Αναφορών υπογραμμίζει ότι το κράτος υποδοχής πρέπει να μεριμνά ώστε οι διοικητικές διαδικασίες που αφορούν τις αιτήσεις για τη χορήγηση καθεστώτος διαμονής να είναι ομαλές, διαφανείς και απλές, και να αποφεύγεται κάθε περιττή διοικητική επιβάρυνση. Η Επιτροπή Αναφορών φρονεί ότι το σύστημα που προτείνει το Υπουργείο Εσωτερικών του Ηνωμένου Βασιλείου, δηλαδή η «διαδικασία καταχώρισης», το οποίο συνίσταται στην υποβολή αιτήσεων, από τους υπηκόους της ΕΕ των 27, για τη χορήγηση καθεστώτος διαμονής, δεν είναι όσο θα έπρεπε διαφανές και απλό, δημιουργεί δε περιττές και

επαχθείς διοικητικές επιβαρύνσεις για τους πολίτες της ΕΕ των 27, ενέχοντας μάλιστα τον κίνδυνο να στερεί από τους πολίτες δικαιώματα διαμονής τα οποία κατέχουν νόμιμα.

Η Επιτροπή Αναφορών εκφράζει επιφυλάξεις για την τρέχουσα εφαρμογή του προγράμματος εγκατάστασης, ιδίως όσον αφορά τη χρήση του «καθεστώτος προσωρινής εγκατάστασης» κατά τρόπο αυθαίρετο ώστε να μην χορηγείται άδεια μόνιμης εγκατάστασης λόγω τεχνικών λεπτομερειών, και τις πιθανές συνέπειες για όσους δεν υποβάλουν αίτηση πριν από τη λήξη της προθεσμίας. Οι επιφυλάξεις αυτές βασίζονται στη γλώσσα που χρησιμοποιεί το Υπουργείο Εσωτερικών σχετικά με ενδεχόμενες απελάσεις πολιτών της ΕΕ, καθώς και στην έλλειψη μέτρων για την παροχή βοήθειας σε ευάλωτους πολίτες.

Λαμβάνοντας υπόψη τα ανωτέρω, η Επιτροπή Αναφορών καλεί τις αρχές του Ηνωμένου Βασιλείου να λάβουν όλα τα αναγκαία μέτρα για να διασφαλίσουν ότι τα δικαιώματα των πολιτών της ΕΕ που ζουν στο Ηνωμένο Βασίλειο θα τυγχάνουν της δέουσας προστασίας και των δεουσών εγγυήσεων.

Η Επιτροπή Αναφορών καλεί την Επιτροπή Συνταγματικών Υποθέσεων να συστήσει στο Κοινοβούλιο να εγκρίνει την απόφαση του Συμβουλίου σχετικά με τη σύναψη της συμφωνίας για την αποχώρηση του Ηνωμένου Βασιλείου της Μεγάλης Βρετανίας και της Βόρειας Ιρλανδίας από την Ευρωπαϊκή Ένωση και την Ευρωπαϊκή Κοινότητα Ατομικής Ενέργειας.

Με εξαιρετική εκτίμηση,

Dolors Montserrat
Πρόεδρος
Επιτροπή Αναφορών

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΤΗΣ ΑΡΜΟΔΙΑΣ ΕΠΙ ΤΗΣ ΟΥΣΙΑΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

Τίτλος	Σύναψη της συμφωνίας για την αποχώρηση του Ηνωμένου Βασιλείου της Μεγάλης Βρετανίας και της Βόρειας Ιρλανδίας από την Ευρωπαϊκή Ένωση και την Ευρωπαϊκή Κοινότητα Ατομικής Ενέργειας			
Έγγραφα αναφοράς	21105/3/2018 – C9-0148/2019 – 21105/1/2018 – C8-0031/2019 – 2018/0427(NLE)			
Ημερομηνία διαβούλευσης / αίτησης έγκρισης	11.1.2019			
Επιτροπή αρμόδια επί της ουσίας Ημερομ. αναγγελίας στην ολομέλεια	AFCO 30.1.2019			
Γνωμοδοτικές επιτροπές Ημερομ. αναγγελίας στην ολομέλεια	AFET 14.2.2019	INTA 14.2.2019	EMPL 11.3.2019	ENVI 14.2.2019
	IMCO 14.11.2019	TRAN 11.3.2019	AGRI 14.11.2019	JURI 14.2.2019
	LIBE 11.3.2019	PETI 14.11.2019		
Εισηγητές Ημερομηνία ορισμού	Guy Verhofstadt 23.1.2020			
Εξέταση στην επιτροπή	23.1.2020			
Ημερομηνία έγκρισης	23.1.2020			
Αποτέλεσμα της τελικής ψηφοφορίας	+: –: 0:	23 3 0		
Βουλευτές παρόντες κατά την τελική ψηφοφορία	Martina Anderson, Gerolf Annemans, Catherine Bearder, Geert Bourgeois, Richard Corbett, Pascal Durand, Daniel Freund, Esteban González Pons, Laura Huhtasaari, Rupert Lowe, Aileen McLeod, Giuliano Pisapia, Domènec Ruiz Devesa, Pedro Silva Pereira, Antonio Tajani, László Trócsányi, Guy Verhofstadt, Loránt Vincze, Rainer Wieland			
Αναπληρωτές παρόντες κατά την τελική ψηφοφορία	Gwendoline Delbos-Corfield, Danuta Maria Hübner, Miapetra Kumpula-Natri, Jaak Madison, Mairead McGuinness, Maite Pagazaurtundúa			
Αναπληρωτές (άρθρο 209 παράγραφος 7) παρόντες κατά την τελική ψηφοφορία	Robert Rowland			
Ημερομηνία κατάθεσης	23.1.2020			

**ΤΕΛΙΚΗ ΨΗΦΟΦΟΡΙΑ ΜΕ ΟΝΟΜΑΣΤΙΚΗ ΚΛΗΣΗ
ΣΤΗΝ ΑΡΜΟΔΙΑ ΕΠΙ ΤΗΣ ΟΥΣΙΑΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗ**

23	+
ECR	Geert Bourgeois
GUE/NGL	Martina Anderson
ID	Gerolf Annemans, Laura Huhtasaari, Jaak Madison
NI	Rupert Lowe, Robert Rowland
PPE	Esteban González Pons, Danuta Maria Hübner, Mairead McGuinness, Antonio Tajani, László Trócsányi, Loránt Vincze, Rainer Wieland
RENEW	Pascal Durand, Maite Pagazaurtundúa, Guy Verhofstadt
S&D	Miapetra Kumpula-Natri, Giuliano Pisapia, Domènec Ruiz Devesa, Pedro Silva Pereira
VERTS/ALE	Gwendoline Delbos-Corfield, Daniel Freund

3	-
RENEW	Catherine Bearder
S&D	Richard Corbett
VERTS/ALE	Aileen McLeod

0	0

Υπόμνημα των χρησιμοποιούμενων συμβόλων:

- + : υπέρ
- : κατά
- 0 : αποχή